

Romanian Association of Banks

ANNUAL
REPORT

RAPORT
ANUAL

asociația română a băncilor

ASOCIAȚIA ROMÂNĂ A BĂNCILOR

**ROMANIAN
ASSOCIATION
OF BANKS**

asociația română a băncilor

2018-2019

MESAJUL PREȘEDINTELUI

România a traversat o perioadă de expansiune economică, urmărind trendul european, iar o astfel de cadență ar trebui susținută printr-o sinergie totală cu demersurile stakeholderilor din diverse industrii, în cazul nostru cea bancară. Tacticile ar trebui să aibă un caracter preponderent proactiv, nu reactiv sau populist.

În acest context, Asociația Româna a Băncilor (ARB), în cele aproape trei decenii de existență, și-a asumat un rol activ în promovarea creșterii PIB și a bunăstării economice individuale via creditarea sustenabilă, creșterea educației financiare și digitalizarea economiei, indiferent de perturbațiile apărute.

Progresul înregistrat de la momentul aderării la Uniunea Europeană în anul 2007 este uriaș. În cei 12 ani parcurși sub umbrela UE, Produsul Intern Brut nominal a avansat cu 160%, până la aproximativ 200 miliarde euro, PIB/cap de locuitor (PPS) a atins 64% din media UE în 2018 în România, față de 44% în 2007, iar activele sistemului bancar românesc au crescut cu 80%.

Dublarea activelor sistemului bancar românesc s-a produs în contextul în care industria bancară europeană a parcurs un drum nu tocmai lin, mai ales în perioada crizei.

România mai are un drum lung de parcurs, iar pentru asta ar trebui să adoptăm o viteză prin care să obținem

un avantaj de convergență adică viteza noastră de parcurs să fie mai mare decât a grupului pe care îl urmărim.

Aici subliniez oportunitățile pe care le avem și paradoxul este că, în general, oportunitățile vin din zona în care astăzi am putea spune că avem un handicap.

Aș menționa doar trei domenii: incluziunea financiară (doar 60% în România în comparație cu peste 90% la nivel european) agenda digitală (penultimul loc în Europa pe baza indicelui DESI) și educația financiară unde iar avem ultimul loc în Europa 28 și unde cu un efort cât de mic am putea avea o tracțiune deosebită în creșterea sustenabilă a intermedierei financiare. Astfel, sistemul bancar din România ar trebui să poată rezolva problema nivelului scăzut de intermediere financiară.

Alocarea capitalului în condiții de risc scăzut între cei care economisesc și cei care au nevoie de capital pentru a se dezvolta, a câștiga noi piețe sau a-și crește nivelul de trai și educație prin consum sau investiții personale, este o dorință generală la nivel de industrie.

Dezideratul este creșterea gradului de intermediere financiară de la 26,6% spre nivelul mediu înregistrat în Uniunea Europeană de 83%. Și, în acest sens, la nivelul sectorului sunt înregistrați indicatori care arată soliditatea și capabilitatea.

Nivelul de capitalizare este dublu față de pragul solicitat, de aproape de 20%, iar lichiditatea imediată este ridicată, de 37%. Există toată disponibilitatea băncilor pentru finanțare.

Din păcate, potențialul de creștere a intermedierei financiare este periclitat de cadrul legislativ imprecizabil pe zona financiară, de nivelul crescut al îndatorării pe fondul veniturilor reduse, de fenomenul masiv al emigrației, de nivelul scăzut al educației financiare și de slaba dezvoltare a componentei antreprenoriale autohtone. În România, 40% din companii au capital negativ.

După cum cunoașteți, consolidarea poziției ca partener de dialog și consultare pentru autorități nu este lipsită însă de provocări. Și anul trecut au fost încercări succesive la adresa industriei bancare prin introducerea taxei pe activele bancare și promovarea de legi care s-au dovedit a fi neconstituționale.

Atunci când este necesar să se reamintească mediului socio-economic menirea industriei în interiorul societății înseamnă că industria are o abordare reactivă. Abordarea reactivă nu ajută la implementarea măsurilor de creștere.

Anul acesta am asistat cu toții la un moment istoric pentru noi, Asociația Română a Băncilor, și pentru țară. România a fost în centrul Europei pentru că a deținut, în prima parte a anului, Președinția rotativă a Consiliului Uniunii Europene. România a reprezentat centrul financiar european, chiar dacă numai pentru două zile, având invitată toată piața bancară europeană la București. Acest moment a fost prilejuit de desfășurarea ședințelor Consiliului Director și a Comitetului Executiv al Federației Bancare Europene.

De altfel, prioritățile industriei bancare din România se suprapun, în parte, pe problematicile europene: creditare, digitalizare, educație, cultură și conduită bancară.

Implementarea unor standarde unice la nivelul UE poate juca un rol central în armonizarea reglementării și reducerea efectelor negative determinate de fragmentarea pieței. Diferențele mari de reglementare între state generează consecințe adverse în privința capacității investitorilor de a susține creșterea creditării sustenabile.

O lecție a crizei a fost că problema unei bănci era de fapt problema întregului sistem bancar. Parafrazând problema unui sistem financiar dintr-o țară emergentă este problema sistemului financiar european.

La nivel național avem grijă să înțelegem problematica europeană a sistemului, dar facem și noi pași în dezvoltarea și consolidarea pieței noastre cu problemele

noastre de dimensiune, de complexitate scăzută, de acces la piețele de capital.

Sistemul bancar românesc arată ca un sistem bancar eficient, are toți indicatorii de sistem bancar performant, cu un nivel de capitalizare ridicat, dar uitându-ne la nivelul intermedierei financiare raportat la sistemul european, descoperim un nivel foarte scăzut ceea ce se poate traduce și printr-un potențial de creștere foarte mare.

La nivelul societății avem idei și priorități, dintre care unele sunt convergente pentru o mare parte din societate, iar altele mai puțin. Educația financiară este însă o prioritate convergentă pentru noi toți și pentru că poate genera încredere suplimentară în industria bancară. Noi trebuie să transformăm Educația financiară într-una dintre prioritățile autorităților europene pentru că nu se poate vorbi de o piață unică fără un nivel de educație necesar în a înțelege piața similar.

Lipsa educației financiare a populației reprezintă, la rândul său, un obstacol în calea creșterii creditării, dar și a dezvoltării economiei. O soluție pentru o mai bună integrare financiară este și monitorizarea și sprijinirea unui program european de creștere a nivelului de educație financiară. Astfel, piatra de temelie a acestei armonizări ar trebui să fie introducerea în curricula școlară obligatorie a educației financiare pentru toți cetățenii Uniunii Europene.

Uniformizarea nivelului de cultură financiară (Financial literacy) este o cerință sine-qua-non pentru a crea condițiile de egalitate competițională de care avem nevoie în integrarea financiară europeană.

Implementarea acestor condiții echitabile reprezintă piatra de temelie a construcției viitoare europene și a sustenabilității proiectului european ca un întreg.

Închei aici prin a menționa că suntem alături de toți partenerii de dialog, de conducerea băncilor, de membrii afiliați, ai Comisiilor de specialitate și de executivul ARB, cărora le aducem mulțumiri pentru deschidere și pentru contribuția la dezvoltarea economiei României și creșterea bunăstării economice.

Sergiu Oprescu,
Președintele Consiliului Director
Asociația Română a Băncilor

MESSAGE OF THE PRESIDENT

Romania has undergone a period of economic boom, following the similar European trend. Such a pace should be supported by full synergy with the actions of the stakeholders belonging to different industries, in our case the banking industry. Furthermore, tactics should be mainly proactive, and not reactive or populist.

In such a context, the Romanian Association of Banks (RAB), in its almost three decades of existence, has been committed to playing an active role in promoting GDP growth and individual economic welfare, via sustainable lending, enhancing financial literacy and the digitalization of the economy, irrespective of the disturbances which occurred along time.

The progress since our joining the European Union in 2007 has been impressive. In the 12 years which have elapsed under the EU umbrella, the nominal GDP advanced by 160% to about €200 billion, GDP/capita (PPS) reached 64% of the EU average in Romania in 2018, compared to 44% in 2007, while the Romanian banking sector's assets went up by 80%. The doubling of the Romanian banking sector's assets took place in a context in which the European banking industry had a bumpy ride, particularly during the crisis.

But Romania has a long road to travel still and, to this end, we should have a speed which would bring us a convergence advantage, i.e. our travel speed should be faster than the speed of the group we have been following.

Here, we need to highlight the opportunities we have; the paradox is that, in general, the opportunities come from areas where, today, we have problems. I could mention in this respect but three fields: financial inclusion (only 60% in Romania compared to over 90% in Europe), the digital agenda (we rank penultimate in Europe based on DESI) and financial literacy, where we rank last in Europe 28 and where, with a little effort, we could have special traction for the sustainable growth of financial intermediation.

Therefore, the banking sector of Romania should be able to solve the problems generated by the low level of financial intermediation.

Capital allocation - contemplating low risk – between those who save and those who need capital in order to develop, penetrate new markets or enhance their living and education standards via consumption or personal investments, is a general desideratum across our industry. We would like to enhance the level of financial inter-

mediation from 26.6% toward the average level in the European Union standing at 83%. In this respect, across the sector, our ratios show soundness and capability.

The capitalization is double against the requested threshold, standing at almost 20% while the quick ratio is high, i.e. 37%. There is availability from banks as regards financing granting.

Unfortunately, the financial intermediation's growth potential is put to danger by the unpredictable legal framework when it comes to financial law, by the high level of indebtedness contemplating the low level of revenues, by massive emigration, by the low level of financial literacy and by the poor development of domestic entrepreneurship. In Romania, 40% of companies report negative capital.

As you know, the consolidation of the position of dialogue-and-consulting partner before the authorities has been a real challenge for us. Last year for instance, there were successive challenges for the banking sector generated by the introduction of a new tax on banks' assets and the promotion of laws which, at the end of the day, proved to be unconstitutional. When there is need to remind the socio-economic environment the mission of an industry in society, it means that the respective industry has a reactive approach. And a reactive approach is of no use when we want to implement growth measures.

This year, we have all been witnessing a historical moment for us, the Romanian Association of Banks, and for our country as well. Romania was the core of Europe as it held, in the first part of the year, the rotating Presidency of the Council of the European Union. Romania was the financial core of Europe, even if for only two days, as representatives of the entire European banking market were invited to Bucharest. This happened due to the fact that the Board meetings and the Executive Committee meetings of the European Banking Federation all took place in Bucharest.

Moreover, the priorities of the banking industry of Romania overlap, partly, with the European ones of which I mention lending, digitalization, education, banking culture and conduct.

The implementation of common standards across the EU could play an essential role in harmonising regulations and in mitigating the negative effects brought about by market fragmentation. The significant regulatory differences among states generate adverse consequences as

regards investors' capability to support the enhancing of sustainable lending. One of the crisis lessons was that the problem of one bank is, actually, the problem of the entire banking sector. Paraphrasing this, we could say that the problem of the financial sector of an emerging country is the problem of the whole European financial sector.

At national level, we strive to understand the European problems of the sector while taking steps to develop and consolidate our own market, with our own problems related to size, its low complexity and access to capital markets. The Romanian banking sector is an efficient banking, proven by the high levels of the financial performance and capital adequacy ratios. But, if we are to examine the level of financial intermediation comparing it with the European one, we see that we have a very low level, which could also mean that we still have a significant growth potential.

Across society, there are ideas and priorities, of which some are convergent for most of society, while others are not. Nonetheless, financial literacy is a convergent priority for us all, among others since it could generate more trust in the banking industry. We must turn financial literacy into a priority of the European authorities as we cannot talk about a single market without a certain level of education needed to understand this market in a similar manner. The absence of the population's financial literacy represents, at its turn, a barrier for the enhancing of lending and a barrier for economic development as well.

A solution for a better financial integration is, among others, the monitoring and the fostering of a European programme having as aim to enhance the level of financial literacy. As such, the cornerstone of this harmonisation should be the introduction of financial education classes in the school curricula as a mandatory discipline for all the citizens of the European Union.

A level playing field for financial literacy is a sine-qua-non requirement to create the conditions of competitive equality needed for financial integration at European level.

Implementing these equitable conditions represents the cornerstone for the future European construction as well as for the sustainability of the European project.

Allow me to conclude by mentioning that we have been close to all our dialogue partners, to the banks' top management, to our affiliate members, to the specialised Commissions and to the RAB executive staff, to whom we would like to convey our thanks for their openness and for their contribution to Romania's economic development and to the enhancing of economic welfare in our country.

Sergiu Oprescu,
President of the Board of Directors
Romanian Association of Banks

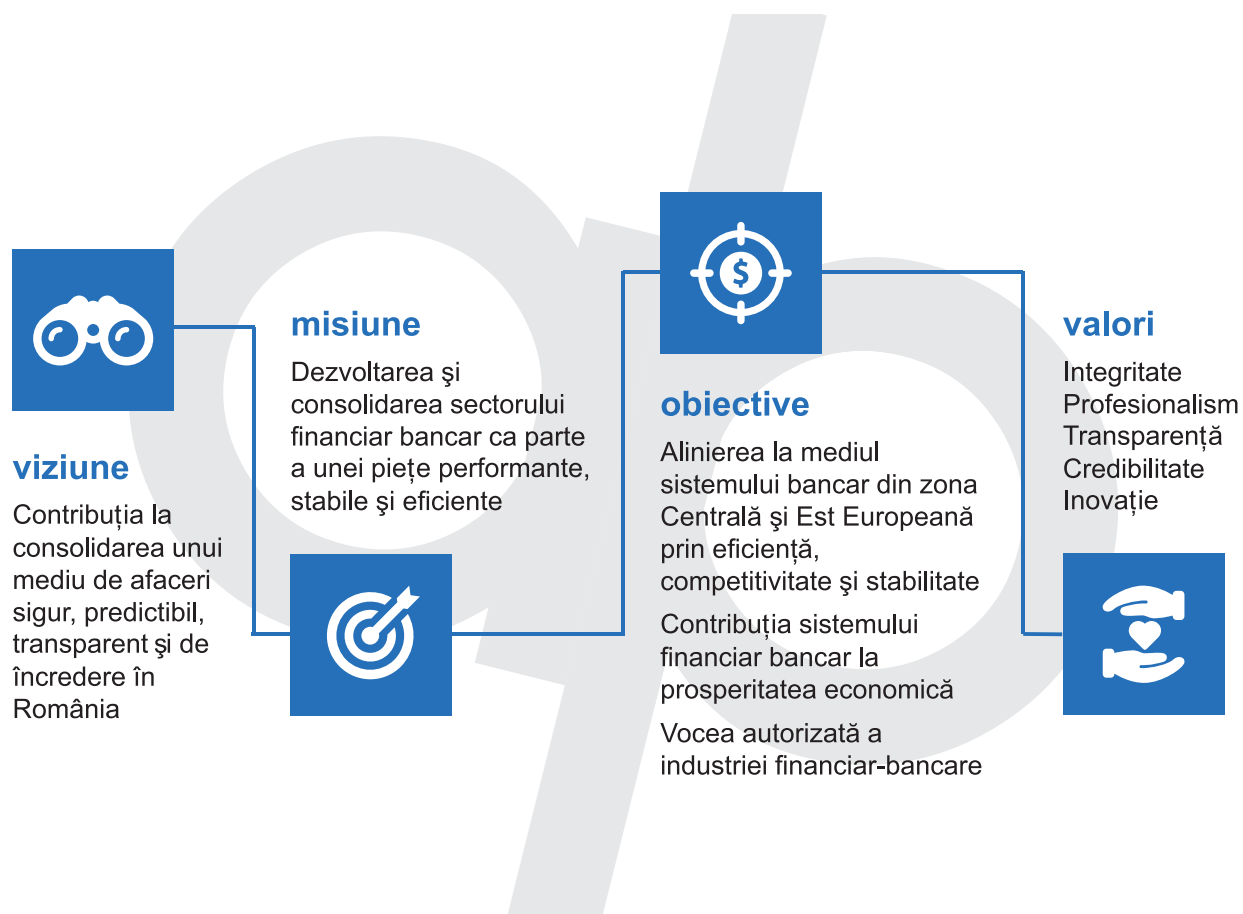
PREZENTARE ARB

Asociația Română a Băncilor este una dintre cele mai puternice asociații profesionale din România, care reprezintă întreaga piață bancară formată din 34 de bănci active ca persoane juridice române sau străine în sectorul financiar și care s-a extins prin includerea a șase noi membri afiliați, companii non-bancare, punând astfel bazele unui parteneriat ce își propune să contribuie la consolidarea unui mediu de afaceri predictibil, transparent și de încredere în România. Prioritățile industriei bancare vizează menținerea rolului sistemului bancar de principal finanțator al economiei României cu asigurarea stabilității și credibilității sectorului bancar.

Asociația Română a Băncilor are o tradiție de 28 de ani și este membră a Federației Bancare Europene din anul 1991 (cu drepturi depline din 2007), a Consiliului European al Plăților, a Federației Ipotecare Europene, a Institutului Bancar European și a 26 de organisme naționale lucrative privind dezvoltarea și perfecționarea cadrului economic. Pentru aceasta, comunitatea bancară pune la dispoziție peste 800 de specialiști din cadrul instituțiilor de credit și membrilor afiliați care participă la cele 24 de comisii tehnice.

Constituită în mai 1991 ca asociație profesională, Asociația Română a Băncilor are în prezent 34 de membri, instituții de credit cu capital majoritar privat sau de stat, sucursale și reprezentanțe ale unor bănci străine și 6 membri afiliați. ARB concentrează întreaga industrie bancară din România, fiind vocea sectorului bancar în relația cu autoritățile române, Fondul Monetar Internațional, Comisia Europeană, Banca Mondială și alte organisme interne și internaționale. Obiectivul principal constă în reprezentarea și apărarea drepturilor și intereselor membrilor, mai ales acum în perioada în care reglementarea gândită la nivel european a unui sistem bine normat poate exercita presiune suplimentară pe activitatea băncilor.

ARB și-a asumat un rol activ în promovarea unui dialog deschis și constructiv, cu toți factorii de decizie instituțională și cu mediul de afaceri, în reprezentarea intereselor membrilor săi, ca și în dezvoltarea celor mai sustenabile abordări de politici publice cu impact asupra domeniului financiar-bancar și, în final, asupra economiei României și pentru bunăstarea românilor. Prin eliminarea provocărilor aduse sistemului bancar, în special de ordin legislativ, consumatorii vor putea beneficia de servicii bancare la prețuri mai competitive, iar companiile din România vor putea concura cât mai eficient posibil pe piețele externe.

Proiectele comunității bancare urmăresc creșterea nivelului de educație financiară prin Platforma de Educație Financiară, accelerarea introducerii tehnologiilor digitale în serviciile financiar bancare prin Platforma pentru Agenda Digitală și integrarea intermedierei financiare pentru creșterea gradului de accesare a fondurilor europene, creditarea IMM-urilor, dezvoltarea Parteneriatului Public Privat și finanțarea proiectelor mari de investiții.

La nivelul sistemului bancar sunt trei piloni pe care ne concentrăm: incluziunea financiară (doar 58% în România în comparație cu peste 90% la nivel european) agenda digitală (penultimul loc în Europa pe baza indicelui DESI) și educația financiară, unde România ocupă ultimul loc în Europa 28 și unde sistemul bancar ar putea avea o tracțiune deosebită în creșterea sustenabilă a intermedierei financiare.

Activitatea ARB trebuie văzută ca o modalitate transparentă de promovare a intereselor, a propunerilor de amendare a legilor sau de modificare în situația în care impactul preconizat urmează să producă efecte negative pentru sistemul bancar și, implicit, pentru economie. ARB este permanent consultată și răspunde solicitărilor autorităților în calitate de reprezentant al mediului de afaceri financiar bancar.

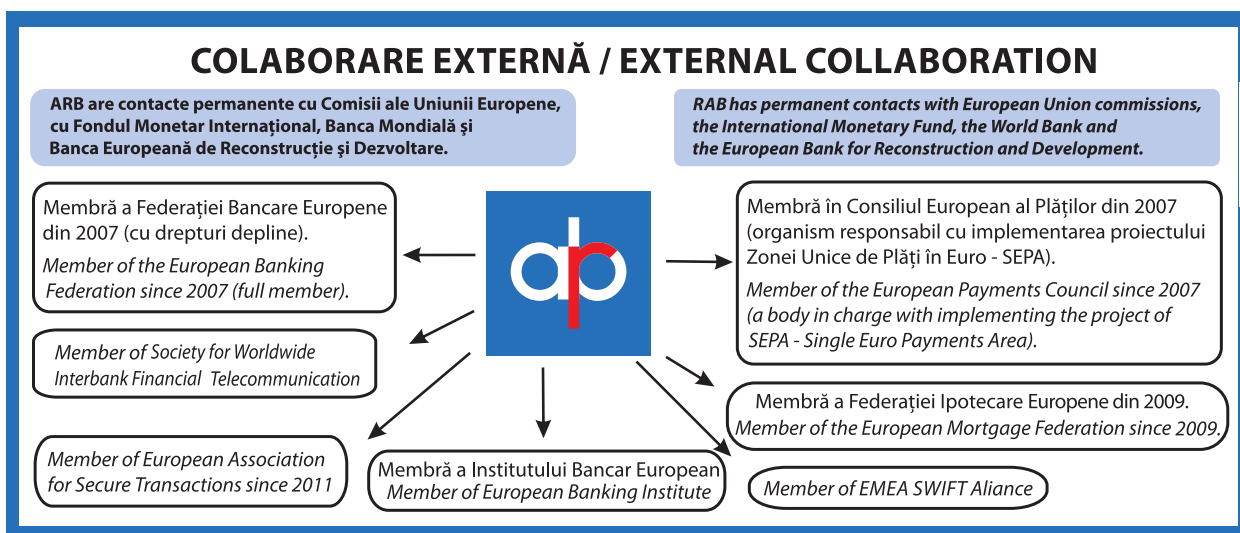
Modalitățile prin care ARB reprezintă și promovează interesele sistemului bancar românesc includ atât demersurile în plan local la factorii decizionali interni precum Parlamentul, Guvernul, Banca Națională a

României, precum și acțiunile de reprezentare la nivel internațional la Comisia Europeană, Parlamentul European și Fondul Monetar Internațional.

Înființarea Institutului Bancar Român, a Fondului de Garantare a Depozitelor Bancare și a Biroului de Credit, procesul de denominare a monedei naționale, aplicarea Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (IFRS), realizarea de proiecte de educație financiară, modernizarea Sistemului de Plăți, crearea noului sistem de raportări a băncilor la BNR, standardizarea și armonizarea proceselor de plăți – proiectul SEPA – sunt parte dintre proiectele majore care au impactat activitatea ARB și colaborarea cu Banca Națională a României.

Sectorul bancar românesc finanțează preponderent economia românească, asigurând aproximativ 80% din totalul finanțărilor acordate de sistemul financiar românesc. Sistemul bancar din România, care deservește milioane de clienți, s-a dovedit a fi rezilient în perioada crizei, nefiind nevoie de sprijin din fonduri publice pentru susținerea acestuia.

Asociația Română a Băncilor este membră a Federației Bancare Europene din anul 1991 (cu drepturi depline din 2007), a Consiliului European al Plăților, a Federației Ipotecare Europene, a Institutului Bancar European și a 26 de organisme naționale lucrative privind dezvoltarea și perfecționarea cadrului economic.

RAB PRESENTATION

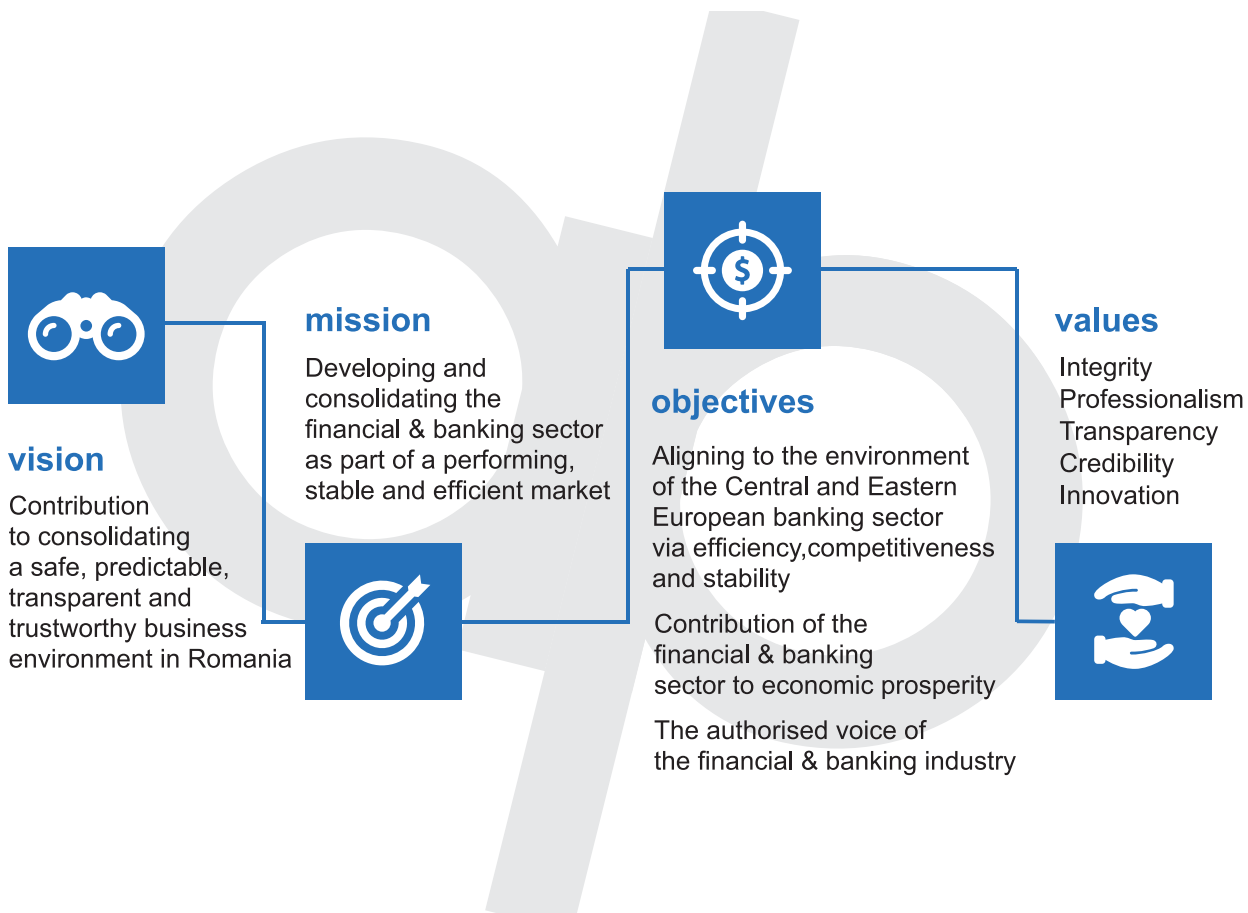
The Romanian Association of Banks (RAB) is one of the strongest professional associations in Romania which represents the entire banking market - made up of 34 banks active as Romanian or foreign legal persons in the financial sector - and which expanded by including other 6 new affiliate members, non-bank companies, thus setting the foundation of a partnership with the intention of contributing to the consolidation of a predictable, transparent and reliable business environment in Romania. The priorities of the banking industry are related to maintaining the banking sector's role as main financier of Romania's economy while assuring the stability and credibility of the banking sector.

The Romanian Association of Banks has a twenty-eight-year tradition and has been a member of the European Banking Federation since 1991 (with full rights since 2007), of the European Payments Council, of the European Mortgage Federation, of the European Banking Institute and of 26 national lucrative bodies for developing and improving the economic framework. To this end, the banking community makes available over 800 experts from credit institutions and affiliate members who participate in 24 technical commissions.

Established in May 1991 as a professional association, the Romanian Association of Banks includes currently 34 members, credit institutions with majority private or state-owned capital, branches and representative offices of foreign banks and 6 affiliate members.

The Romanian Association of Banks concentrates the entire banking industry from Romania, being the voice of the banking sector in its relationship with the Romanian authorities, the International Monetary Fund, the European Commission, the World Bank and other domestic and international bodies. Its main objective is related to the representation and defence of its members' rights and interests, especially now when regulations devised at European level for a well regulated system can put additional pressure on banks' activity.

The Romanian Association of Banks has committed to playing an active role in promoting an open and constructive dialogue with all institutional decision-makers and with the business environment, when representing its members' interests, and when developing the most sustainable approaches to public policies with impact upon the financial and banking sector and, in the end, upon Romania's economy and the Romanians' welfare.

By eliminating the challenges facing the banking sector, especially the legal ones, consumers will be able to benefit from banking services at more competitive prices, while the companies from Romania will be able to compete as efficiently as possible on foreign markets. The banking community's projects have as aim, among others, to enhance financial literacy via the Platform for Financial Education, to accelerate the introduction of digital technologies in financial and banking services via the Platform for the Digital Agenda next to the integration of financial intermediation, in order to boost the accessing of European funds, the development of Public-Private partnerships and the funding of large investment projects.

The banking sector focuses on three pillars, namely: financial inclusion (merely 58% in Romania compared to over 90% at European level) the digital agenda (penultimate in Europe based on DESI) and financial education, where Romania ranks last in Europe 28 and where the banking sector could gain special traction in sustainably enhancing financial intermediation.

The RAB activity must be seen as a transparent manner of promoting its interests and the proposals to change laws or amend them if the forecast impact is to produce negative effects for the banking sector and, implicitly, for the economy.

RAB is consulted on on-going basis and answers the authorities' requests as the representative body of the financial and banking business environment. The ways in which the Romanian Association of Banks represents and promotes the Romanian banking sector's interests include local actions before domestic

decision-makers such as the Parliament, the Government, the National Bank of Romania, as well as representation actions at international level before the European Commission, the European Parliament and the International Monetary Fund.

The setting up of the Romanian Banking Institute, of the Bank Deposit Guarantee Fund and of the Credit Bureau, the denomination of the national currency, the implementation of International Financial Reporting Standards (IFRS), the carrying out of financial education projects, the modernization of the Payments System, the setting up of a new reporting to the NBR system for banks, the standardization and the harmonization of payment processes – the SEPA project – are all part of the major projects that impacted RAB's activity and its collaboration with the National Bank of Romania.

The Romanian banking sector finances mainly the Romanian economy, providing about 80% of total funding granted by the Romanian financial sector. The banking sector of Romania which serves millions of customers has proven to be resilient during the crisis so that there was no need to support it with public money.

RAB has been a member of the European Banking Federation since 1991 (with full rights since 2007), of the European Payments Council, of the European Mortgage Federation, of the European Banking Institute and of 26 national lucrative bodies for the developing and improving of the economic framework.

STRUCTURA ORGANIZATORICĂ

Conducerea Asociației Române a Băncilor este asigurată de:

- **ADUNAREA GENERALĂ**
- **CONSILIUL DIRECTOR**
- **CONDUCEREA EXECUTIVĂ**
- **CENZORUL**

ADUNAREA GENERALĂ

Adunarea Generală este organul suprem de conducere al Asociației. Adunarea Generală se desfășoară anual la data stabilită de Consiliul Director și ori de câte ori este nevoie, la cererea Consiliului Director sau la propunerea a 1/5 din numărul de membri.

CONSILIUL DIRECTOR

Consiliul Director este organul deliberativ și decizional care se întrunește cel puțin o dată pe lună sau de câte ori este nevoie și este format din reprezentanți ai asociațiilor, aleși dintre conducătorii instituțiilor de credit respective. O informare cu privire la ordinea de zi a Consiliului Director, problemele discutate și hotărârile luate, este transmisă lunar tuturor membrilor Asociației, împreună cu sinteza activității asociației în luna respectivă.

Consiliul Director este format din 7 membri, având următoarea structură: un Președinte, un Vicepreședinte desemnat de membrii Consiliului Director și 5 membri.

ORGANIZATIONAL STRUCTURE

The management of the Romanian Association of Banks is provided by:

- **GENERAL MEETING**
- **BOARD OF DIRECTORS**
- **EXECUTIVE MANAGEMENT**
- **INTERNAL AUDITOR**

THE GENERAL MEETING

The General Meeting is the supreme governing body of the Association. The General Meeting takes place annually on the date the Board of Directors establishes, and whenever it is necessary, upon the request of the Board of Directors or following the proposal of 1/5 of members.

BOARD OF DIRECTORS

The Board of Directors is the deliberative and decisional body which meets at least once a month or whenever necessary, and which is made up of representatives of the Association, elected from the leaders of the respective credit institutions. An informing of the Board about the agenda, the topics tackled upon and the decisions taken is sent monthly to all Association members, together with a summary of the Association's work during the respective month.

The Board of Directors is made up of 7 members, with the following structure: a President, a Vice-president appointed by the Board of Directors members and 5 members.

CONSILIUL DIRECTOR / BOARD OF DIRECTORS

**Președinte al Consiliului Director/
Chairman of the Board**

SERGIU OPRESCU

Președinte Executiv/
Executive President
Alpha Bank

**Vicepreședinte al Consiliului Director/
Deputy Chairman of the Board**

LUMINIȚA DELIA RUNCAN

Director General Adjunct/
Deputy General Manager
Banca Transilvania

Membri ai Consiliului Director / Members of the Board

FRANCOIS BLOCH

Director General/
General Manager
BRD GSG

MIHAELA BITU

Director General/
General Manager
ING Bank

DAN SANDU

Director General/
General Manager
Intesa SanPaolo Bank

THEODOR-CORNEL STĂNESCU

Director General Adjunct/
Deputy General Manager
Vista Bank

ION POPOVICI

Președinte executiv/
Executive President
Leumi Bank

**Președinte de onoare
President of honour
RADU GRAȚIAN GHEȚEA**

Președintele de onoare este numit de Adunarea Generală a Asociației dintre foștii Președinți ai Consiliului de Administrație/Consiliului Director al Asociației, cu activitate îndelungată în cadrul Asociației.

The President of Honour is appointed by the General meeting of the Association from among the former Presidents of the Board/Board of Directors of the Association, with a long-term activity in the Association.

CONDUCEREA EXECUTIVĂ

Asociația are o Conducere executivă, al cărei personal este numit conform hotărârii Consiliului Director. Conducerea executivă este asigurată de una sau mai multe persoane numite de Consiliul Director, dintre care o persoană este desemnată în funcția de Președinte Executiv. Consiliul Director poate mandata Președintele Executiv să reprezinte Asociația în fața unor organisme interne și internaționale.

**Președinte Executiv
Executive President
FLORIN DĂNESCU**

EXECUTIVE MANAGEMENT

The Association has an Executive Management whose staff is appointed in conformity with the Board of Directors' decision. The Executive Management is provided by one or several persons appointed by the Board of Directors, of whom one person is appointed as Executive President. The Board of Directors can mandate the Executive President to represent the Association before internal and international bodies.

CENZORUL

Cenzorul reprezintă organul de control financiar intern al Asociației, care verifică modul în care este gestionat patrimoniul Asociației și îndeplinește orice alte atribuții prevăzute de legislația în materie, Statut sau stabilite de Adunarea Generală. Cenzorul este ales de către Adunarea Generală.

INTERNAL AUDITOR

The internal auditor represents the internal financial control body of the Association who checks the manner in which the patrimony of the Association is managed and who carries out any other duties set forth by the legislation in the matter, the Charter or the duties established by the General Meeting. The internal auditor is selected by the General Meeting.

COMISIILE TEHNICE ALE ARB

Activitatea Asociației Române a Băncilor și a membrilor Comisiilor de specialitate se materializează în elaborarea a numeroase propuneri pentru perfecționarea cadrului legislativ și reglementativ în sistemul bancar. Peste 800 de specialiști ai băncilor comerciale, concentrați în cele 24 de comisii ale Asociației Române a Băncilor, realizează punctele de vedere cu care Asociația promovează interesele sistemului bancar românesc în fața factorilor decizionali interni și externi. Influențarea procesului legislativ urmărește crearea unui cadru uniform al legislației europene pentru toți jucătorii din Uniunea Europeană.

RBA'S TECHNICAL COMMISSIONS

The activity of the Romanian Association of Banks and of its members in specialised Commissions materializes in the drawing up of numerous proposals to improve the legal and regulatory frameworks of the banking sector. Over 800 experts from commercial banks, concentrated in the 24 commissions of the Romanian Association of Banks draw up the opinions with which the Association promotes the interests of the Romanian banking sector in relationship with domestic and international decision-makers. The influence upon the legal process intends to create a level playing field as regards the European legislation for all players in the European Union.

COMISII - PUNCTE DE REPER - OBIECTIVE COMMISSIONS - HIGHLIGHTS - OBJECTIVES

Obiective strategice

- Alinierea la mediul sistemului bancar din zona Centrală și Est Europeană prin eficiență, competitivitate și stabilitate
- Contribuția sistemului financiar bancar la prosperitatea economică
- Vocea autorizată a industriei financiar-bancare

.....

Strategic objectives

- Alignment with the banking systems in Central and Eastern Europe via efficiency, competitiveness and stability
- Contribution of the financial sector to economic prosperity
- The authorised voice of the financial & banking industry

ADUNAREA GENERALĂ
CONSILIUL DIRECTOR
CONDUCEREA EXECUTIVĂ
COMISIILE TEHNICE

COMISIA JURIDICĂ
 Comisia juridică analizează și soluționează problemele de natură juridică ce preocupă comunitatea bancară, cadrul legislativ și normativ, aducându-și de asemenea contribuția la alinierea legislației bancare naționale la Directivele europene în materie.

COMISIA DE DECONTĂRI ȘI OPERAȚIUNI ÎN LEI
 Comisia pentru decontări și operațiuni în lei analizează problematica specifică operațiunilor de decontări în moneda națională (transfer credit, debitare directă și instrumente de debit) și contribuie la modificarea și actualizarea reglementărilor specifice, inclusiv în procese de autoreglementare.

COMISIA DE CREDITARE
 Comisia de creditare dezbate problemele specifice cu care se confruntă acest sector de activitate și contribuie la perfecționarea reglementărilor pe segmentul creditării și segmentul de activitate colateral acestuia.

COMISIA DE FISCALITATE
 Comisia de fiscalitate analizează problemele de fiscalitate cu impact direct asupra rezultatelor financiare ale instituțiilor de credit și inițiază propuneri de modificare și completare a legislației fiscale.

COMISIA PENTRU CARDURI
 Comisia pentru carduri analizează cadrul de reglementare și problemele practice ale activității curente în domeniul operațiunilor cu carduri, urmărește armonizarea cu standardele europene a activității de carduri și este permanent preocupată de identificarea unor soluții comune pentru prevenirea și reducerea fenomenului de fraudă în operațiunile cu carduri, în contextul creșterii continue a acestuia.

COMISIA PENTRU FONDURI EUROPENE
 Comisia pentru fonduri europene contribuie activ la îmbunătățirea cadrului legal de accesare și utilizare a fondurilor europene, alături de toate părțile implicate, obiectivul fiind creșterea ratei de absorbție a fondurilor europene în România.

COMISIA PENTRU PROIECTUL SEPA
 Comisia SEPA este un organism consultativ înființat la nivelul ARB pentru implementarea zonei unice de plăți în euro - Single Euro Payments Area SEPA - proiect derulat de industria europeană a plăților în scopul armonizării și restructurării piețelor de plăți naționale, prin implementarea unor noi standarde tehnice și a unor reguli comune de procesare a plăților.

COMISIA DE CONFORMITATE
 Comisia de conformitate are ca obiectiv consolidarea funcției de conformitate, de adaptare sistematică a normelor interne la reglementările în domeniu, precum și continuarea consultării cu autoritățile de reglementare, supraveghere și control.

COMISIA DE RECUPERARE CREDITE NEPERFORMANTE
 Comisia de recuperare credite neperformante dezbate problemele specifice cu care se confruntă acest sector de activitate și contribuie la perfecționarea reglementărilor pe segmentul recuperării creanțelor bancare.

GRUPUL UTILIZATORILOR SWIFT
 Grupul utilizatorilor SWIFT analizează problemele tehnice și operaționale ale comunității SWIFT, monitorizează stadiul proiectelor derulate de comunitatea SWIFT și organizează periodic sesiuni de pregătire profesională, cu participarea experților SWIFT.

COMISIA DE SECURITATE IT&C
 Comisia de securitate IT&C are ca obiective identificarea unor soluții comune pentru problemele de securitate a sistemelor informatice și de comunicații care apar în activitatea curentă a instituțiilor de credit și definirea unor practici comune la nivelul sistemului bancar pentru prevenirea și rezolvarea acestor probleme.

COMISIA DE RESURSE UMANE
 Comisia de resurse umane propune actualizarea ocupațiilor specifice din nomenclatorul COR și colaborează la elaborarea standardelor ocupaționale, analizând problemele aferente activităților de școlarizare și perfecționare a forței de muncă.

COMISIA DE SECURITATE BANCARĂ
 Comisia de securitate bancară are ca preocupări securitatea fizică a instituțiilor de credit, întrunirile membrilor săi constituind un permanent schimb de experiență pe linia protecției băncilor, a organizării unor cursuri de specializare pentru responsabilii cu securitatea fizică în băncile comerciale.

COMISIA PENTRU CREDIT IPOTECAR
 Comisia pentru credit ipotecar contribuie la alinierea legislației bancare naționale la Directivele europene în materie și soluționează problemele specifice domeniului, inclusiv prin participarea directă și nemijlocită la activitatea comisiilor de specialitate ale Federației Ipotecare Europene.

COMISIA DE COMUNICARE
 Comisia de comunicare propune acțiuni sub egida ARB care prezintă activitatea comunității bancare și urmăresc consolidarea imaginii și reputației sistemului bancar românesc, promovarea unor proiecte de interes sectorial sau chiar național și educarea financiar-bancară a clienților.

COMISIA DE CONTABILITATE
 Comisia de contabilitate are ca obiectiv principal pregătirea sistemului bancar pentru aplicarea Standardelor Internaționale de Raportare Financiară și se ocupă de adaptarea și completarea legislației în domeniul contabilității în conformitate cu legislația europeană.

COMISIA DE AUDIT INTERN
 Comisia de audit intern dezbate problemele cu care se confruntă băncile în materia auditului intern, aspectele legate de reglementările interne și internaționale în domeniu, oportunitățile de școlarizare și de certificare a funcției de auditor intern.

COMISIA PENTRU SISTEMUL DE RAPORTĂRI SIRBNR
 Comisia SIRBNR a avut o contribuție activă în faza de analiză a sistemului de raportare către BNR, prin propuneri referitoare la eliminarea redundanțelor și necorelărilor întâlnite în vechiul sistem, precum și propuneri și observații privind fișele indicatorilor, fișele de metadata și fișele raportărilor pentru noul sistem.

COMISIA ANTI-FRAUDĂ
 Comisia antifraudă are ca obiectiv principal stabilirea de politici și practici comune în domeniul prevenirii și al combaterii fraudelor bancare pentru minimizarea impactului acestora asupra băncilor.

COMISIA DE OPERAȚIUNI ÎN NUMERAR
 Comisia de numerar analizează și soluționează problemele care țin de operațiunile cu numerar în relația cu Banca Națională a României și între instituțiile de credit.

COMISIA DE RISC
 Comisia de risc s-a constituit pentru a aborda subiecte legate de gestiunea tuturor tipurilor de risc din cadrul activității bancare și a eventualelor vulnerabilități ale sistemului financiar. Această comisie a preluat și problematica fostei Comisii Basel III.

COMISIA PENTRU PIEȚE DE CAPITAL ȘI TREZORERIE
 Comisia piețe de capital și trezorerie dezbate problemele legate de operațiunile specifice acestei piețe, precum și reglementările interne și internaționale în domeniu.

COMISIA DE AFACERI DOCUMENTARE
 Comisia de afaceri documentare se ocupă de problematica decontărilor comerciale internaționale.

COMISIA DE ASIGURĂRI
 Comisia de asigurări a ARB a fost creată pentru analiza reglementărilor care vor fi aplicate cu impact asupra activităților de asigurare și mai ales asupra activităților de distribuție a produselor de asigurare.

GENERAL MEETING
BOARD OF DIRECTORS
EXECUTIVE MANAGEMENT
TECHNICAL COMMISSIONS

LEGAL COMMISSION

The Legal Commission analyses and identifies solutions for the legal issues which concern the banking community, the legal and normative framework, bringing its contribution to aligning national banking legislation with the relevant European directives.

LEI OPERATIONS AND SETTLEMENT COMMISSION

The Lei Operations and Settlements Commission analyses the matters specific to settlement operations in the national currency (Credit Transfers, Direct Debits and debit instruments) and contributes to the amending and updating of specific regulations, including in self-regulatory processes.

LENDING COMMISSION

The Lending Commission debates on the specific issues facing this sector and contributes to improving the regulations relevant to lending and its ancillary business.

TAXATION COMMISSION

The Taxation Commission analyses taxation issues with direct impact upon the financial results of credit institutions and initiates proposals to amend and supplement fiscal legislation.

CARD OPERATIONS COMMISSION

The Card Operations Commission analyses the regulatory framework and practical, daily issues as regards card operations, monitors harmonisation with European standards of card operations and has been concerned with identifying common solutions to prevent and curb fraud in card operations, considering that it has been going up lately.

EUROPEAN FUNDS COMMISSION

The European Funds Commission contributes actively to improving the legal framework for raising European funds, together with all the parties involved, the aim being to enhance the absorption rate of European funds in Romania.

COMMISSION FOR THE SEPA PROJECT

The SEPA Commission is a consultative body set up by the RAB to implement the unique area for euro payments – Single Euro Payments Area SEPA - a project deployed by the European payment industry in order to harmonize and restructure national payment markets, by implementing new technical standards and common rules for payments' processing.

COMPLIANCE COMMISSION

The Compliance Commission has as main goal to consolidate the compliance function, to systematically adapt internal norms to the regulations in the field and to continue consultations with authorities having duties in the field of regulating, supervising and controlling.

BAD LOANS RETRIEVAL COMMISSION

The Bad Loans Retrieval Commission debates the specific problems this activity sector has to challenge and contributes to concluding the regulations regarding the recoverability of bad loans area.

SWIFT USERS GROUP

The SWIFT Users Group analyses the technical and operational issues of the SWIFT community, monitors the stages of the projects rolled out by the SWIFT community and organizes, periodically, training sessions with the participation of SWIFT experts.

IT&C SECURITY COMMISSION

The IT&C Security Commission has as goals to analyse and find common solutions to the IT&C security problems which occur in the everyday business of credit institutions and to define a common practice across the banking sector in preventing and solving these issues.

HUMAN RESOURCES COMMISSION

The Human Resources Commission proposes updating the jobs specific to the banking industry in the Classification of Occupations in Romania (COR) and collaborates in the drawing up of occupational standards, analysing issues pertaining to training the labour force.

BANKING SECURITY COMMISSION

The Banking Security Commission is concerned with the physical security of credit institutions, the meetings of its members constituting an ongoing exchange of experience regarding banks' protection, by organizing specialization training courses for the people in charge with the physical security of commercial banks.

MORTGAGE LENDING COMMISSION

The Mortgage Lending Commission contributes to aligning the national banking legislation with the European relevant Directives and solves the issues specific to this field, including by directly attending the activity of specialised commissions of the European Mortgage Federation.

COMMISSION FOR PUBLIC RELATIONS

The Commission for Public Relations proposes action under the RAB aegis which presents the activities of the banking community and works to consolidate the image and reputation of the Romanian banking sector, by promoting projects of sector or even national interest, and action with view to enhance customers' financial and banking education.

ACCOUNTING COMMISSION

The Accounting Commission has as main target preparing the banking sector for the implementation of International Financial Reporting Standards (IFRS) and deals with adapting and supplementing the legislation in the field of accounting, in line with European legislation.

INTERNAL AUDIT COMMISSION

The Internal Audit Commission debates upon the issues facing banks regarding internal audit, aspects related to the internal and international regulations in the field, the opportunities for training and certifying the internal auditor position.

SIRBNR REPORTING COMMISSION

The SIRBNR Reporting Commission has had an active contribution in the analysis stage of the reporting-to-NBR system, via proposals regarding eliminating redundancies and the lack of correlation existing in the old system, as well as proposals and remarks concerning the ratios' cards, the metadata cards and the reporting cards for the new system.

ANTI - FRAUD COMMISSION

The Anti-fraud Commission has as main goal to establish common policies and practices regarding the issues related to preventing and combating banking fraud in order to mitigate its impact upon banks.

CASH OPERATIONS COMMISSION

The Cash Commission analyses and solves issues pertaining to cash operations in the relationship with the National Bank of Romania and with other credit institutions.

THE RISK COMMISSION

The Risk Commission was set up with a view to tackle upon topics related to the management of all risk types specific to banking and upon the potential vulnerabilities of the financial sector. This Commission deals also with the issues dealt with by the former Basel III Capital Accord Commission.

CAPITAL MARKET AND TREASURY COMMISSION

The Capital Markets and Treasury Commission debates matters related to operations specific to this market as well as internal and international regulations in the field.

DOCUMENTARY OPERATIONS COMMISSION

The Documentary Operations Commission deals with international settlement.

INSURANCE COMMISSION

The RAB Insurance Commission was set up with a view to analyse the regulations that are to be enforced with impact on insurance and particularly on the distribution of insurance products.

OBIECTIVE

ABORDARE STRATEGICĂ

Asociația Română a Băncilor, ca voce autorizată a industriei bancare din România, are ca principale obiective strategice alinierea la mediul sistemului bancar din zona Centrală și Est Europeană prin eficiență, competitivitate și stabilitate și contribuția la prosperitatea economică a României.

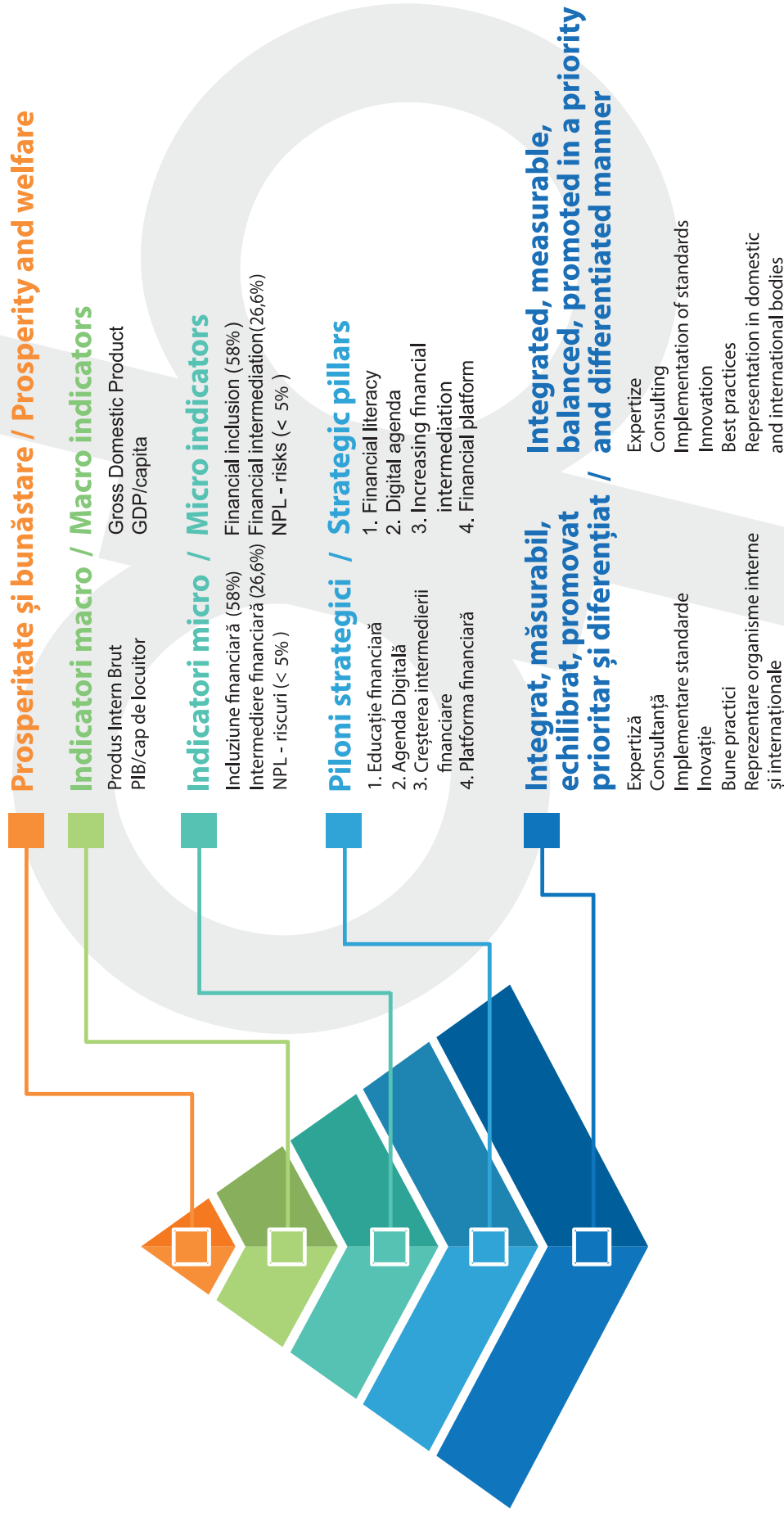
ARB promovează consolidarea unui mediu de afaceri sigur, predictibil, transparent și de încredere în România. ARB urmărește poziționarea pe o linie de dialog constructivă, prin care sistemul bancar să se situeze în dialogul instituțional ca promotor al unor soluții în beneficiul consumatorilor și al economiei românești prin:

- O abordare strategică proactivă la nivelul ARB
- O comunicare constantă, integrată, proactivă

Sistemul bancar contribuie la bunăstarea consumatorilor și la dezvoltarea economiei prin:

- ▶ Creșterea incluziunii financiare
- ▶ Creșterea intermedierei financiare
- ▶ Reducerea riscurilor/barierelor
- Promovarea unor proiecte de anvergură națională și internațională:
  - ▶ Platforma de educație financiară
  - ▶ Agenda digitală
  - ▶ Creșterea intermedierei financiare
  - ▶ Abordarea tip platformă, sinergie necesară pentru liniile și proiectele comune
- Poziționarea ARB ca o voce unitară a sistemului bancar
- Derularea proiectelor strategice și activitatea curentă a ARB structurată în jurul Comisiilor tehnice
- Derularea funcției de autoreglementare, audit și control al Schemelor Naționale de Plăți.

Abordare strategică / Strategic approach

OBIECTIVE STRATEGICE

ALINIEREA LA MEDIUL SISTEMULUI BANCAR DIN ZONA CENTRALĂ ȘI EST EUROPEANĂ PRIN EFICIENȚĂ, COMPETITIVITATE ȘI STABILITATE

- Contribuția la adaptarea cadrului legislativ românesc la legislația europeană și transpunerea Directivelor Europene în spiritul în care au fost create
- Contribuția sistemului bancar ca principal finanțator al economiei românești la integrarea economică a României în zona centrală și est europeană
- Participarea la construcția mecanismelor europene și accesul direct la informații privind deciziile în acest domeniu - asigurarea dialogului, colaborării, schimbului de experiență și bune practici
- Promovarea sistemului bancar românesc ca parte activă a sistemului bancar european

CONTRIBUȚIA SISTEMULUI FINANCIAR BANCAR LA PROSPERITATEA ECONOMICĂ A ȚĂRII

- Educația financiară
- ARB - partener de încredere al instituțiilor guvernamentale în stabilirea și adoptarea de măsuri și promovarea unei legislații care să stimuleze economia de piață în general și piața financiar-bancară în special
  - Poziționarea ARB ca partener de încredere în relația cu autoritățile publice (Parlament, Guvern, Ministere etc.)
  - Participarea activă a sistemului bancar în procesul de elaborare a politicilor economico-financiare, fiscale, etc. care au impact asupra acestuia
- Implicarea în alinierea la nivel european și la noile tendințe în domeniul serviciilor financiar bancare, precum și în dezvoltarea de produse inovative
- Conlucrarea cu băncile membre pentru menținerea unor standarde ridicate de siguranță a operațiunilor și activității bancare
- Aportul comunității bancare la dezvoltarea pieței de capital

VOCEA AUTORIZATĂ A INDUSTRIEI FINANCIAR-BANCARE

- Îmbunătățirea continuă a comunicării
- Creșterea transparenței activității bancare
- Eficientizarea fluxurilor bancare prin schimb de informații și bune practici
- Susținerea propunerilor comunității bancare de către companii specializate în domeniu
- Identificarea sectoarelor economice în contact direct cu băncile și dezvoltarea de alianțe cu acestea

OBJECTIVES

STRATEGIC APPROACH

The Romanian Association of Banks (RAB), as the authorised voice of the banking industry from Romania, has as main strategic objectives aligning itself to the environment of the banking sectors from Central and Eastern Europe via efficiency, competitiveness and stability, while contributing to Romania's economic prosperity.

RAB has been promoting the consolidation of a safe, predictable, transparent and reliable business environment in Romania. RAB has as target positioning itself inside a constructive dialogue where the banking sector – in an institutional dialogue – is the promoter of solutions for the benefit of consumers and the Romanian economy, via:

- A proactive strategic approach RAB
- Constant, integrated, proactive communication

The banking sector contributes to consumers' welfare and to the development of the economy by:

- ▶ enhancing financial inclusion
- ▶ enhancing financial intermediation
- ▶ mitigating risks/barriers
- Promotion of projects of national and international scope:
  - ▶ Platform for financial literacy
  - ▶ The digital agenda
  - ▶ Enhancing financial intermediation
  - ▶ A platform-type approach, the synergy needed for common lines and projects
- RAB positioning itself as the uniform voice of the banking sector
- The deployment of strategic projects and RAB's current activity structured around its Technical Commissions
- The deployment of the self-regulating function, the audit and control of National Payment Schemes.

STRATEGIC OBJECTIVES

ALIGNING TO THE ENVIRONMENT OF THE BANKING SECTORS FROM CENTRAL AND EASTERN EUROPE VIA EFFICIENCY, COMPETITIVENESS AND STABILITY

- Contribution to adapting the Romanian legal framework to the European legislation and to transposing European Directives, by observing their spirit
- Contribution of the banking sector as main financier of the Romanian economy to Romania's economic integration in Central and Eastern Europe
- Participating to building European mechanisms and direct access to information concerning the decisions in this field – providing dialogue, collaboration, experience exchange and best practices
- Promoting the Romanian banking sector as an active component of the European banking sector

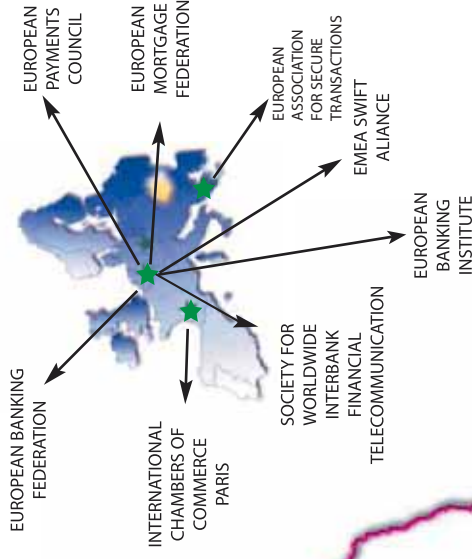
CONTRIBUTION OF THE FINANCIAL & BANKING SECTOR TO THE COUNTRY'S ECONOMIC PROSPERITY

- Financial literacy
- RAB - a reliable partner for government institutions with a view to establishing and adopting measures and promoting legislation that would stimulate the market economy in general and the financial and banking market in particular
  - RAB positioning itself as a trustworthy partner in the relationship with public authorities (the Parliament, the Government, Ministries etc.)
  - Active participation of the banking sector to the process of drawing up economic, financial, fiscal etc. policies that impact this sector
- Implication in aligning to Europe and to the new trends in the field of financial and banking services and the development of innovative products
- Cooperation with member banks, with a view to maintaining high standards as regards the safety of banking operations and banking activity in general
- The contribution of the banking community for the development of the capital market

THE AUTHORISED VOICE OF THE FINANCIAL & BANKING INDUSTRY

- On-going communication improvement
- Enhancing the transparency of banking
- More efficient banking flows via information exchanges and best practices
- Supporting the proposals of the banking community by making use of specialised companies in the field
- Identifying the economic sectors that have direct contact with banks and developing alliances with them

REPREZENTARE ARB / THE RAB REPRESENTATION

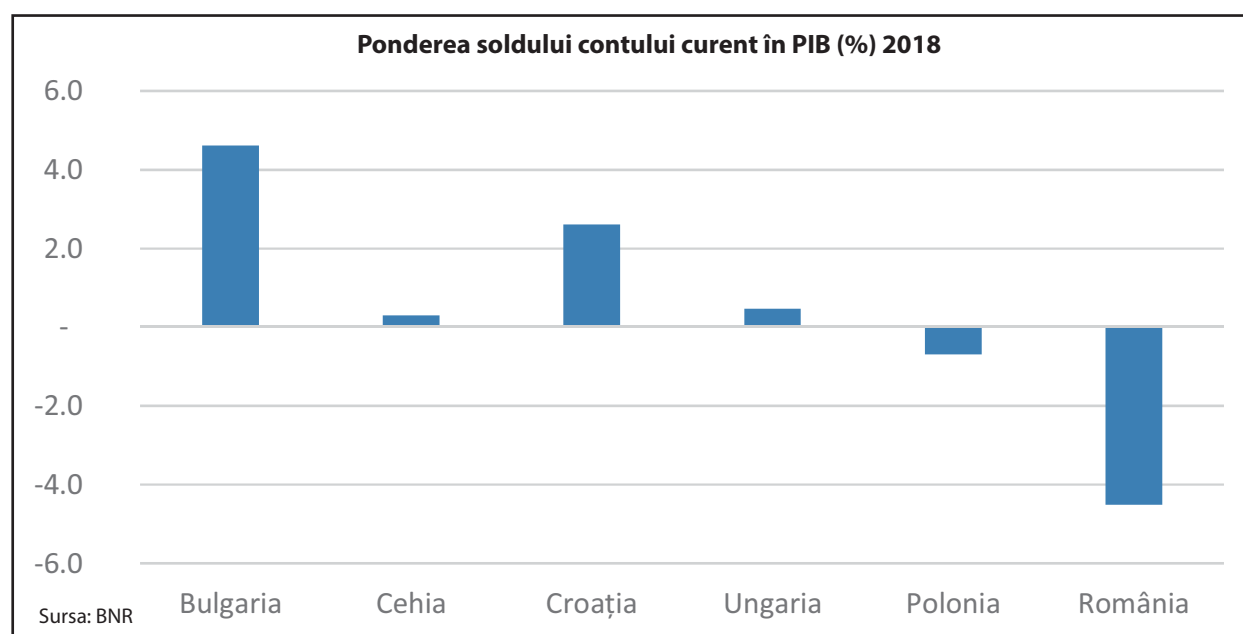
PERSPECTIVELE MACROECONOMICE ALE ROMÂNIEI

În anul 2018, sectorul bancar a înregistrat o evoluție pozitivă, determinată în principal de cadrul macroeconomic favorabil, care a condus la o accelerare a creditării. În 2018, PIB-ul a crescut cu 4,1% datorită cererii de consum. Pentru anul 2019, se estimează creșterea produsului intern brut (PIB) la peste 4%.

Cu un nivel al bunăstării economice care ne plasează pe penultimul loc în Uniunea Europeană și ocupanta

ultimului loc din punctul de vedere al intermedierei și incluziunii financiare, România trebuie să-și cadenteze pașii pentru a reduce aceste decalaje care se adâncesc constant. La fel ca educația financiară, digitalizarea sau ca incluziunea financiară, intermedierea financiară este una din coordonatele în care sistemul bancar, mediul financiar în ansamblu și cel politic și instituțional se pot parteneria pentru a face cu adevărat o diferență în bine pentru români.

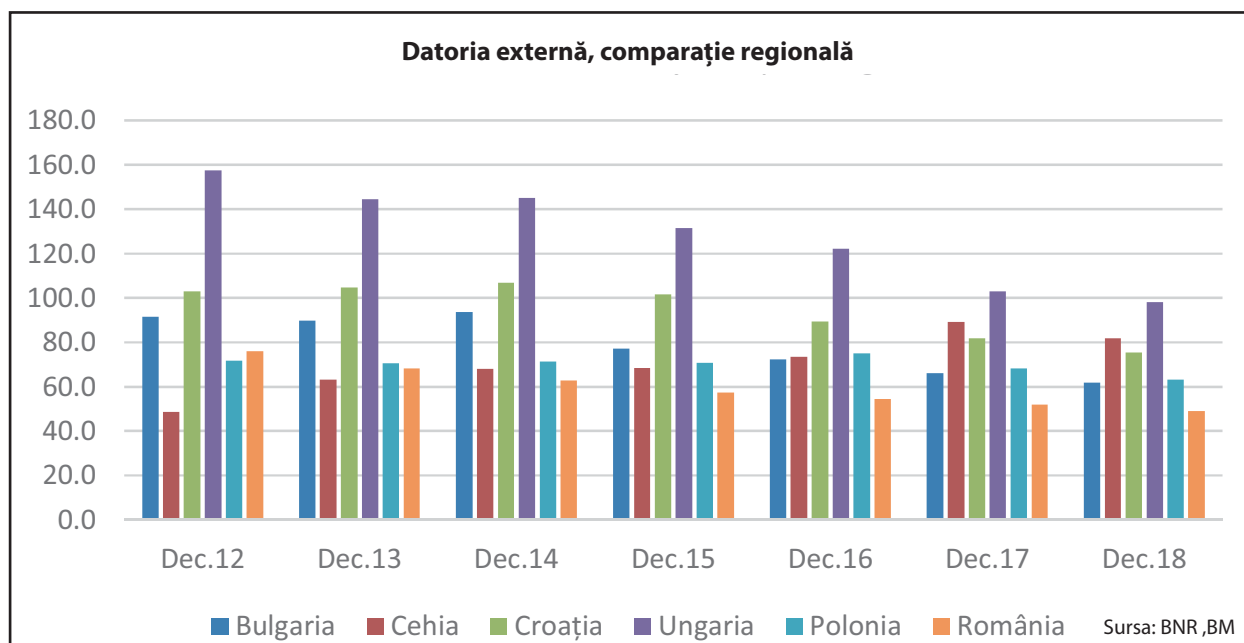
România a înregistrat progrese uriașe de la momentul aderării la Uniunea Europeană în anul 2007. În cei 12 ani parcurși sub umbrela UE, Produsul Intern Brut nominal a avansat cu 160%, până la aproximativ 200 miliarde euro.

PIB/cap de locuitor exprimat în paritatea puterii de cumpărare standard (PPS) a atins 64% din media UE în 2018 în România, față de 44% în 2007, potrivit Eurostat. În România, PIB/cap de locuitor se ridică la 9.600 euro în 2017. Cu o viteză de croazieră care să asigure o finanțare sustenabilă, România poate migra spre lotul țărilor UE în care PIB per capita tinde spre 20.000 euro (Cehia 18.100, Estonia 18.000, Portugalia 18.900 euro, Slovenia 20.800).

Rata inflației a crescut la 4,63% în anul 2018. Rata șomajului și-a continuat tendința de scădere și a fost aproape de cele mai scăzute din punct de vedere istoric la sfârșitul anului 2018, la 3,3%. Cu toate acestea, piața muncii din România este vulnerabilă la fenomenul emigrației, care a atins un nivel îngrijorător de 15% din populația țării și de 25% din populația activă.

În anul 2018, deficitul bugetar structural și deficitul comercial au crescut. Poziția fiscală este sustenabilă, având în vedere că deficitul bugetar a fost de 3% din PIB și că datoria publică a țării era de 35% din PIB. Accelerarea importurilor într-un ritm mai susținut comparativ cu exporturile a condus la creșterea deficitului de cont curent până la 4,5% din PIB. În cursul anului 2018, contul curent al balanței de plăți a avut un deficit de 9,4 miliarde de euro, potrivit datelor Băncii Naționale a României.

Harta riscurilor la adresa stabilității financiare din România elaborată de Banca Națională a României indică trei riscuri sistemice ridicate: tensionarea echilibrului macroeconomic interne, riscul privind cadrul legislativ incert și impredictibil în domeniul financiar-bancar și deteriorarea încrederii investitorilor în economiile emergente. Într-o economie ca a României, care se bazează pe finanțare din zona bancară, este important să fie menținut un climat de încredere.

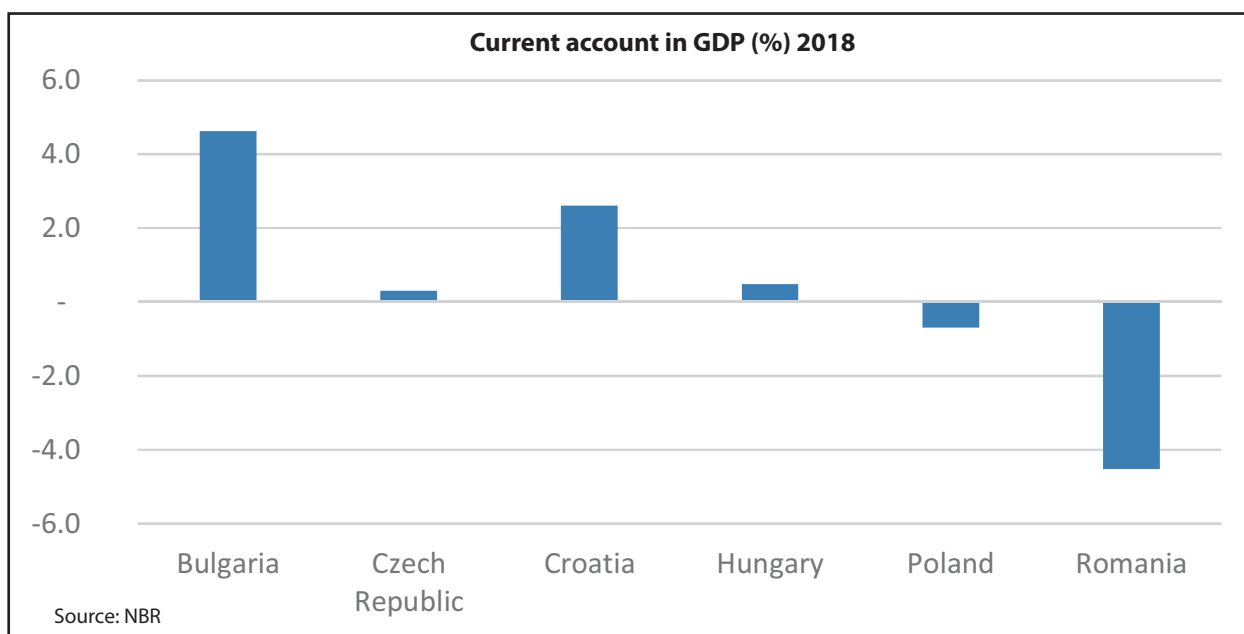

MACROECONOMIC OUTLOOK FOR ROMANIA

In 2018, the banking sector had a positive development brought about mainly by a favourable macroeconomic framework which led to the acceleration of lending. In 2018, the GDP went up by 4.1% due to consumption-based demand. For 2019, the estimate for the GDP growth is over 4%. With a level of economic welfare which makes us rank penultimate in the European Union and rank last as regards financial intermediation and financial inclusion,

Romania has to step up in order to reduce these gaps which have become deeper and deeper in time. Just like financial education, digitalization or financial inclusion, financial intermediation is one of the coordinates where the banking sector, the financial environment in general and the political and institutional environments can set up partnerships, with a view to make a positive difference for the Romanians.

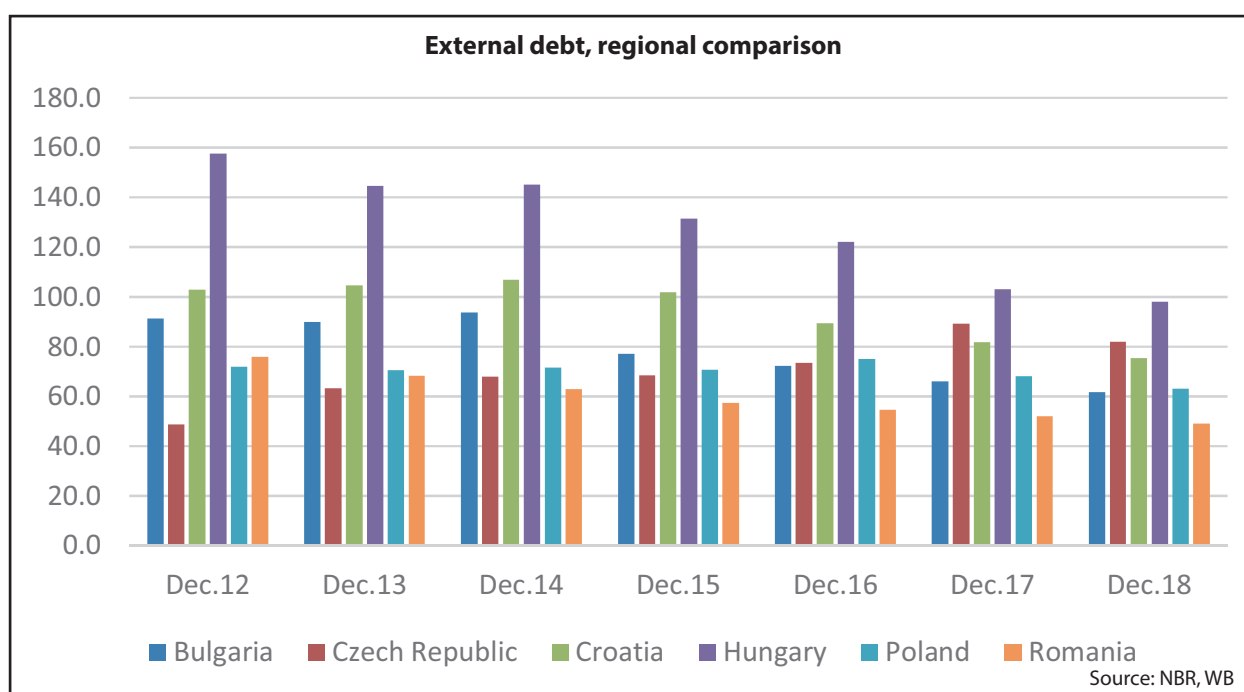
Romania has been making huge progress since we joined the European Union in 2007. In the 12 years elapsed under the EU umbrella, the nominal Gross Domestic Product advanced by 160%, to about €200 billion.

GDP/capita expressed in the purchasing power standard (PPS) reached 64% of the EU average in 2018 in Romania, compared to 44% in 2007, according to Eurostat. In Romania, GDP/capita was €9,600 in 2017. With a speed that would provide sustainable funding, Romania can migrate to the group of EU countries where the GDP/capita tends to be €20,000 (the Czech Republic €18,100, Estonia €18,000, Portugal €18,900, Slovenia €20,800).

The inflation rate went up to 4.63% in 2018. At the end of 2018, the unemployment rate continued its downward trend reaching almost one of the historically lowest rates in our country, i.e. 3.3%. Nevertheless, the labour market in Romania is vulnerable before migration which reached a worrying level of 15% of the country's population and 25% of the active population.

In 2018, the structural budget deficit and the trade deficit both went up. The fiscal stance was sustainable, contemplating the fact that the budget deficit was 3% of the GDP and the country's public debt was 35% of the GDP. The acceleration of imports at a faster rate compared to exports led to a higher current account deficit i.e. 4.5% of the GDP. During 2018, the current account of the balance of payments posted a deficit of €9.4 billion, according to the National Bank of Romania's data.

The map of the risks to financial stability in Romania drawn up by the National Bank of Romania indicates three high systemic risks: tension in internal macroeconomic balances, the risk of an uncertain and unpredictable legal framework relevant to financial and banking matters and the deterioration of investors' trust in emerging economies. In an economy like that of Romania which relies on bank financing, it is important to foster a climate of trust.

EVOLUȚIA SECTORULUI BANCAR

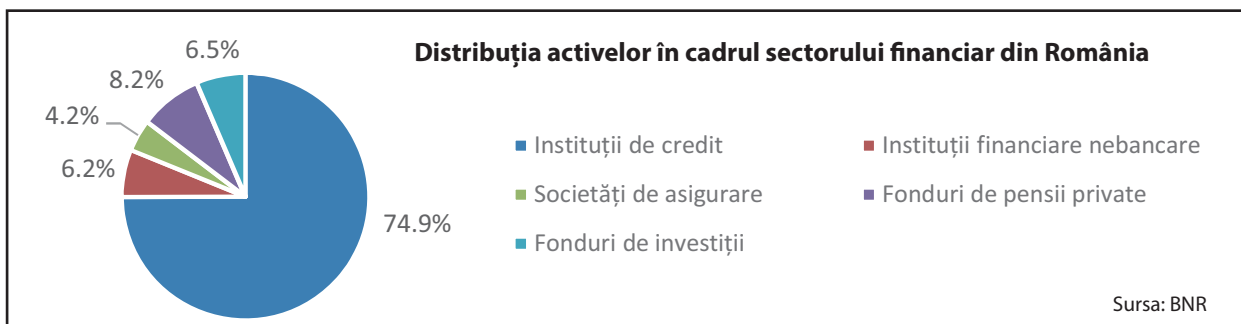
Industria bancară din România poate și își dorește să contribuie pe mai departe la dezvoltarea durabilă a României și a societății românești per ansamblu. Instituțiile de credit au o contribuție substanțială la creșterea economică și la reducerea excluziunii sociale și financiare. Este un deziderat a cărui atingere poate fi accelerat, în condițiile unui cadru normativ echilibrat și predictibil, un cadru care să permită creșterea atractivității pieței locale și valorificarea pe deplin a potențialului industriei, în beneficiul final al tuturor românilor.

Sistemul bancar național își menține soliditatea, indicatorii de solvabilitate și lichiditate plasându-se la niveluri dintre cele mai ridicate în rândul statelor din Uniunea Europeană. Indicatorul de solvabilitate se plasează la 20,71% în luna decembrie 2018 (19,60% în luna iunie 2019) cu mult peste media de 8% recomandată și peste media UE. Lichiditatea se menține la un nivel adecvat la finalul lunii martie 2019, principalii indicatori situându-se peste valorile minime reglementate. Indicatorul de lichiditate se situează la 256% (indicatorul de acoperire a necesarului de lichiditate). Lichiditatea imediată s-a îmbunătățit marginal la nivel agregat (cu circa 0,5 puncte procentuale), până în jurul valorii de 37%, potrivit BNR. În ceea ce privește calitatea activelor, tendința pozitivă a indicilor specifici acesteia s-a consolidat. Raportul BNR asupra stabilității financiare menționează că "sănătatea sectorului bancar s-a păstrat adecvată în raport cu riscurile, însă vulnerabilitățile sunt în creștere". Este important ca stakeholderii sistemului bancar și factorii decizionali să fie deschiși

la un dialog constructiv cu industria bancară, având în vedere rolul sectorului în economie, și să adopte măsuri pentru menținerea stabilității sistemului și pentru creșterea intermedierei financiare necesare dezvoltării economice a României. Viteza de convergență a României poate fi îmbunătățită prin eliminarea barierelor la nivel național venite din zona de legiferare.

În România, multe dintre inițiativele legislative care au ținut industria bancară au fost însoțite în plan discursiv de mesaje asociate legate de profitabilitatea industriei bancare. În mod constant, a fost alimentată ideea că băncile din România obțin profituri ridicate, chiar cele mai mari din Europa. Aceasta este o informație falsă care a dus la crearea unei percepții false care, într-un fel, "justifică" din punctul de vedere al inițiatorilor taxarea sistemului, aplicarea unor limitări de dobânzi, etc. În plus, inițiativele legislative alimentează așteptări nerealiste ale populației și creează un orizont de ostilitate față de industrie. Pentru industrie generează riscuri artificiale și impredictibilitate, care la final se traduc sub o formă sau alta tot în costuri financiare și de imagine. O scurtă analiză a profitabilității în anumite industrii arată că sistemul bancar nu deține supremația.

Astfel, la nivelul anului 2018, rentabilitatea capitalului în zona bancară a fost surclasată de cea a firmelor din comerț (23,6%), din servicii (21,6%) și din industria prelucrătoare (18,2%). Topul se păstrează și pentru anul 2017. Anul trecut, rentabilitatea capitalului în sectorul bancar s-a plasat la 14,9%, nivel relativ similar cu cel

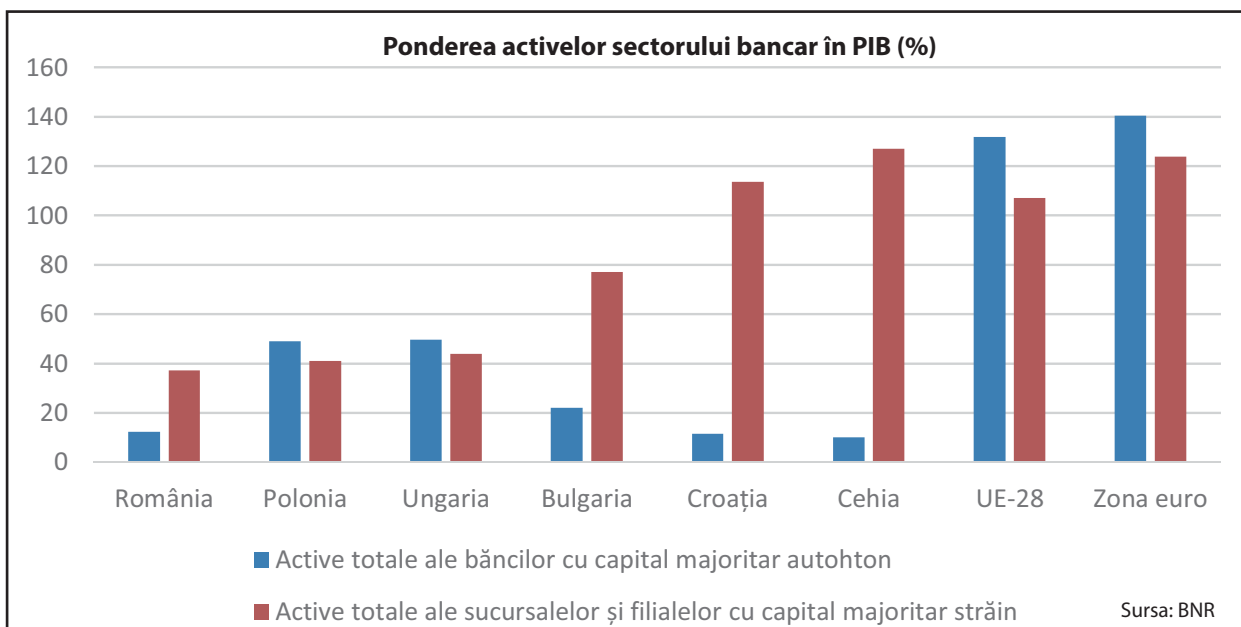

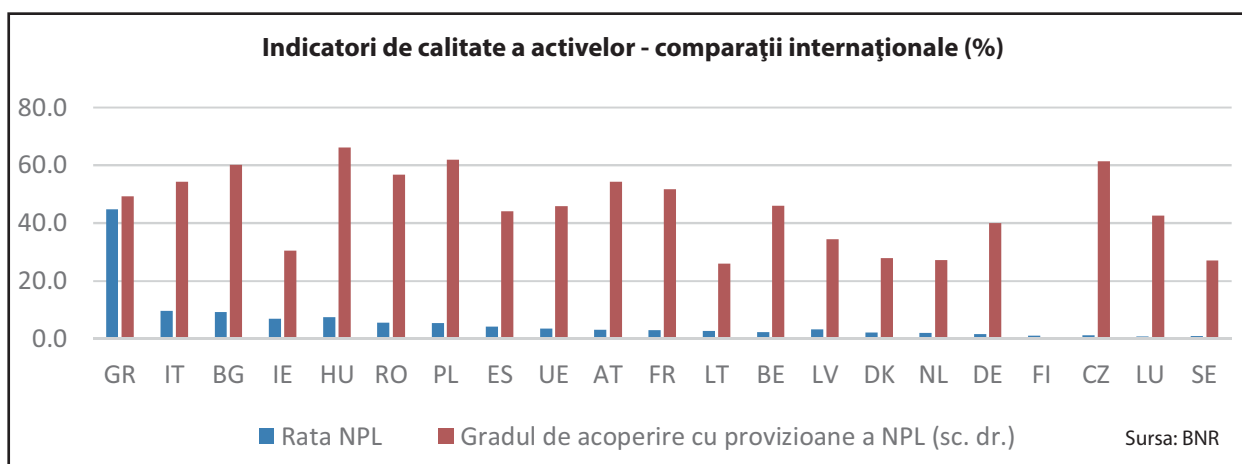
din agricultură (14,7%) și din construcții (14,2%). Dar să analizăm și profitabilitatea industriei bancare din România în raport cu cele din Uniunea Europeană. Dacă ne raportăm la ultimul deceniu, pentru o imagine completă, România se situează pe locul 11 din Uniunea Europeană din punct de vedere al rentabilității capitalului, ROE fiind de 4,65% în perioada 2008 - 2018. Bulgaria are un nivel al rentabilității capitalului aproape dublu față de România (8,34% versus 4,65%), la fel și alte țări din Europa Centrală și de Est precum Polonia (9,15%), Slovacia (9,50%), iar Cehia are un nivel aproape de trei ori mai mare (12,91%). Și la capitolul rentabilitatea activelor, România se situează în urma țărilor din regiune. Astfel, cu un nivel de rentabilitate a activelor (ROA) de 0,51% în perioada 2008 -2018, România este pe locul 8 în Uniunea Europeană, după state precum Slovacia (0,88%) sau Polonia (0,97%). Alte țări au înregistrat un nivel chiar dublu față de România, precum Bulgaria (1,05%), Estonia (1,08%) și Cehia (1,15%).

Mai mult, conform concluziilor exprimate și în ultimul Raport al BNR asupra stabilității financiare, "capacitatea sectorului bancar românesc de a susține pe termen lung profitabilitatea înregistrată recent în structura existentă este limitată", provocările fiind asociate inclusiv măsurilor fiscale de taxare a activelor începând din anul 2019. În concluzie, afirmațiile că sistemul bancar din România este cel mai profitabil din Uniunea

Europeană nu se susțin. Cadrul legislativ al activității bancare din România a suferit transformări numeroase, unele necesare pentru armonizarea legislației românești cu cea a țărilor europene, altele însă au creat volatilitate. În ultimii 5 ani, impredictibilitatea cadrului legislativ bancar s-a accelerat prin creșterea recurenței, a numărului de legi și regulamente adoptate (aproximativ 50 de legi noi în perioada 2014-2018). Cinci dintre acestea au fost declarate integral neconstituționale sau, într-un caz, parțial neconstituțională, de către Curtea Constituțională.

Acestea au culminat cu introducerea taxei pe activele financiare bancare. Deși impactul introducerii taxei pe activele financiare pare a fi doar asupra instituțiilor bancare, costul final va fi plătit de societate în general, prin restrângerea creditării cu un puternic impact negativ asupra consumului, producției și investițiilor și, implicit, asupra bugetului de stat pe viitor. Există un risc ridicat ca taxa pe activele financiare ale băncilor să producă efecte negative în lanț în economie, cu impact direct în reducerea creșterii economice. În plus, România - statul european cu cel mai scăzut nivel al intermedierei financiare din Uniunea Europeană, de aproximativ 26,6%- practică cea mai mare taxă pe activele financiare din Uniunea Europeană de 0,4%. Este o abordare contraproductivă, soluția fiind renunțarea la taxă. Renunțarea la taxarea suplimentară a sistemului bancar va crește capacitatea de capitalizare

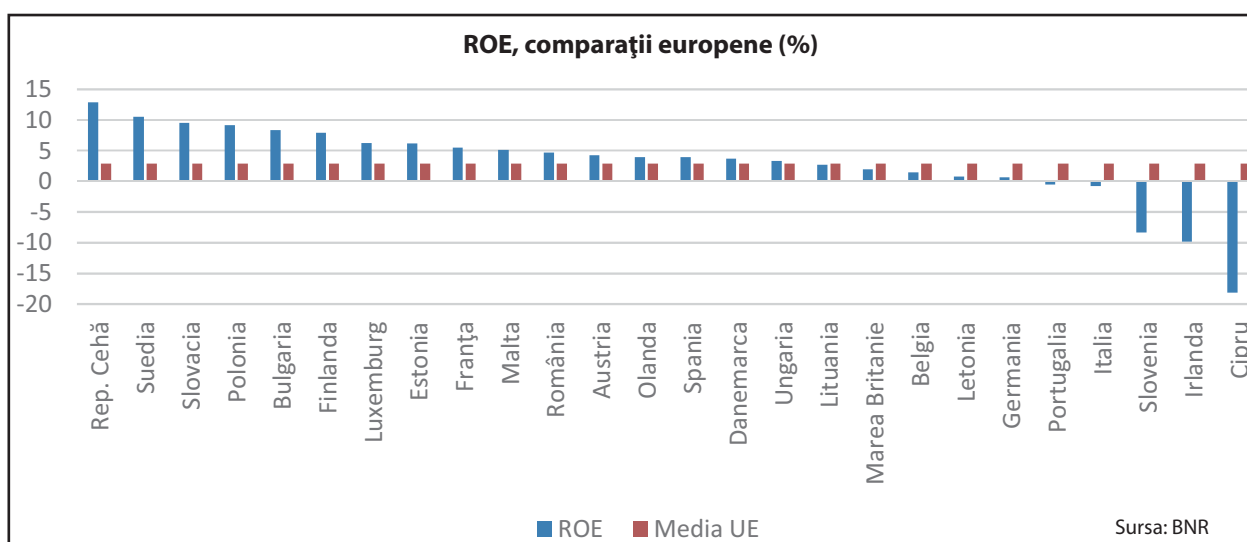

pe baza profitului obținut și va crea stimulul necesar atingerii țintelor urmărite de creșterea intermedierei financiare. În perioada 2008-2016, băncile și-au crescut capitalurile proprii cu aproximativ 3,5 miliarde euro, din care 23% au reprezentat profit reinvestit. Profitul cumulat în aceeași perioadă a fost de 1,3 miliarde euro, ceea ce înseamnă că profitul reinvestit a reprezentat aproximativ 60%, potrivit studiului privind creșterea intermedierei financiare în România realizat de PricewaterhouseCoopers. Acest lucru a dus la majorarea fondurilor proprii disponibile și implicit la creșterea capacității de a susține creditarea. Pentru a crește gradul de intermediere financiară, băncile au nevoie de capital, lichiditate, predictibilitate legislativă și clienți bancabili.

Din cauza impunerii acestei taxe în forma inițială, România a fost în pericol de a fi depunctată de agențiile de rating, riscul fiind reîntrarea în categoria "junk", de țară nerecomandată pentru investiții. Acest pericol nu a fost îndepărtat în totalitate în condițiile în care monitorizarea efectelor ordonanței privind introducerea taxei pe activele financiare și a altor inițiative legislative nu s-a încheiat. Din cauza efectelor ordonanței, o agenție de rating a revizuit, în scădere, perspectiva ratingului mai multor bănci comerciale din România, schimbându-se astfel din "stabil" în "negativ".

Comunitatea bancară regretă că s-a ajuns la introducerea cu rapiditate a unui nou indice de referință calculat exclusiv pe baza tranzacțiilor interbancare pentru calculul dobânzii variabile în cazul creditelor acordate consumatorilor. Pe parcursul discuțiilor, ne-am delimitat de acțiunea de introducere a unui nou indice de referință fără efectuarea unei analize complexe pe o perioadă considerabilă de timp. Considerăm că procesul de consultare trebuia să fie mai larg și cu o durată mult mai lungă pentru a asigura o evaluare corespunzătoare a impactului. Noul indice reflectă în cea mai mare proporție tranzacții pe termen scurt și ar putea avea loc un transfer al riscului și al volatilității către client.

Intermedierea financiară (ponderea activelor în PIB) a ajuns la 51,7%, prag mai redus comparativ cu cel de anul trecut când a fost de 53,7%. Intermedierea financiară este jumătate comparativ cu Bulgaria (99%), Ungaria (93,53%) și Polonia (90%). Activele sistemului bancar românesc se ridică la 451,2 miliarde lei. La sfârșitul anului trecut, sectorul bancar românesc cuprindea 34 de instituții de credit: două bănci cu capital integral sau majoritar deținute de statul român, patru instituții de credit cu capital majoritar românesc privat, 21 bănci cu capital străin majoritar și șapte sucursale ale băncilor străine. Aproximativ 75% din activele sectorului bancar din România sunt

deținute de instituții cu capital străin în 2018, tendință descendentă față de nivelul de 91,3% înregistrat la sfârșitul anului 2016. Premisele de accentuare a procesului de consolidare a sectorului bancar prin fuziuni și achiziții se mențin, în contextul intensificării competiției, a nevoii de acoperire a costurilor operaționale, inclusiv prin majorarea cotei de piață deținute și a deciziilor la nivel de grup de renunțare la anumite piețe.

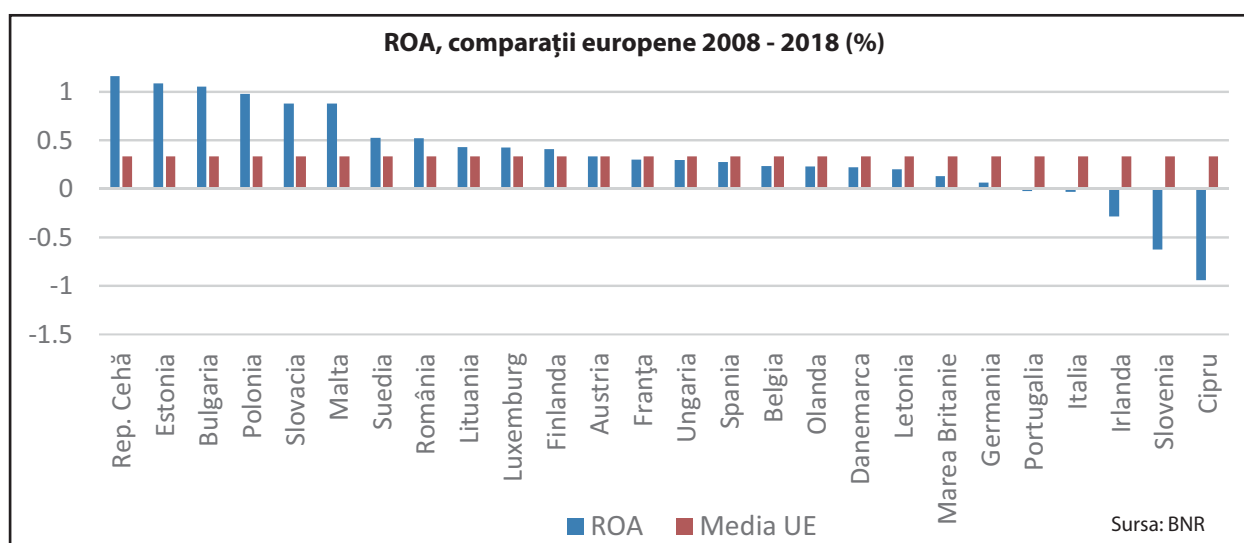
Evoluții pozitive există în ceea ce privește rata creditelor neperformante. Aceasta s-a diminuat până la 4,74% în iunie 2019, pe fondul continuării procesului de curățare bilanțieră. Rata creditelor neperformante s-a redus de 4 ori în patru ani. Gradul de acoperire cu provizioane a creditelor neperformante la nivelul sectorului bancar s-a îmbunătățit și se menține la un nivel adecvat, de 58,7% la finele lunii martie 2019. Acest indicator atestă un risc scăzut la nivel agregat. Băncile au continuat ajustarea numărului de angajați comparativ cu aproximativ 55.000 de persoane cât se înregistra la finele anului 2017. Performanța pozitivă în zona de profitabilitate a fost însoțită și de accelerarea creditării, chiar dacă gradul intermedierei financiare în România este cel mai scăzut din rândul statelor din Uniunea Europeană. Creditarea este unul dintre puținele instrumente prin care România poate recupera decalajele față de Uniunea Europeană în materie de bancarizare, intermediere financiară sau nivelul educației financiare. Tocmai din acest motiv este cu atât mai importantă reglementarea și găsirea unor soluții viabile care să susțină o creditare sănătoasă și nu înfrânarea acesteia, așa cum am văzut că s-a întâmplat în ultimul timp, ca urmare a inițiativelor legislative din zona bancară.

Creditul neguvernamental a avansat cu 7,9% în anul 2018, până la 251 miliarde lei (54 miliarde euro), cu un ritm de creștere a creditelor în lei de 13,4%. În prezent, componenta în lei are o pondere de 66% în creditul neguvernamental. Raportul credite/depozite a scăzut la 73,64%. Economisirea internă a avansat cu 9% pe parcursul anului 2018, până la 70 miliarde euro. Modelul de afaceri bancar s-a orientat în ultimii ani primordial către segmentul populației, creditarea companiilor

având un ritm de creștere mai redus. Pentru următorii trei ani, însă, strategiile de creditare și finanțare ale principalelor bănci din sector au în vedere o accentuare a creditării companiilor și o amplitudine mai redusă a activității pe segmentul populației.

Astfel, în următorii 3 ani, creditarea corporațiilor ar urma să aibă cel mai ridicat ritm anual de creștere, de 10,9% (cu o creștere de aproape 13% în 2019). În cazul IMM-urilor, creditarea ar urma să crească cu un ritm anual de 6,9%, în timp ce creditul acordat populației ar urma să crească cu un ritm anual de 3,4%. Orientarea într-o măsură mai mare către firme, prin atragerea potențialului sustenabil de îndatorare, rămâne o provocare pentru băncile autohtone. La fel de important, pe lângă capital și lichiditate, sunt necesare creșterea bancabilității firmelor și dezvoltarea de soluții de garantare a creditelor pentru IMM-uri. În România, capacitatea firmelor de a accesa credite este ca pielea de leopard. Când se pune problema accesării de finanțare, studiile arată că firmele se confruntă cu probleme precum insuficiența garanțiilor eligibile, lipsa de know-how pentru a structura proiecte viabile din punct de vedere financiar, subcapitalizarea companiilor (în România, 40% din companii au capital negativ), birocrație, proceduri excesive de obținere a fondurilor UE și un nivel scăzut de educație financiară. Dacă analizăm performanțele economice și financiare ale companiilor nefinanciare observăm că în cazul ROE, avansul a fost de 0,5 puncte procentuale până la 17,1%, în timp ce ROA a atins nivelul de 6,9% (comparativ cu 6,5% în luna iunie 2017). Raportul între creditul comercial și creditul financiar este de aproximativ 3:1, ceea ce crește riscul de blocaj financiar, de insolvență.

Perspectivile de dezvoltare ale sistemului bancar sunt optimiste, însă subliniem importanța unui dialog continuu cu autoritățile. Autoritățile trebuie să accepte faptul că experții în domeniul economic au un rol important de jucat în acest parteneriat, în acest dialog. Este esențial un acord pentru parteneriat, dialog și predictibilitate pentru a îndeplini cu succes rolul de finanțator al economiei României.

DEVELOPMENTS IN THE BANKING SECTOR

The banking industry of Romania can and wants to contribute to the sustainable development of Romania and of the Romanian society in general. Credit institutions have a major contribution to economic growth and to mitigating social and financial exclusion. This is a desideratum whose reaching can be accelerated, by contemplating a balanced and predictable normative framework which would allow for enhancing the amenity of the local market and the full turning to account of the industry's potential, to the end benefit of all the Romanians.

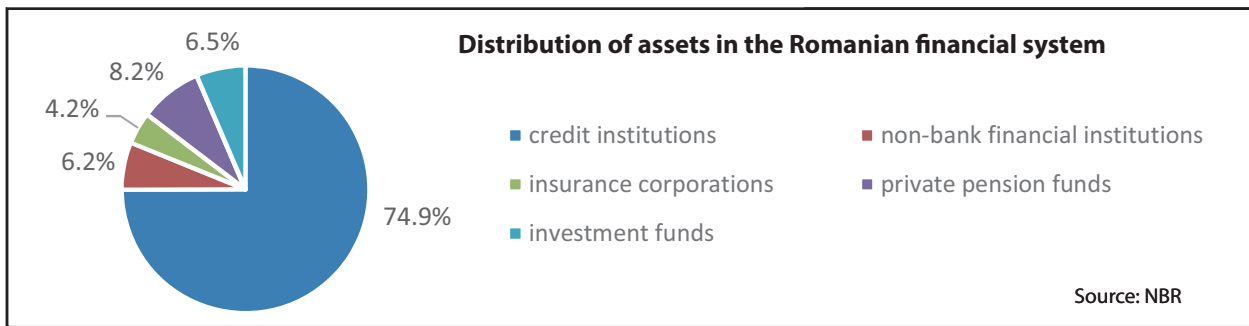
The national banking sector maintains its soundness, with the solvency and liquidity ratios standing at the highest levels compared to other European Union Member States. The solvency ratio stood at 20.71% in December 2018 (19.60% in June 2019) much over the average of 8% recommended and also well over the EU average. Liquidity stood at an adequate level at the end of March 2019, the main ratios standing above the minimal regulated statutory values.

The liquidity ratio stands at 256% (the liquidity coverage ratio). The quick ratio improved marginally at aggregated level (by about 0.5 percentage points), to around 37%, according to the NBR. As regards asset quality, the positive trend of specific ratios has consolidated. The NBR Report on financial stability mentions that "the health of the banking sector has continued to be adequate compared to risks, but vulnerabilities are on an upward trend".

It is important that the stakeholders in the banking sector and decision-makers alike be open to a constructive dialogue with the banking sector - taking into account the role of this sector in the economy - and adopt measures to maintain the sector's stability and to enhance financial intermediation needed for Romania's economic development. Romania's convergence speed can be improved by eliminating the national barriers generated during the law-making process. In Romania, many of the legal initiatives targeting the banking industry have been accompanied - at discourse level - by messages related to the banking industry's profitability.

Constantly, the idea that banks in Romania obtain high profits was fuelled, even the highest profits in Europe, some said. This information is false, leading to the creation of a false perception which "justifies" somewhat - as its initiators think - the sector's taxation, the applying of interest caps etc. In addition, certain legal initiatives fuel the population's unrealistic expectations and create hostility toward the industry. Such opinions generate for the industry artificial and unpredictable risks that, at the end of the day, translate, one way or another, into financial and image costs.

A brief profitability analysis across certain industries shows that our banking sector does not rank number one in this matter. Thus, in 2018, the return on bank equity was overtaken by the return of trading companies (23.6%), of services (21.6%) and of the

manufacturing industry (18.2%). The top was the same in 2017 too. Last year, the return on bank equity stood at 14.9%, a level relatively similar to the one in agriculture (14.7%) and in the construction industry (14.2%).

But, let us analyse the profitability of the Romanian banking industry compared to the one in the European Union. If we take into account the last decade, in case of a complete image, Romania ranks number 11 in the European Union, with ROE, the return on equity, standing at 4.65% during 2008-2018. Bulgaria has a return on equity almost double compared to Romania (8.34% versus 4.65%), just like other countries in Central and Eastern Europe for that matter, such as Poland (9.15%) and Slovakia (9.50%), while the Czech Republic has a level almost three times higher (12.91%).

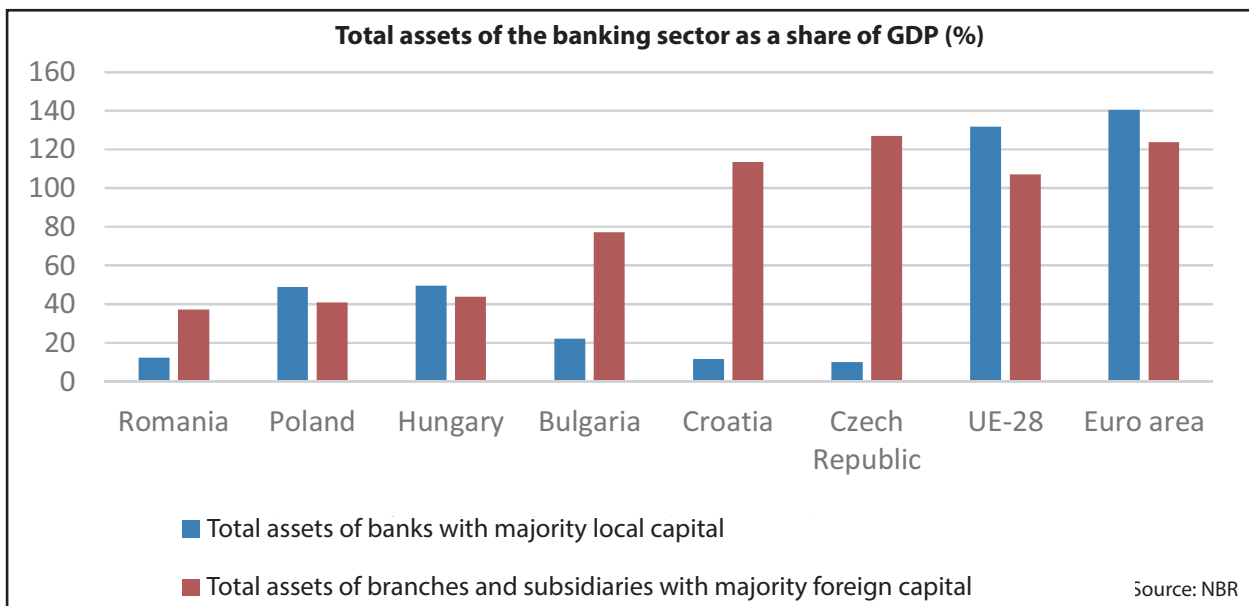
As regards the return on assets, here Romania ranks behind the countries in the region. So, with ROA standing at 0.51% during 2008-2018, Romania ranks number 8 in the European Union, lagging behind countries such as Slovakia (0.88%) or Poland (0.97%). Other countries had a double level compared to Romania, such as Bulgaria (1.05%), Estonia (1.08%) and the Czech Republic (1.15%). Moreover, in conformity with the conclusions of the latest NBR Report on financial stability, "the capacity of the Romanian banking sector to support on long-term the profitability obtained recently in the existing structure is limited", the challenges, starting with the year 2019, being

associated, among others, with the asset taxation measures.

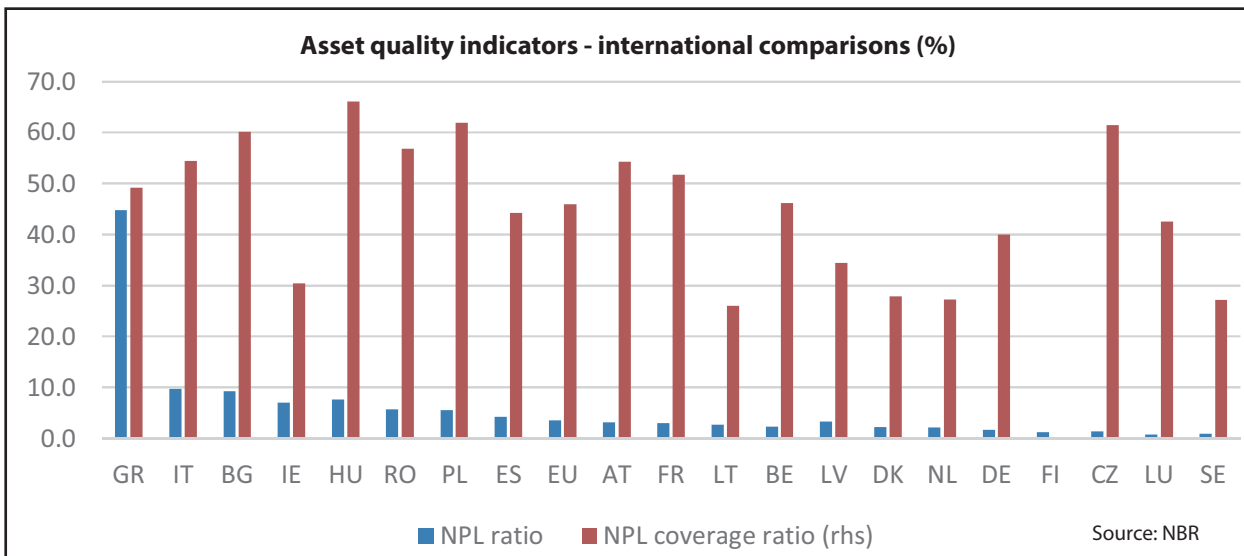
In conclusion, the statement that, in Romania, the banking sector is the most profitable one across the entire European Union is not true. In Romania, the legal framework relevant to banking has undergone numerous transformations, some necessary for the harmonization of the Romanian legislation with the one of European countries, while others generating volatility. In the last 5 years, the unpredictability of the legal framework on banking has accelerated by the recurrent increase in the number of the laws and regulations adopted (about 50 new laws during 2014-2018).

Five of them were declared by the Constitutional Court fully unconstitutional or, in one case, partially unconstitutional. They have culminated with the introduction of a tax on banks' financial assets. Although the impact of introducing a tax on financial assets seems to be only on banking institutions, the final cost will be paid by society in general, due to the shrinking of lending with a strong negative impact upon consumption, output and investments and, implicitly, upon the state budget, in the future.

There is high risk that the tax on banks' financial assets produces negative chain effects across the economy, with a direct impact pertaining to the shrinking of economic growth. Moreover, Romania - the European

state with the lowest level of financial intermediation in the European Union, i.e. about 26.6% - has the highest tax on financial assets in the European Union, 0.4%.

It is a counterproductive approach, the solution being to give up this tax. Giving up the additional taxing of the banking sector will enhance its capitalisation capacity based on the profit earned and will create the incentive needed to reach the targets related to enhancing financial intermediation. During 2008-2016, banks increased their own funds by about €3.5 billion, of which 23% was the reinvested profit.

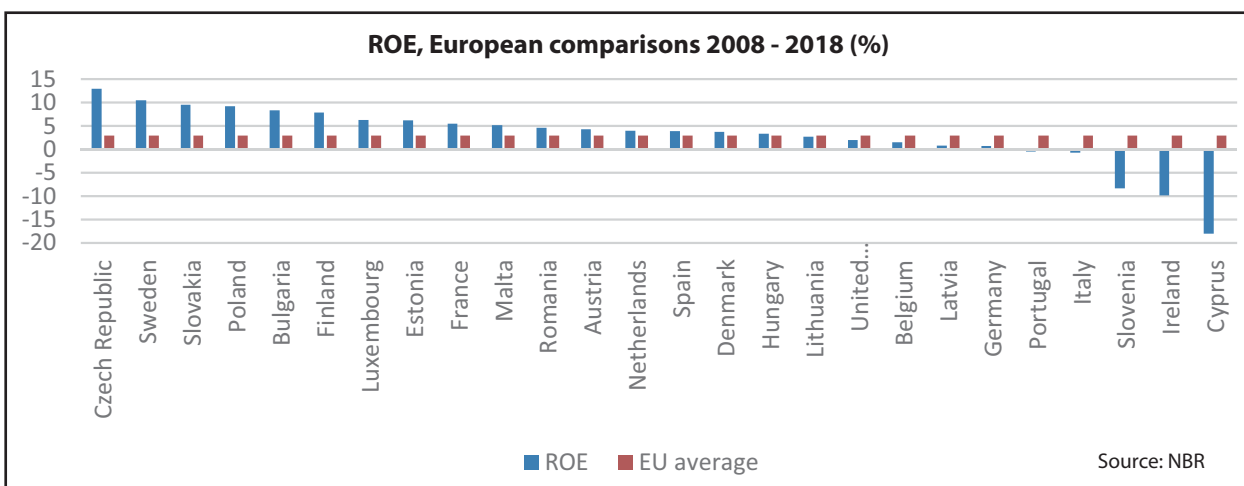
The profit cumulated during the same period amounted to €1.3 billion, which means that the reinvested profit represented about 60%, according to a survey on enhancing financial intermediation in Romania drawn up by PricewaterhouseCoopers. This situation led to more own funds available and implicitly to enhancing the capacity of supporting lending. In order to enhance financial intermediation, banks need capital, liquidity, legal predictability and bankable customers. With this imposed tax, in its initial form at least, Romania was in danger to be downgraded by rating agencies, the risk incurred being Romania's inclusion again in the "junk category", i.e. country not

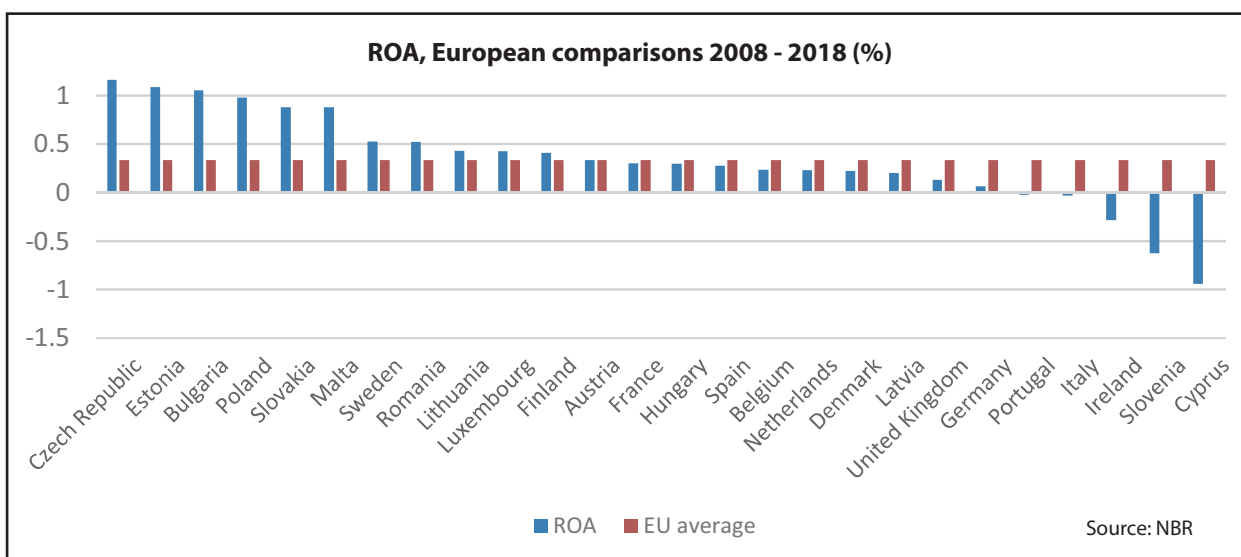
recommended for investing. This danger was not fully removed yet, contemplating the fact that the monitoring of the effects of the ordinance on introducing a tax on financial assets next to other legal initiatives has not been completed yet.

Due to the effects of this ordinance, a rating agency downgraded the rating outlook for several commercial banks of Romania, changing it from "stable" to "negative". The banking community regrets the fact that the introduction of a new reference index calculated exclusively based on interbank transactions - for the computation of variable interest rates for consumer loans, did not happen fast enough.

During the discussions, we departed from the introduction of a new reference index without a previous, complex analysis and for a longer period of time. We are of the opinion that the consulting process should have been more inclusive and much longer, in order to provide an adequate assessment of its impact. The new reference index reflects mostly short-term transactions and, as such, could mean a transfer of risk and volatility to customers.

Financial intermediation (weight of assets against the GDP) reached 51.7%, a lower threshold compared with

last year when it stood at 53.7%. Financial intermediation is half compared to Bulgaria (99%), Hungary (93.53%) and Poland (90%).

The assets of the Romanian banking sector amount to 451.2 billion lei. At the end of last year, the Romanian banking system included 34 credit institutions composed of: two banks with fully or majority Romanian state-owned capital, four credit institutions with majority Romanian private capital, 21 banks with majority foreign capital and seven branches of foreign banks.

In Romania, about 75% of the banking sector's assets were held by institutions with foreign capital in 2018, a downward trend compared to 91.3%, the level at the end of 2016.

The premises for a more intense process of consolidation across the banking sector via mergers and acquisitions still exist, in the context of more encroaching competition, the need to cover operational costs - including via increasing the market share held - and the decisions taken at group level to give up certain markets. There are positive developments as regards the NPL rate.

It shrank to 4.74% in June 2019, contemplating the continuation of cleaning banks' balance sheets. The NPL rate went down 4 times in four years. The NPLs provision coverage across the banking sector improved and kept standing at an adequate level, i.e. 58.7%, at the end of March 2019.

This indicator shows low risk at aggregate level. Banks have continued to adjust their staff number, compared to the about 55,000 employees at the end of 2017. The positive performance as regards profitability was accompanied by the acceleration of lending, even if financial intermediation in Romania is the lowest one among the states of the European Union (26.6%), down from 40% in 2011.

Lending is one of the few instruments via which Romania can catch up as regards the gaps against the European Union when it comes to using banking products and services, financial intermediation or the level of financial literacy.

And this is precisely why regulating is so important, next to finding viable solutions that would foster sound lending and not hinder it, as we saw things happening lately, following some legal initiatives relevant to banking. Non-government credit advanced by 7.9% in 2018, at a growth pace for the lei-denominated loans of 13.4%.

Currently, the lei-component has a weight of 66% against non-government credit. Lately, banks' business model targeted mainly the population segment, corporate lending growing at a slower pace. But, for the next three years, the lending and funding strategies of the main banks in the sector contemplate more corporate lending and less lending to households.

Thus, in the next 3 years, corporate lending is to have the highest annual growth pace, i.e. 10.9% (with an almost 13% growth in 2019). In the case of SMEs, lending is to grow at an annual pace of 6.9%, while household lending is to grow at an annual pace of 3.4%.

More focus on companies - by raising their sustainable indebtedness potential - continues to be a real challenge for domestic banks. Equally important besides capital and liquidity, enhancing companies' usage of bank services and products and developing solutions to guarantee loans for SMEs are both badly needed. In Romania, companies' capability to access loans is like the leopard-print.

When it comes to access funding, surveys show that companies have been facing problems such as not enough eligible guarantees, the lack of know-how for structuring projects viable from a financial point

of view, the undercapitalisation of companies (in Romania, 40% of companies have negative capital), bureaucracy, excessive procedures to obtain EU funds and a low level of financial literacy. If we analyse the economic and financial performance of non-financial companies, we notice that in the case of ROE, the advance was 0.5%, i.e. to 17.1%, while ROA reached 6.9% (compared to 6.5% in June 2017).

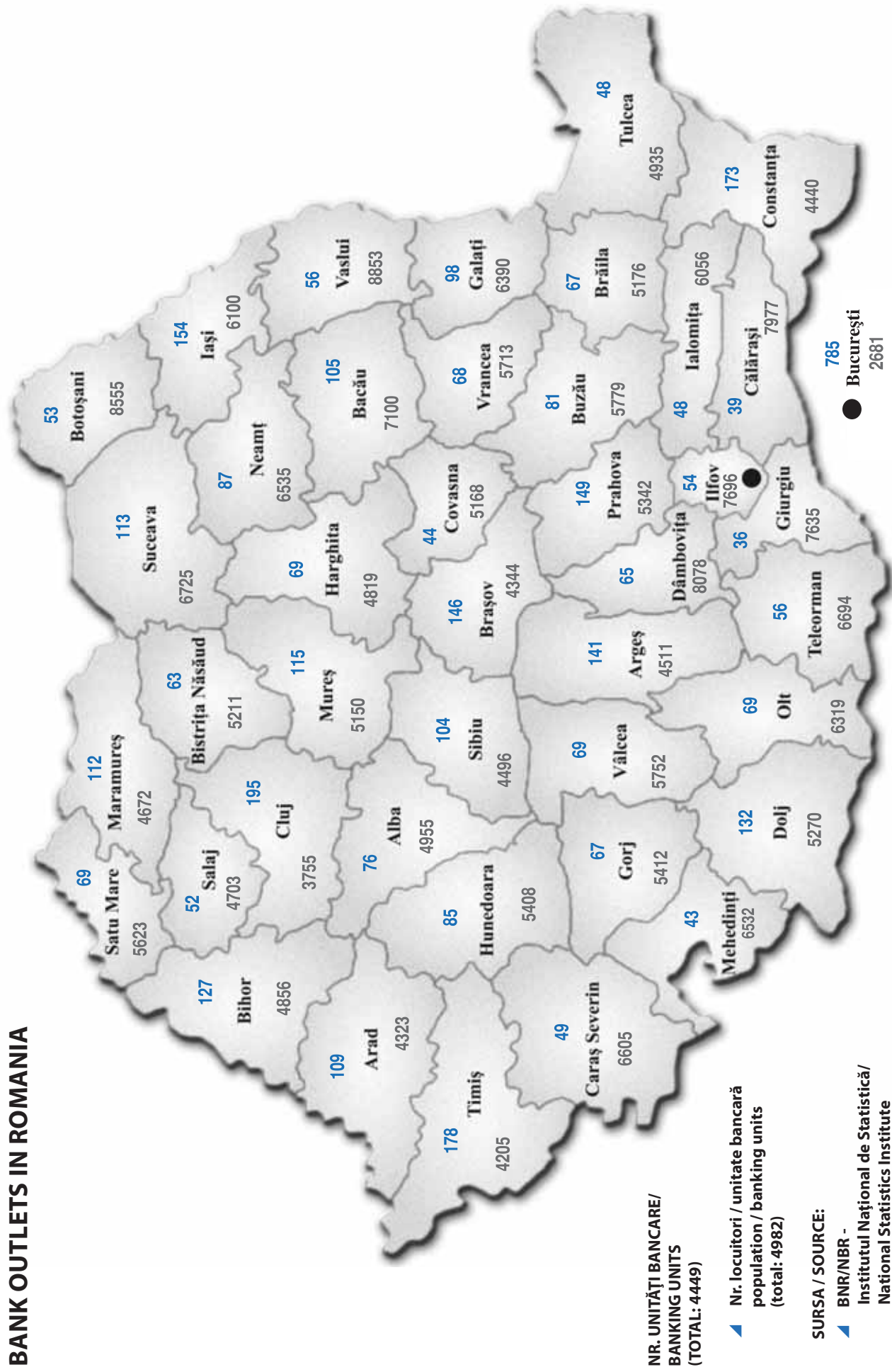
The ratio between commercial credit and financial credit is about 3:1, a situation which increases the risk of financial blockage, namely of insolvency.

On the overall, the outlook for the banking sector's development is optimistic, but we have to underline the importance of an on-going dialogue with the authorities. The authorities must accept the fact that economic experts have a major role in this partnership, in this dialogue.

Agreement for partnership is essential, essential for dialogue and for predictability, so that we can carry out successfully our role of financier of Romania's economy.

	June 2018	June 2019
Number of credit institutions	35	34
of which foreign banks' branches	7	7
Total net assets (RON bill.)	434.6	458.8
Assets of private-owned institutions (% in total assets)	91.7	91.9
Assets of foreign-owned institutions (% in total assets)	74.5	74.5
Capital Adequacy Ratio ($\geq 8\%$) (%)	20.07	19.60
Leverage Ratio (%)	9	9.19
ROA (%)	1.66	1.21
ROE (%)	15.71	11.28
Operating income / operating expenses (%)	178.77	183.9
Loan-to-Deposit Ratio (%)	75.22	74.69
Non-performing loans ratio based on EBA's definition (%)	5.71	4.74

BANK OUTLETS IN ROMANIA

NR. UNITĂȚI BANCARE/
BANKING UNITS
(TOTAL: 4449)

▲ Nr. locuitori / unitate bancară
population / banking units
(total: 4982)

SURSA / SOURCE:

▲ BNR/NBR -
Institutul Național de Statistică/
National Statistics Institute

EDUCAȚIA FINANCIARĂ, ÎNTRE REALITATE ȘI PERSPECTIVĂ

Există o corelație între nivelul libertăților naționale în implementarea directivelor europene și educația financiară. Dacă nivelul de educație financiară este redus, atunci implementarea cu derogare de la principii financiare solide e mai posibilă.

Aceasta generează un impact negativ asupra calității sistemului bancar, nivelului de intermediere financiară și integrare financiară. Astfel, se creează chiar și obstacole în promovarea valorilor fundamentale europene, precum libera circulație a capitalului, serviciilor, etc.

Dacă nu ținem cont de nivelul de educație financiară atunci când legiferăm, se pot comite erori de implementare și transpunere în legislația națională a acestor directive. Există suficient spațiu pentru a crește integrarea financiară în Uniunea Europeană în care toate statele să beneficieze de „the same level playing field”. Standardizarea regulilor în interiorul single market este câștigul generat de integrare.

România, la 12 ani de la integrarea în Uniunea Europeană, se evidențiază ca fiind statul european aflat la

coada plutonului UE în materie de bancarizare, intermediere financiară, nivelul educației financiare și, cu mici excepții, ca nivel al bunăstării economice. Îngrijorătoare sunt și statisticile care arată că unul din trei români este expus riscului de sărăcie sau de excludere socială, iar fenomenul emigrației a determinat 15% din populația țării să plece.

Nevoia de educație financiară la nivel național este considerabil mare, dat fiind că România se poziționează pe locuri codașe din punct de vedere al nivelului de educație financiară în UE, dar și la nivel mondial, fiind clasată pe locul 123 din 143 de țări.

Un lucru îmbucurător este că Strategia de dezvoltare a României include tactici de atenuare a deficitului în raport cu media europeană.

Asociația Română a Băncilor are ca obiectiv strategic creșterea nivelului de educație financiară a cetățenilor, acesta fiind inclus și în Strategia Națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030 aprobată de Guvern.

ARB este singura entitate privată care face parte din nucleul creat la nivelul României în vederea implementării unei Strategii Naționale de Educație Financiară.

Bunăstarea economică și nivelul optim de intermediere financiară sunt direct corelate. Între gradul de intermediere financiară și nivelul educației financiare există o legătură intrinsecă. În România gradul de intermediere financiară se plasează la 26,6%, iar nivelul educației financiare este de 22%. Intermedierea financiară s-a redus cu o treime de la nivelul înregistrat în urmă cu opt ani. Cu toate acestea, sistemul bancar are disponibilitatea și resursele să accelereze pedala creditării.

O soluție pentru o mai bună integrare financiară este și monitorizarea și sprijinirea unui program european de creștere a nivelului de educație financiară. Astfel, piatra de temelie a acestei armonizări ar trebui să fie introducerea în curricula școlară obligatorie a educației financiare pentru toți cetățenii Uniunii Europene.

Este recomandată dozarea libertăților individuale privind modul de transpunere a legislației europene în legislațiile naționale. Trebuie evitate presiunile suplimentare pe integrarea marii familii a Uniunii Europene din punct de vedere financiar. Diferențele mari de reglementare între state generează consecințe adverse în privința capacității investitorilor de a susține creșterea creditării sustenabile.

Cu cât unele economii din UE sunt mai afectate, marea familie europeană are mai multe consecințe negative de anihilat: nivelul sărăciei și excluziunii sociale, fenomenul migrației, etc..

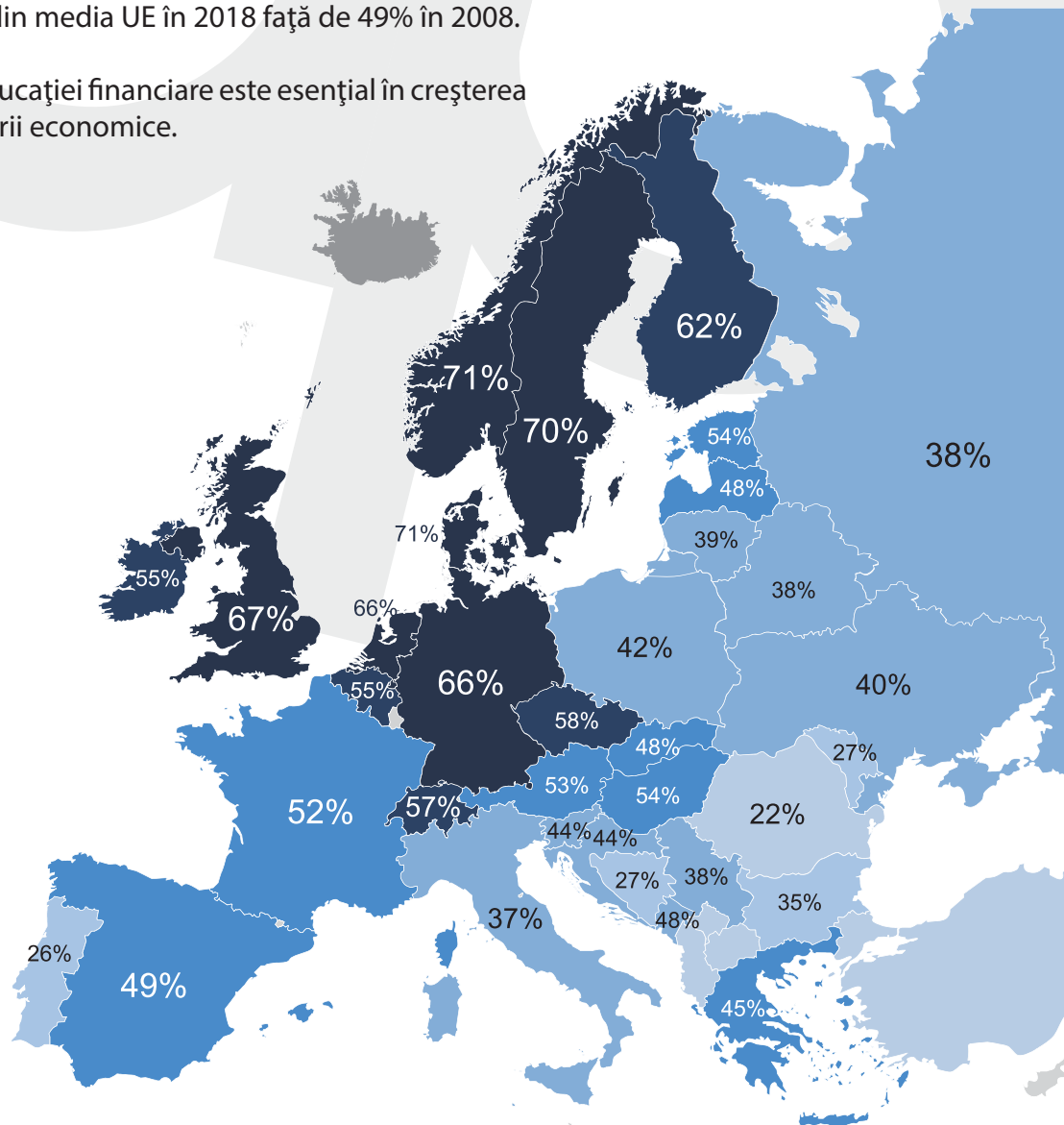
Îndepărtând aceste obstacole, reducem riscurile unei crize viitoare. Statele din Uniunea Europeană trebuie să vâslească în aceeași direcție, iar creditul și creșterea educației financiare sunt soluțiile pentru a reduce decalajele. România are aproape cel mai scăzut nivel de bunăstare din Uniunea Europeană, iar soluția este tratarea cauzelor care plasează țara noastră pe această poziție. Rolul educației financiare este esențial pentru creșterea bunăstării economice, acest aspect fiind evidențiat prin decalajul economic.

Prin dozarea libertăților individuale privind legiferarea/reglementarea se pune punct fragmentării eforturilor de integrare.

În acest moment, UE se confruntă cu fenomenul migrației, cu discrepanțele în materie de bunăstare economică în rândul populației și privind clasa antreprenorială. Uniunea Europeană ar trebui să-și cadenteze pașii astfel încât, printr-o politică generală la nivel înalt, să creeze cadrul unitar pe care statele, în special cele emergente, să-l aplice uniform. Uniformizarea nivelului de cultură financiară (Financial literacy) este un „must” pentru a crea „level Playing Field” de care avem nevoie în integrarea financiară europeană.

Educația Financiară

- 22%, nivelul educației financiare în România, locul 123 din 143 și ultimul loc în UE (2015).
- 35,7% ponderea persoanelor expuse riscului sărăciei sau excluziunii sociale din populația României față de 22,4% în UE (2017)
- În România ponderea populației nebanancarizate este de 42% față de 9,01% media UE
- Bănci > conturi > incluziune financiară > creșterea bunăstării
- PIB/capita în prețuri curente a ajuns la 33,65% din media UE în 2018 față de 26,4% în 2008, iar puterea de cumpărare standard PIB/capita a ajuns la 64% din media UE în 2018 față de 49% în 2008.
- Rolul educației financiare este esențial în creșterea bunăstării economice.

15%
în
2020

Dintre adulți ar trebui să participe la programe de învățare de-a lungul vieții; România 1,1% versus UE 10,9% în 2017

15%
în
2020

Procentul persoanelor cu vârsta de 15 ani cu competențe scăzute de citire, matematică și științe exacte ar trebui să fie sub acest nivel (citire 38,7%, matematică 39,9% și științe exacte 38,5% în România 2017 versus media UE de sub 22,2%)

95%
în
2020

Dintre copiii cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta pentru înscrierea obligatorie la școala primară ar trebui să beneficieze de educație preșcolară (România 88,2% versus media UE 95,2% 2017)

40%
în
2020

Proporția persoanelor de 30 – 34 de ani care frecventează învățământul terțiar (România 26,3% versus media UE 39,9% în 2017)

Sursa: Comisia Europeană,
Education & Training Monitor Report Romania 2018

Cum creștem gradul de educație financiară

Platforma de Educație Financiară - creată de stakeholderii industriei financiare; Manualul practic de educație financiară

Elaborarea Strategiei Naționale de Educație Financiară
Opționalul de educație financiară să devină disciplină obligatorie

Elaborarea, alături de Ministerul Educației Naționale, de concepte financiare simple

Programe de educație financiară: seminar mediul academic, EU COFILE pentru jurnaliști, European Money Week, www.educatiefinanciara.info

Pregătirea și specializarea personalului din sectorul bancar prin Institutul Bancar Român

Elaborarea de cercetări academice de înaltă clasă în domeniul reglementării bancare prin Institutul Bancar European

FINANCIAL EDUCATION, BETWEEN CURRENT SITUATION AND OUTLOOK

There is a certain correlation between the level of national freedoms when it comes to implementing European directives and financial education. If the level of financial literacy is low, then implementing with derogation from solid financial principles is more possible to take place. And this brings about a negative impact upon the quality of the banking sector and upon the level of financial intermediation and that of financial integration. Accordingly, obstacles in promoting fundamental European values are created, such as the free circulation of capital, services etc.

If we do not take into account the level of financial literacy when we legislate, errors can happen, errors related to implementing and transposing into the national legislation these directives. There is enough space to enhance financial integration in the European Union where all states should benefit from the same level playing field. The standardization of rules inside the single market is the benefit generated by integration.

Romania, 12 years after its integration into the European Union, is the Member State at the end of the EU ranking as regards the usage of bank products and services, financial intermediation, financial literacy and, with some unimportant exceptions, the level of economic welfare. We are also worried by the statistics showing that one of three Romanians is exposed to poverty risk or to social exclusion risk, while migration made 15% of the country's population leave their homeland.

The need of financial education at national level is considerably high, contemplating the fact that Romania ranks among the last as regards the level of financial literacy across the EU, as well as at global level, ranking 123 out of 143 countries. An encouraging thing is the fact that Romania's Development Strategy includes tactics to mitigate this gap against the European average. The Romanian Association of Banks (RAB) has as strategic target to enhance citizens' financial literacy,

.....

this aim being included also in the National Strategy for Romania's Sustainable Development 2030, approved by the Government. RAB is the only private entity which is part of the "hard core" established in Romania with a view to implement a National Strategy for Financial Education.

Economic welfare and an optimal level of financial intermediation are directly correlated. There is an intrinsic link between financial intermediation and financial literacy. In Romania, financial intermediation stands at 26,6% while financial literacy at 22%. Financial intermediation shrank by one third against the level present eight years ago. Nonetheless, the banking sector is prepared and has the resources needed to accelerate lending.

A solution for better financial integration is to monitor and foster a European programme for enhancing financial literacy. Thus, the cornerstone of this harmonization should be the introduction of financial education in the school curricula as mandatory for all European Union citizens.

A metering of individual freedoms as regards the transposition of the European legislation into national legislations is recommended. We should avoid additional pressure as regards the integration from a financial point of view of the large European Union family. Major regulatory differences among states generate

adverse consequences related to investors' capacity to support the boosting of sustainable lending.

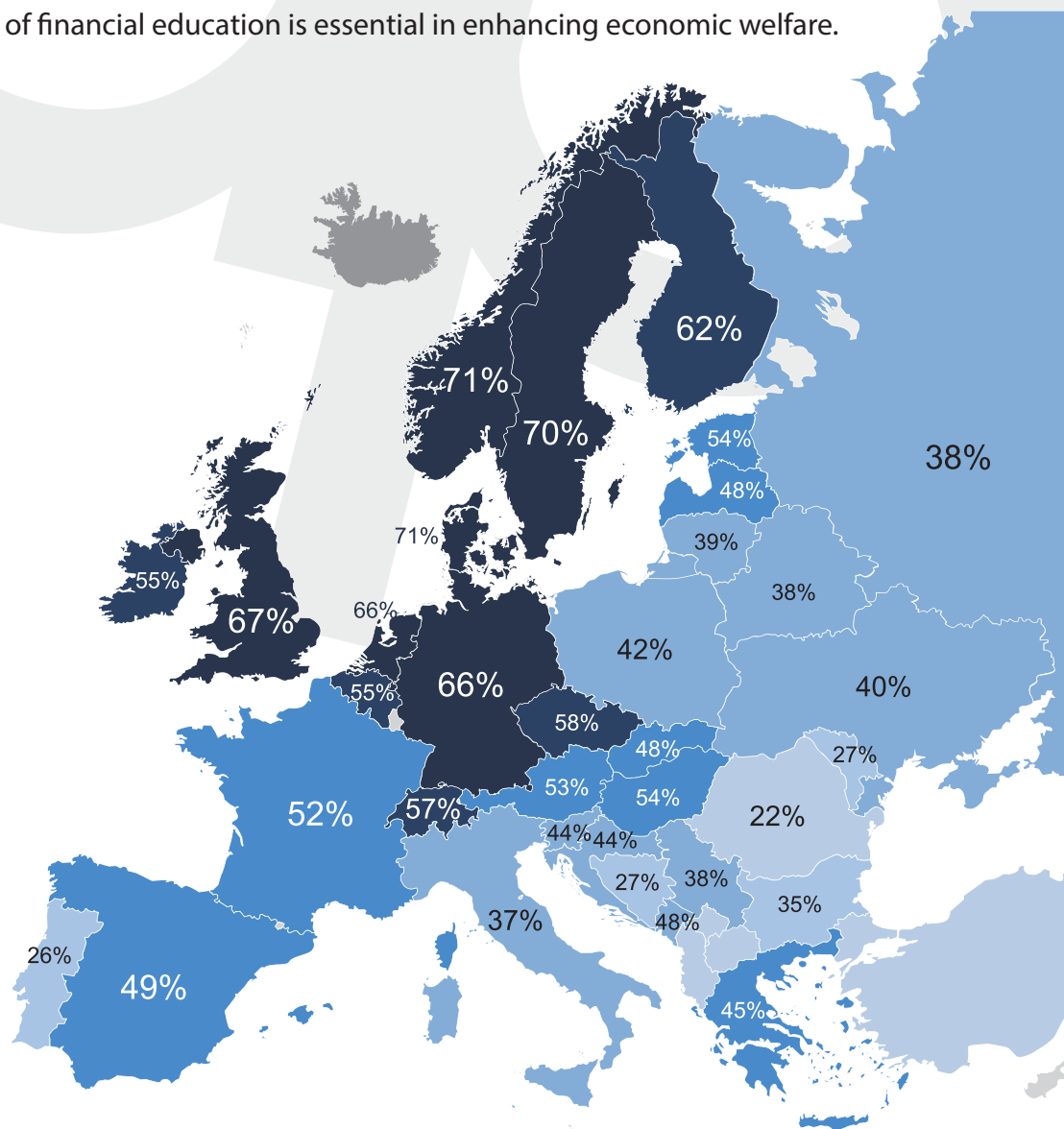
The more affected some EU economies are, the more negative consequences must be annihilated by the large European family: poverty and social exclusion levels, migration etc... By removing these obstacles, we mitigate the risk of a future crisis. The European Union Member States must all take the same road, while boosting lending and more financial literacy are the solutions to reduce gaps. Romania has almost the lowest level of welfare in the whole European Union, and the solution to this is to treat the causes which make our country occupy this position. The role of financial education is essential to enhance economic welfare, a fact demonstrated by economic gaps.

By metering individual freedoms as regards law making/ regulating, integration efforts are no longer fragmented.

Currently, the EU has to face migration, with discrepancies as regards economic welfare among the population and among entrepreneurs. The European Union should pace its steps so as - via a high-level general policy - to create a uniform framework that states, and especially emerging ones, apply in a uniform manner. Making more uniform the level of financial literacy is a must in order to create a level playing field that we need for a true European financial integration.

Financial literacy

- 22%, the level of financial literacy in Romania; ranks 123 of 143 countries and last in the EU (2015).
- 35.7% of Romania's population, the weight of the people exposed to poverty risk or to social exclusion compared to 22.4% in the EU (2017)
- In Romania, the weight of the unbanked population is 42% compared to 9.01% the EU average
- Banks > accounts > financial inclusion > more welfare
- GDP/capita in current prices reached 33.65% of the EU average in 2018 compared to 26.4% in 2008, while the purchasing power standard GDP/capita reached 64% of the EU average in 2018 compared to 49% in 2008.
- The role of financial education is essential in enhancing economic welfare.

15%
in
2020

Adults should attend life-long learning programmes;
Romania 1.1% versus EU 10.9% in 2017

15%
in
2020

The percentage of people aged 15 with poor reading, maths and science competences should be below this level (reading 38.7%, maths 39.9% and science 38.5% in Romania 2017 versus EU average below 22.2%)

95%
in
2020

Of the children aged between 4 to starting age of compulsory primary education should benefit from pre-school education (Romania 88.2% versus EU average 95.2% 2017)

40%
in
2020

The percentage of people between 30-34 years who attend tertiary education (Romania 26.3% versus EU average 39.9% in 2017)

Source: European Commission,
Education & Training Monitor Report Romania 2018

How do we increase the level of financial literacy?

The platform for Financial Education – created by the financial industry's stakeholders; The Practical Handbook for the users of financial services

Drawing up of the National Strategy on Financial Literacy

The optional discipline called 'financial literacy' should become mandatory

Drawing up, together with the Ministry for National Education, simple financial concepts accompanied by exercises that must be included in the school curricula

Financial education programmes

The Romanian Banking Institute – vocational training, training and specialization of the employees in the financial & banking sector

The European Banking Institute (EBI) = RAB – support member + ASE
– academic member – high class
academic research in the field of banking regulations

PLATFORMA PENTRU AGENDA DIGITALĂ

Industria serviciilor financiar bancare trece prin importante transformări structurale, fiind puternic influențată de o serie de factori, precum schimbările în comportamentul clienților generate de evoluția tehnologică, expansiunea jucătorilor netradiționali, orientați pe cerințele clienților și inovație, dar și noile reglementări cu impact asupra modelelor economice și de afaceri.

Federația Bancară Europeană, organizație din care face parte și Asociația Română a Băncilor, susține planurile Comisiei Europene privind crearea pieței unice digitale, obiectiv ce poate fi atins prin dezvoltarea de către industria financiar bancară a unor servicii inovative și competitive, care să îndeplinească în cel mai înalt grad cerințele utilizatorilor de servicii financiar bancare.

Instituțiile de credit din România contribuie în mod activ la accelerarea introducerii soluțiilor digitale în serviciile financiar bancare și sunt preocupate de redefinirea modelelor de afaceri prin noi servicii inovative, așa cum sunt Plățile Instant și implementarea Open Banking – cu

provocările și oportunitățile pe care aceste proiecte le generează. Platforma pentru Agenda Digitală, inițiată de Asociația Română a Băncilor în anul 2016, poate fi considerată principalul accelerator al economiei românești, urmărind îmbunătățirea ofertei de servicii și produse financiar bancare și venind în întâmpinarea cerințelor clienților pentru servicii rapide, comode, eficiente, sigure și transparente, asigurând, în același timp, și creșterea incluziunii financiare în România.

Asociația Română a Băncilor promovează dialogul cu toate părțile interesate - factori instituționali, reprezentanți ai asociațiilor de consumatori, mediul de afaceri, mass media – pentru îmbunătățirea și armonizarea cadrului de reglementare național cu cel european, în special cu prevederile Regulamentului EU nr. 910/2014 (Regulamentul eIDAS) privind crearea pieței unice (inclusiv digitale) europene, astfel încât acesta să permită accelerarea procesului de adoptare a tehnologiilor digitale în domeniul financiar bancar. Propunerile comunității bancare urmăresc în principal:

- Recunoașterea efectului juridical tuturor tipurilor de semnături - semnătura electronică, semnătura electronică avansată și semnătura electronică calificată – pentru facilitarea schimbului de informații și documente în mediul electronic între cetățeni, mediul de afaceri și instituțiile guvernamentale;
  - Realizarea procedurilor de cunoaștere a clienței prin intermediul unui interviu video, ca mijloc alternativ pentru cazurile în care persoana respectivă se află la distanță;
  - Preluarea acordului clientului pentru consultarea informațiilor în diferite baze de date și prin mijloace alternative, renunțând la cerința exclusivă a formei scrise.
- Platforma pentru Agenda Digitală are la bază următoarele proiecte derulate la nivelul comunității bancare, care privesc nivelul relațiilor inter-bancare și nivelul infrastructurilor de plăți, astfel:
- ▶ Adoptarea standardelor SEPA pentru plățile în lei – proiectul SEPA RON;
  - ▶ Platforma electronică pentru publicarea și administrarea standardelor utilizate la nivelul comunității naționale - MyStandards;
  - ▶ Administrarea Schemelor Naționale de Plăți la nivelul comunității bancare;
  - ▶ Modernizarea cadrului legislativ național, transpunerea și aplicarea prevederilor noilor reglementări europene: Regulamentul Interchange Fee (MIF), Directiva revizuită a Serviciilor de Plăți (PSD2), Regulamentul SEPA (260/2012), Directiva privind conturile bancare (92/2014), Directiva NIS privind securitatea sistemelor și rețelelor;
  - ▶ Dezvoltarea sistemului de procesare electronică a popriilor – proiectul e-Popriri;
  - ▶ Adoptarea Schemei de Plăți Instant și dezvoltarea sistemului de Plăți Instant în lei;
  - ▶ Cooperarea la nivelul sistemului bancar pentru întărirea măsurilor de securitate cibernetică.

DIGITAL AGENDA PLATFORM

The financial and banking services industry has been undergoing major structural transformations, being significantly influenced by a number of factors, such as changes in customers' behaviour generated by technological development, the expansion of non-traditional players centred on customers' needs and on innovation, or the new regulations with impact upon economic and business models.

The European Banking Federation, an organization in which the Romanian Association of Banks is a member, supports the European Commission's plans regarding the establishing of a single digital market, an objective which can be reached by developing in the financial and banking industry some innovative and competitive services which would fully meet the requirements of the consumers of financial and banking services.

Credit institutions in Romania actively contribute to accelerating the introduction of digital solutions in financial and banking services and have been concerned to redefine their business models via new innovative services, such as Instant Payments and the implementing

of Open Banking – with the challenges and opportunities these projects generate.

The Platform for the Digital Agenda, initiated by the Romanian Association of Banks in 2016, can be considered the main accelerator in the Romanian economy, targeting to improve the offer of banking and financial services & products while meeting the customers' requirements for fast, convenient, efficient, safe and transparent services, providing, at the same time, the enhancement of financial inclusion in Romania. The Romanian Association of Banks has been promoting the dialogue with all the stakeholders - institutions, representatives of consumer associations, the business environment, the mass media - in order to improve and harmonize the national regulatory framework with the European one, especially with the provisions of the Regulation UE no. 910/2014 (eIDAS Regulation) on the creation of a single European market (including the digital one), so as to allow for the acceleration of the process of adopting digital technologies in the financial and banking sector. The proposals of the banking community target mainly:

- Recognition of the legal effect of all signature types - the electronic signature, the advanced electronic signature and the qualified electronic signature – with a view to facilitate the exchange of information and documents in the electronic environment among citizens, the business environment and government institutions;
- Know Your Customer (KYC) procedures via video interviews, as an alternative means for the situations when a person is in a remote location;
- Obtaining customers' consent to access information in several data bases via alternative means, by giving up the exclusive requirement of consent in written format.

The Platform for the Digital Agenda relies on the following projects deployed across the banking community, pertaining to the level of inter-bank relations and the level of payment infrastructures, as follows:

- ▶ Adopting the SEPA standards for lei payments - SEPA RON project;

- ▶ The electronic platform for publishing and managing the standards used across the National community - MyStandards;
- ▶ Managing national Payment Schemes across the banking community;
- ▶ Modernization of the national legal framework, transposition and implementation of the provisions of the new European regulations: the Interchange Fee regulation (MIF), the revised Directive on Payment Services (PSD2), the SEPA Regulation (260/2012), the Directive on bank accounts (92/2014), the Directive NIS on security of network and information systems;
- ▶ Developing a system for the electronic processing of garnishments - the e-Popriri project;
- ▶ Adopting the Instant Payments Scheme and developing the lei Instant Payments system;
- ▶ Cooperation across the banking sector in order to strengthen the measures related to cyber security.

Agenda digitală

- Rata de bancarizare la nivel global a ajuns la 69% în 2017, față de 51% în 2011;
- 94% tranzacții cash în România, față de 68% în vestul UE;
- 8% rata IMM-urilor care fac vânzări online în România, față de 17% în UE;
- -5% reducerea pieței "gri" prin creșterea cu cel puțin 10% pe an timp de 4 ani consecutivi a plăților electronice;
- 52% din adulți au efectuat plăți electronice la nivel mondial în 2017, față de 42% în 2014;
- 26% dintre utilizatorii de internet din România au făcut cumpărături online în anul 2018, față de 69% media UE.
- 10% dintre utilizatorii de internet au folosit internet banking în România în 2018, față de 64% media UE.

Digitalizarea în relația cu banca > creșterea productivității companiilor > stimularea creditării și investițiilor > creștere și crearea de locuri de muncă > bunăstare

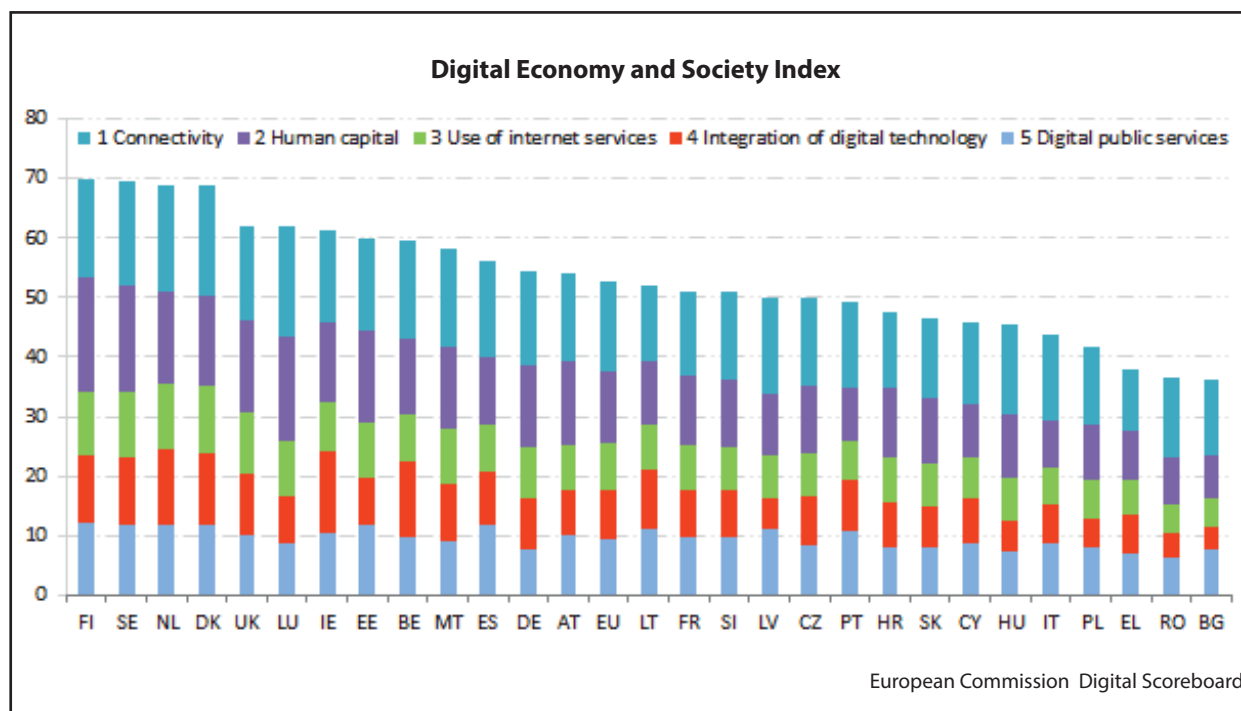
Surse: Comisia Europeană, World Bank

Digital agenda

- The usage rate of bank products and services at global level reached 69% in 2017, compared to 51% in 2011;
- 94% cash transactions in Romania compared to 68% in Western EU;
- 8% the rate of the SMEs which sell online in Romania compared to 17% in the EU;
- the "grey" market 5% down via the increasing of electronic payments by at least 10% per annum, for 4 years in a row;
- 52% of adults made electronic payments at global level in 2017 compared to 42% in 2014;
- 26% of internet users in Romania shopped online in 2018 compared to 69% the EU average;
- 10% of internet users used internet banking in Romania in 2018 compared to 64% the EU average.

Digitalization in the relationship with banks > increased productivity for companies > momentum of lending and investments > growth and new jobs > welfare

Source: European Commission, World Bank

Agenda digitală context actual

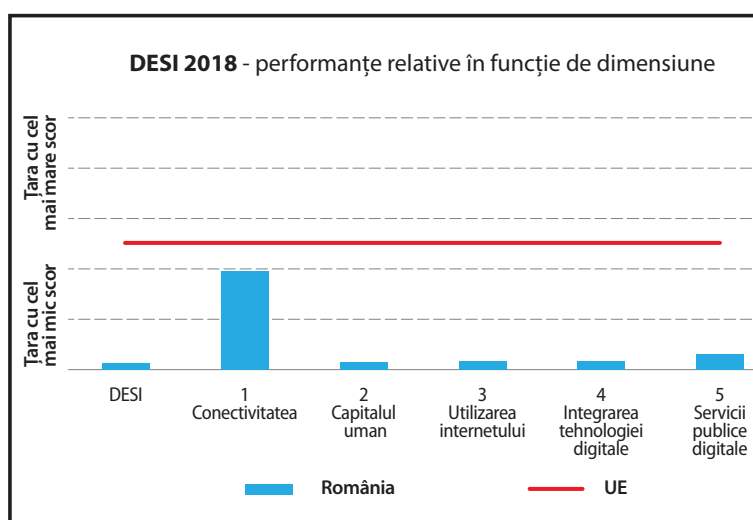
Colaborare și cooperare pentru **armonizarea legislației**, în paralel cu participarea la procesul de transpunere la nivel național a unor noi reglementări europene.

Prioritizarea digitalizării bancare în cadrul proiectelor de digitalizare a României.

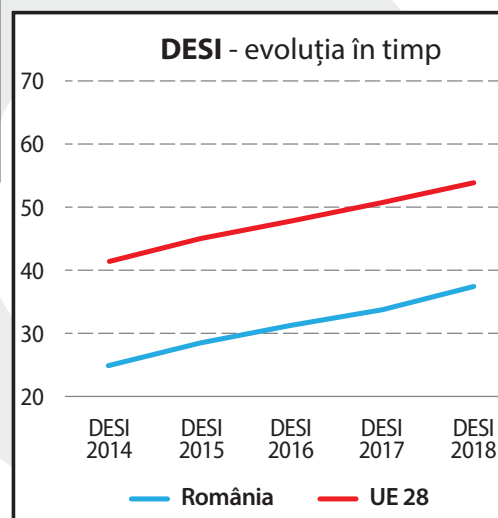
Know-how bancar în implementarea serviciilor digitale și în securitatea cibernetică.

Transpunerea și aplicarea prevederilor noilor reglementări europene: MIF, Reg. SEPA, PSD2, Dir. 92, Dir. NIS etc.

Cooperarea pentru asigurarea securității cibernetice

Sursa: Raport de țară pentru România privind Indicele economiei și societății digitale (DESI)1 pentru anul 2018

The digital agenda in today's context

Collaboration and cooperation with a view to **harmonize the legislation**, in parallel with the participation in the process of transposing the new European regulations at national level.

Prioritizing banking digitalization in the projects for Romania's digitalization.

Banks' know-how for implementing digital services and for cyber security .

Transposition and enforcement of the provisions of the new European regulations: MIF, SEPA Reg., PSD2, Dir. 92, Dir. NIS etc.

Cooperation to provide for cyber security

ROMÂNIA ARE NEVOIE DE O STRATEGIE DE CREȘTERE A INTERMEDIERII FINANCIARE ȘI A INCLUZIUNII FINANCIARE

România are nevoie de o strategie de creștere a intermedierei financiare și a incluziunii financiare. Cu un nivel al bunăstării economice care ne plasează pe penultimul loc în Uniunea Europeană și ocupanta ultimului loc din punctul de vedere al intermedierei și incluziunii financiare, România trebuie să-și cadeneze pașii pentru a reduce aceste decalaje care se adâncesc constant. La fel ca educația financiară, digitalizarea sau ca incluziunea financiară, intermedierea financiară este una din coordonatele în care sistemul bancar, mediul financiar în ansamblu și cel politic și instituțional se pot parteneria pentru a face cu adevărat o diferență în bine pentru români. Trebuie create punți de colaborare în beneficiul interesului general în locul unor puncte de ruptură, artificiale și cu efecte negative pentru societatea și ecosistemul financiar din România.

Nivelul dezvoltării și intermedierei financiare este puternic asociat cu creșterea reală a PIB pe cap de locuitor, cu rata acumulării de capital fizic și cu îmbunătățirea eficienței cu care economiile folosesc capitalul. Concluzia aparține studiului privind creșterea intermedierei financiare în România realizat de PricewaterhouseCoopers pentru Asociația Română a Băncilor

care pleacă de la o analiză a 80 de țări, pe durata a 30 de ani, unde studiile demonstrează că intermedierea financiară creează premisele necesare creșterii economice viitoare.

România a înregistrat progrese uriașe de la momentul aderării la Uniunea Europeană în anul 2007. În cei 12 ani parcurși sub umbrela UE, Produsul Intern Brut nominal a avansat cu 160%, până la aproximativ 200 miliarde euro. PIB/cap de locuitor exprimat în paritatea puterii de cumpărare standard (PPS) a atins 64% din media UE în 2018 în România, față de 44% în 2007, potrivit Eurostat. În România, PIB/cap de locuitor se ridică la 9.600 euro în 2017.

Cu o viteză de croazieră care să asigure o finanțare sustenabilă, România poate migra spre lotul țărilor UE în care PIB per capita tinde spre 20.000 euro (Cehia 18.100, Estonia 18.000, Portugalia 18.900 euro, Slovenia 20.800). Activele sistemului bancar românesc au crescut cu 80% în ultimii 12 ani. Dublarea activelor sistemului bancar românesc s-a produs în contextul în care industria bancară europeană a parcurs un drum nu tocmai lin, cu denivelări mai ales în perioada crizei.

Sistemul bancar din România este solid și s-a dovedit a fi imunizat la virușii crizei. Cu o capitalizare de 20% și o lichiditate imediată de 37%, principalul pilon al industriei financiare din România asigură finanțarea economiei României în proporție de peste 75%.

Pentru a asigura o convergență optimă, România mai are un drum lung de parcurs. Atât convergența nominală cât și convergența reală sunt necesare pentru adoptarea monedei unice - euro. Pentru asta ar trebui să adoptăm o viteză prin care să obținem un avantaj de convergență adică viteza noastră de parcurs să fie mai mare decât a grupului pe care îl urmărim. În România, intermedierea financiară (calculată ca ponderea activelor în PIB) a ajuns la 51,7%. Intermedierea financiară este jumătate comparativ cu Bulgaria (99%), Ungaria (93,53%) și Polonia (90%). Ca pondere a creditului neguvernamental în PIB, intermedierea financiară este 26,6%, astfel că România se situează sub media UE de 83%, dar și sub cea a țărilor cu economii emergente (Polonia și Cehia – 52%, Bulgaria 51%).

Sistemul bancar are capacitatea să susțină o creștere a creditării pe baze sustenabile, însă este nevoie de un set de măsuri ce trebuie implementat într-un orizont de timp de până la 4 ani. Decizia este în mâna autorităților. Asumarea unei politici pro-active de creștere a creditării și a numărului persoanelor care dețin produse și servicii bancare conduce, în timp, la creșterea bunăstării economice a românilor.

Ca atare, este o carte câștigătoare și pentru clasa politică. Trebuie un acord de voință ca o parte din clasa politică să treacă din zona de pasivitate în zona de pro-activitate. Ce măsuri propunem? Studiul mai sus menționat propune cinci măsuri cheie pentru creșterea intermedierei financiare: menținerea unui cadru legislativ stabil, facilitarea unei mai bune interacțiuni între bancă și clienți prin intermediul automatizării și a tehnologiilor digitale, creșterea nivelului educației financiare, un Program public care susține intermedierea financiară prin garanții și co-finanțare și stimularea investițiilor.

Cadrul legislativ al activității bancare din România a suferit transformări numeroase, unele necesare pentru armonizarea legislației românești cu cea a țărilor europene, altele însă au creat volatilitate. În ultimii 5 ani, impredictibilitatea cadrului legislativ bancar s-a accelerat prin creșterea recurentă, a numărului de legi și regulamente adoptate (aproximativ 50 de legi noi în perioada 2014-2018). Cinci dintre acestea au fost declarate integral/parțial neconstituționale de către Curtea Constituțională.

Partea pozitivă, pentru că trebuie să vedem și o parte bună, este că tocmai în condițiile unei presiuni ridicate asupra industriei, a crescut gradul de înțelegere și susținere publică față de aceasta. Dar, cadrul legislativ impredictibil, un grad scăzut de educație financiară și un nivel al bunăstării economice mai redus sunt

factorii care pot întârzia un parcurs adecvat pentru a dubla nivelul PIB per capita la nivel național. Soluția ar fi încheierea unui acord, de tipul "gentleman agreement" privind asigurarea predictibilității legislative pentru următorii 10 ani.

Prin intermediul acestuia ar trebui să se asigure consultări periodice cu industria financiară, evaluarea riscurilor inițiativelor legislative propuse prin intermediul studiilor de impact și asigurarea unui dialog deschis între Guvern, antreprenori, instituții bancare sub forma unor întâlniri de tip workshop, panel de discuție pentru a evalua impactul potențial al modificărilor legislative. Pentru firmele care nu dispun de garanții suficiente sau care nu se încadrează în apetitul de risc al băncilor comerciale, trebuie facilitat accesul la finanțare prin garanții și co-finanțare. Situația economică precară a IMM-urilor (capitaluri negative, profitabilitate și lichiditate în declin) ar trebui să preocupe autoritățile.

Creșterea nivelului de educație financiară este un alt deziderat al industriei bancare. O soluție pentru o mai bună integrare financiară este și monitorizarea și sprijinirea unui program european de creștere a nivelului de educație financiară. Astfel, piatra de temelie a acestei armonizări ar trebui să fie introducerea în curricula școlară obligatorie a educației financiare pentru toți cetățenii Uniunii Europene.

La nivel național, autoritățile au efectuat, alături de ARB, primii pași în scrierea Strategiei Naționale de Educație Financiară. Este un drum lung pe care România trebuie să și-l asume inclusiv în ceea ce privește aplicarea tacticilor. România poate și trebuie să crească nivelul educației financiare, iar implicarea "ambasadorilor" relevanți poate conduce la creșterea importanței subiectului.

Cea de a patra măsură care permite facilitarea unei mai bune interacțiuni între bancă și clienți prin intermediul automatizării și a tehnologiilor digitale are rolul de a impulsiona creșterea economică și a productivității muncii și contribuie la scăderea evaziunii fiscale. Creșterea gradului de adoptare a tehnologiilor digitale va crește atractivitatea economiei românești pentru investitori și va contribui la limitarea economiei "gri", consolidând eforturile în această direcție ale autorităților române.

În plus, digitalizarea reprezintă o oportunitate fără precedent de a crește autonomia financiară a milioane de persoane vulnerabile. Implementată cu atenție, digitalizarea poate aduce beneficii uriașe întregii comunități, dar și grupurilor vulnerabile. Măsurile propuse aduc beneficii populației și economiei României pe termen mediu și lung. Rămâne doar ca autoritățile și politicienii români să facă o prioritate din a promova, prin măsuri de ordin legislativ și nu numai, tacticile care ar putea impulsiona creșterea creditării, a gradului de bancarizare și a nivelului educației financiare.

Creditarea - pilon strategic de dezvoltare a economiei României

Creditarea are un efect stimulator asupra investițiilor în economie. Cadrul macroeconomic, inclusiv politicile adoptate au impact asupra activității de creditare. Un mediu economic perceput ca având risc ridicat influențează în mod negativ intermedierea financiară, în timp ce adoptarea unor politici care să stimuleze creșterea economică au un efect pozitiv.

Provocările asociate activității de creditare includ măsurile fiscale de taxare a activelor începând din anul 2019, inițiativele legislative care nu respectă principiile constituționale și capacitatea sectorului privat de a accesa a creditelor. Pentru a crește gradul de intermediere financiară, băncile au nevoie de capital, lichiditate, predictibilitate legislativă și clienți bancabili.

Deși impactul introducerii taxei pe activele financiare pare a fi doar asupra instituțiilor bancare, costul final va fi plătit de societate în general, prin restrângerea creditării cu un puternic impact negativ asupra consumului, producției și investițiilor și, implicit, asupra bugetului de stat pe viitor. Există un risc ridicat ca taxa pe activele financiare ale băncilor să producă efecte negative în lanț în economie, cu impact direct în

reducerea creșterii economice sau chiar intrarea într-o perioadă de recesiune. Soluția este renunțarea la taxă.

Asociația Română a Băncilor își manifestă îngrijorarea profundă față de impactul negativ care ar urma să se propage asupra instituțiilor de credit și creditării economiei naționale în situația promulgării Legii pentru modificarea Legii nr. 77/2016 privind darea în plată. Legea instituie soluții fundamentale greșite, care contravin deciziilor pronunțate deja de Curtea Constituțională a României, fiind susceptibile de a aduce atingere stabilității financiare și de a afecta băncile ca parte a Infrastructurii Critice Naționale, activitatea de creditare, dar și încrederea investitorilor în Statul Român.

Această lege promovează în mod explicit și direct indisciplinarea financiară în rândul consumatorilor și generalizează lipsa de predictibilitate pe piața creditării, întrucât încurajează de la bun început consumatorii, care fie doresc să contracteze un credit, fie să renunțe la un credit aflat în derulare, să considere în mod pro-activ că ar putea renunța oricând la acesta chiar dacă se îndatorează suplimentar.

Aceasta va genera creșterea creditelor neperformante, afectarea rezultatelor băncilor cu impact direct asupra capacității de capitalizare a acestora și a creditării economiei României, reducerea accesului la creditare al populației, majorarea costurilor băncilor cu gestionarea activelor recuperate cu efecte asupra pieței imobiliare, toate acestea generând un impact negativ la nivelul întregii economii.

Respingerea de către Curtea Constituțională a setului de legi care prevedeau plafonarea dobânzilor la credite, eliminarea caracterului de titlu executoriu al contractelor de împrumut și plafonarea sumelor ce pot fi cerute de recuperatorii de creanțe, la doar 2 luni după aprobare, confirmă volatilitatea sistemului legislativ din România și riscul crescut perceput de către investitori. Promovarea unor inițiative, care în instanța a doua produc o serie de efecte nedorite, intră în contradicție cu demersurile realizate la nivelul Uniunii Europene pentru soluționarea nivelurilor ridicate de credite neperformante, având în vedere că acestea sunt considerate a reprezenta un risc la adresa stabilității financiare și a creșterii economice.

Diferențele mari în ceea ce privește standardele de reglementare adoptate de statele membre contribuie la fragmentarea pieței unice, ceea ce afectează libera circulație a capitalurilor și a serviciilor în UE, conduce la o concurență insuficientă și încetinește dezvoltarea unei piețe secundare funcționale a creditelor bancare.

Considerăm că este interesul autorităților să adopte măsuri care conduc la reducerea diferențelor dintre clasele sociale, pentru creșterea bunăstării economice, reducerea migrației și creșterea demografiei. Apreciem că sunt necesare aceste măsuri pentru asigurarea unor condiții competitive egale în cadrul pieței interne, astfel încât toți actorii economici să beneficieze de

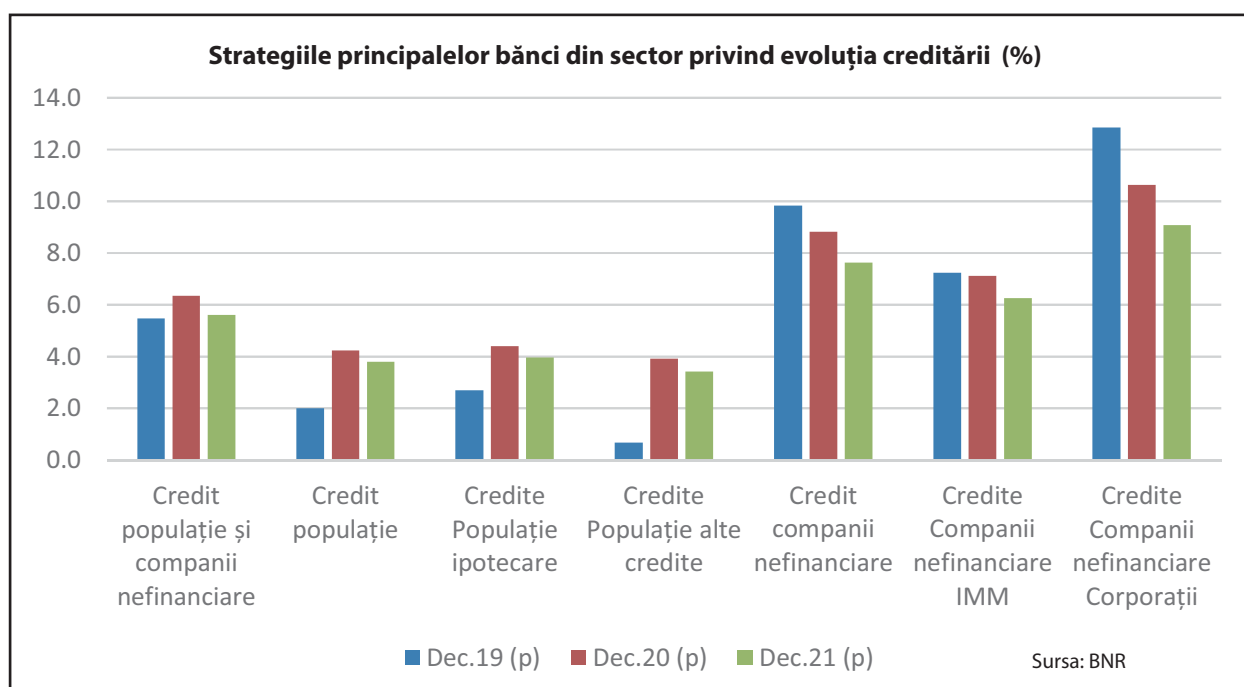
reglementări uniforme, condiții de profitabilitate similare, cu menținerea disciplinei de plată.

Evoluția creditării

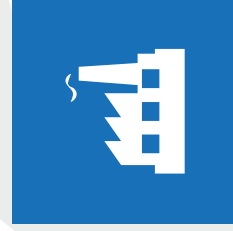
Creditul neguvernamental a avansat cu 7,9% în anul 2018, până la to 251 miliarde lei (54 miliarde euro), cu un ritm de creștere a creditelor în lei de 13,4%. Raportul credite/depozite a scăzut la 74,5%. Structura creditării neguvernamentale pe segmente este împărțită astfel: 53% sunt credite acordate populației și 47% companiilor. Anul 2018 a adus schimbarea structurii creditelor acordate mediului privat. Astfel, ponderea creditelor în lei reprezenta 66% din total credite – cel mai ridicat nivel post 1996. Creditul acordat companiilor nefinanciare și populației ar urma să crească anual în medie cu 5,8% în perioada 2019-2021, potrivit Raportului BNR.

Strategiile bancare arată că în următorii 3 ani, creditarea corporațiilor ar urma să aibă cel mai ridicat ritm anual de creștere, de 10,9% (cu o creștere de aproape 13% în 2019). În cazul IMM-urilor, creditarea ar urma să crească cu un ritm anual de 6,9%, în timp ce creditul acordat populației ar urma să crească cu un ritm anual de 3,4%.

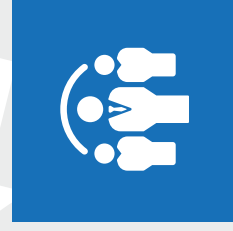
Pe segmentul populației s-a înregistrat o creștere a creditelor noi acordate cu dobândă fixă, 25,5% din împrumuturile ipotecare și 80% din creditele de consum acordate în intervalul martie 2018-martie 2019 fiind cu dobândă fixă. Statisticile Băncii Naționale a României arată că creditele ipotecare oferite prin programul guvernamental „Prima casă” se mențin la un nivel important, reprezentând 31 % din fluxul de credite ipotecare noi (3,8 miliarde lei – date anualizate la martie 2019), respectiv 45 % din stocul creditelor ipotecare (34 miliarde lei).

Creditare IMM fișă informativă Small Business Act - România 2018

**total
companii**

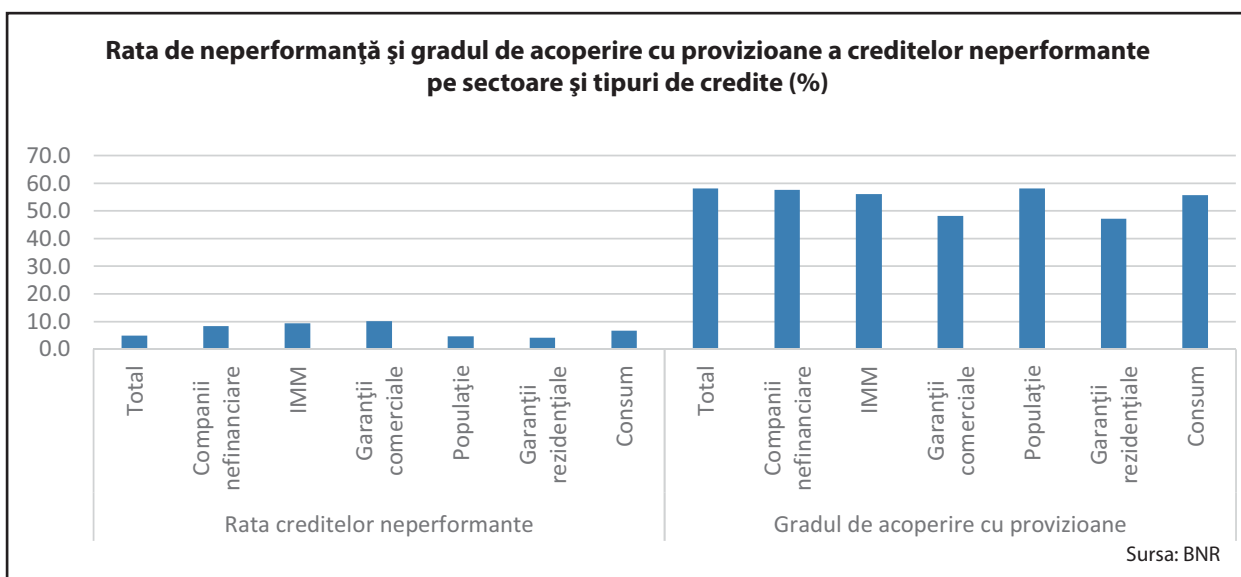
**total
angajați**

**valoare
adăugată**

	România		UE-28		România		UE-28		România		UE-28	
	număr	procent	procent	procent	număr	procent	procent	procent	mld. euro	procent	procent	procent
Micro	426.629	88,4%	93,1%	22,4%	917.449	22,4%	29,4%	16,7%	11.0	16,7%	20,7%	20,7%
Mici	45.731	9,5%	5,8%	22,2%	912.188	22,2%	20,0%	16,7%	11.0	16,7%	17,8%	17,8%
Medii	8.431	1,7%	0,9%	21,2%	870.977	21,2%	17,0%	17,9%	11.8	17,9%	18,3%	18,3%
total IMM	480.791	99,7%	98,8%	65,8%	2.700.614	65,8%	66,4%	51,3%	33.9	51,3%	56,8%	56,8%
Mari	1.664	0,3%	0,2%	34,2%	1.402.445	34,2%	33,6%	48,7%	32.1	48,7%	43,2%	43,2%
Total general	482.455	100,0%	100,0%	100,0%	4.103.059	100,0%	100,0%	100,0%	66.0	100,0%	100,0%	100,0%

IMM-urile din România continuă să asigure aproximativ două treimi din totalul locurilor de muncă din economia non-financiară. Ele generează 51,3% din valoarea adăugată la nivelul anului 2018, în scădere de la 52,8% în anul anterior, și sub media europeană de 56,8%. Cele mai importante sectoare de activitate ale IMM-urilor în România sunt comerțul cu ridicata, cu amănuntul și producția, acestea reprezentând aproape jumătate din valoarea adăugată a IMM-urilor și mai mult de jumătate din angajații IMM-urilor.

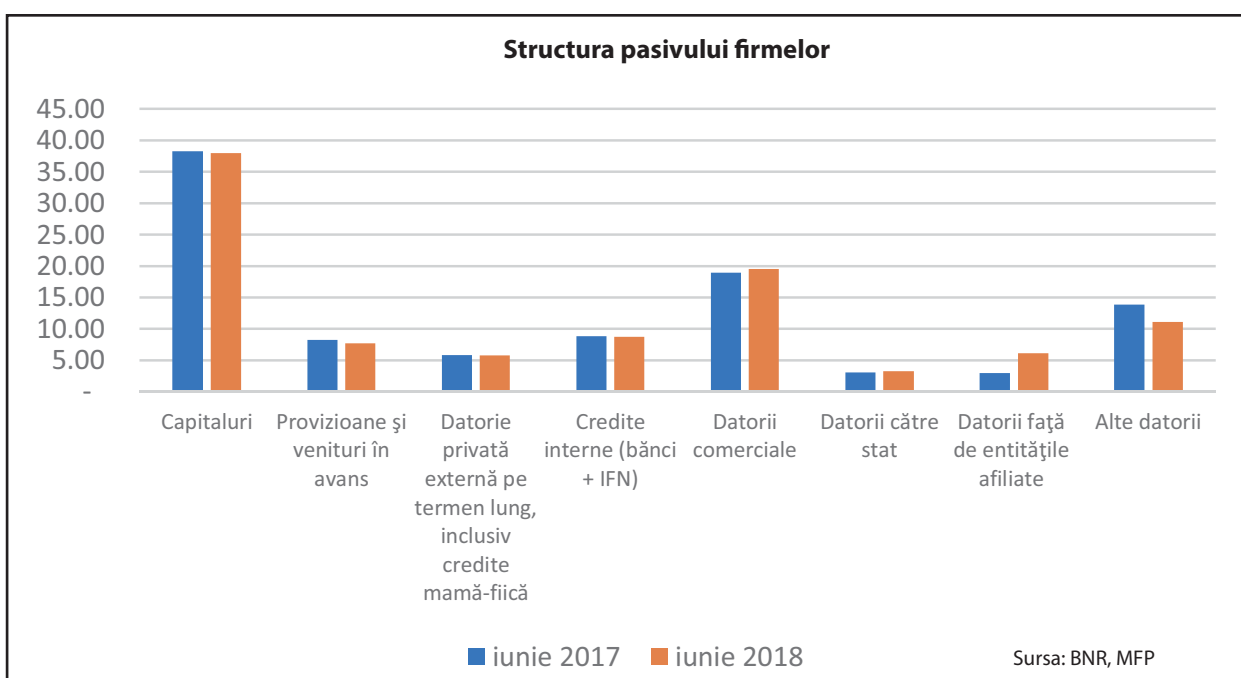
Creditarea companiilor

Când se pune problema accesării de finanțare, studiile arată că firmele se confruntă cu probleme precum insuficiența garanțiilor eligibile, lipsa de know-how pentru a structura proiecte viabile din punct de vedere financiar, subcapitalizarea companiilor (în România, 40% din companii au capital negativ), birocrație, proceduri excesive de obținere a fondurilor UE și un nivel scăzut de educație financiară.

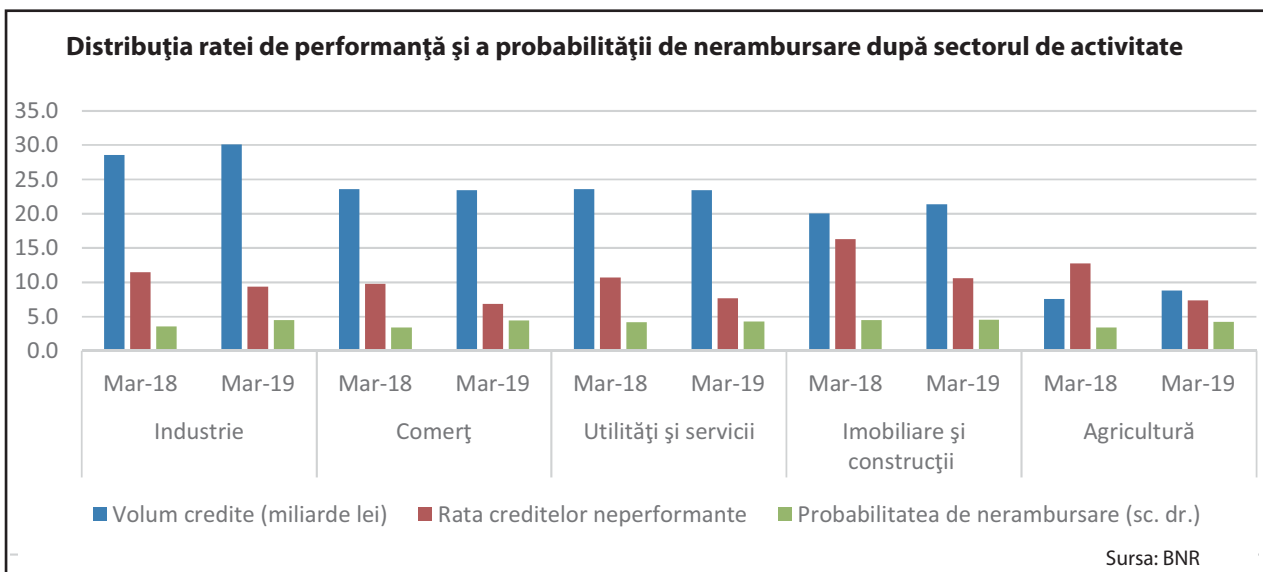
Dacă analizăm performanțele economice și financiare ale companiilor nefinanciare observăm că în cazul ROE, avansul a fost de 0,5 puncte procentuale până la 17,1%, în timp ce ROA a atins nivelul de 6,9% (comparativ

cu 6,5% în luna iunie 2017). Raportul între creditul comercial și creditul financiar este de aproximativ 3:1, ceea ce crește riscul de blocaj financiar, de insolvență. De altfel, companiile aflate în procedura insolvenței sunt responsabile pentru 43% din portofoliul de credite neperformante aflate în bilanțurile instituțiilor de credit, arată datele BNR.

Rata creditelor neperformante aferentă companiilor nefinanciare s-a ajustat cu 3,6 puncte procentuale, până la 8,5% în decembrie 2018. Rata creditelor neperformante pentru IMM a ajuns la 10%. Studiile arată că în România nu este încă înrădăcinată o cultură a IMM-urilor, mai mult de jumătate din companiile înființate dispărând în cel mult 10 ani de la data înregistrării.

În România, ponderea IMM-urilor este de 99,7%, în totalul companiilor, comparativ cu o medie de 99,8% în UE, acestea acoperind 65,8% din totalul forței de muncă, față de 66,4% media europeană, potrivit datelor Eurostat.

Ținând cont de rolul crucial pe care IMM-urile îl joacă pentru ocuparea forței de muncă în condițiile în care la nivel național, 2 din 3 angajați lucrează în IMM, este esențială asigurarea accesului la o finanțare viabilă, care să le susțină proiectele de extindere, inovare și dezvoltare.

Instituțiile de credit au resursele necesare pentru susținerea creditării, cu indicatori de solvabilitate și lichiditate la niveluri ridicate, însă pentru expansiunea

corespunzătoare a creditării pe zona companiilor este necesar ca acestea să fie bancabile. Există o serie de vulnerabilități, precum gradul ridicat de îndatorare sau termenul ridicat pentru recuperarea creanțelor, care îngreunează efortul de creditare al băncilor.

Creșterea creditării companiilor se poate realiza prin capitalizarea corespunzătoare a companiilor și prin întărirea disciplinei la plată. Ne exprimăm deschiderea pentru inițierea unui dialog continuu cu autoritățile române pentru identificarea celor mai eficiente programe de susținere a creditării.

În acest sens, ARB susține înființarea unui Grup de lucru care să aibă ca obiectiv creșterea gradului de intermediere financiară în România.

ROMANIA NEEDS A STRATEGY TO ENHANCE BOTH FINANCIAL INTERMEDIATION AND FINANCIAL INCLUSION

Romania needs a strategy to enhance both financial intermediation and financial inclusion. With a level of economic welfare which makes us rank penultimate in the European Union and last as regards financial intermediation and financial inclusion, Romania has to take steps to reduce these gaps which have been deepening in time. Just like financial literacy, digitalization or financial inclusion, financial intermediation is one of the coordinates for which the banking sector, the entire financial, political and institutional environments should partner up, with a view to really better the Romanians' lives. Collaboration bridges need to be established for the general interest of the public at large, instead of some artificial fracture points, with negative effects for society and for the financial ecosystem of Romania.

The level of financial development and intermediation is strongly associated with the real growth of GDP/capita, with the physical capital accumulation rate and with improving the efficiency with which economies make use of capital. This conclusion belongs to a survey on enhancing financial intermediation in Romania, drawn up by PricewaterhouseCoopers for the Romanian Association of Banks, survey which

starts with the analysis of 80 countries for a period of 30 years, countries in which surveys have shown that financial intermediation creates the prerequisites needed for future economic growth.

Romania has made huge progress since its joining the European Union in 2007. In the 12 years elapsed under the EU umbrella, the nominal Gross Domestic Product advanced by 160%, to about €200 billion.

In Romania, GDP/capita expressed in the purchasing power standard (PPS) reached 64% of the EU average in 2018, compared to 44% in 2007, according to Eurostat. In Romania, GDP/capita amounted to €9,600 in 2017. With a speed that provides for sustainable financing, Romania can migrate toward the group of EU countries where GDP/capita tends to reach €20,000 (the Czech Republic €18,100; Estonia €18,000; Portugal €18,900; Slovenia €20,800). The Romanian banking sector's assets grew by 80% in the last 12 years. The doubling of the Romanian banking sector's assets happened in a context in which the European banking industry has taken a long and not-too-easy road - sometimes even a bumpy road - particularly during the crisis.

The Romanian banking sector is sound and has proven to be immune to the crisis viruses. With capitalization standing at 20% and the quick ratio standing at 37%, the main pillar of the financial industry of Romania provides more than 75% of the financing of Romania's economy. But, in order to assure a smooth convergence, Romania has a long road to take. Both nominal and real convergences are needed for the adoption of the single currency - the euro. For that to happen, we should fare at a speed that would allow us to obtain a convergence advantage, namely our speed should be higher than the speed of the group we have been chasing. In Romania, financial intermediation (calculated as the weight of assets against the GDP) reached 51.7%. Financial intermediation is half compared to Bulgaria (99%), Hungary (93.53%) or Poland (90%).

As weight of non-government credit against the GDP, financial intermediation is 26.6%, so that Romania is under the EU average of 83%, and under the averages of the countries having emerging economies (Poland and the Czech Republic – 52%, Bulgaria 51%). The banking sector has the capacity to support sustainable lending but we need a set of measures which must be implemented in a time horizon of 4 years at most. This decision lies in the authorities' hands. Committing to a pro-active policy of boosting lending and the number of the people who use banking products and services leads, in time, to more economic welfare for the Romanians.

As such, it could be a success story for politicians as well. They need a will agreement so that some politicians turn from being passive to being pro-active. What measures do we propose? The survey mentioned above proposes five key measures to enhance financial intermediation, namely: maintaining a stable legal framework; facilitating a better interaction between banks and customers via automation and digital technologies; enhancing financial literacy; a public Programme to support financial intermediation via guarantees and co-financing; and stimulating investments.

In Romania, the legal framework relevant for banking has undergone numerous transformations, some necessary in order to harmonize the Romanian legislation with that of European countries, with others creating volatility. In the last 5 years, the unpredictability of the banking legal framework accelerated via the recurrent increase in the number of laws and regulations adopted (about 50 new laws during 2014-2018). Five of them were considered fully/partially unconstitutional by the Constitutional Court.

The positive side of this – we need to see also the good part of this situation - is precisely that, contemplating the high pressure on the industry, the public's understanding and support for this industry have both gone up. But, the unpredictable legal frame-

work, the low level of financial literacy and a low level of economic welfare are the drivers that could slow down an adequate manner of doubling GDP/capital at national level.

The solution could be concluding a "gentlemen's agreement" as regards assuring legal predictability in the next 10 years. This agreement should provide for periodic consultation with the financial industry, assessing the risk of the legal initiatives proposed via impact studies and assuring an open dialogue among the Government, entrepreneurs and banking institutions, via workshops and discussion panels, in order to assess the potential impact of legal changes.

For the companies which do not have enough collateral or which do not have the risk appetite of commercial banks, we should facilitate access to funding via guarantees and co-financing. The SMEs with a precarious economic standing (negative capital, falling profitability and liquidity) should concern the authorities.

Enhancing financial literacy has been a desideratum of the banking industry. A solution for better financial integration is monitoring and fostering a European programme to enhance financial literacy. Thus, the cornerstone of this harmonization should be the introduction in the school curricula as mandatory financial education for all European Union citizens. At national level, the authorities have taken, together with RAB, the first steps in drawing up a National Strategy for Financial Literacy. This is a long road that Romania needs to undertake, including as regards tactics' implementation. Romania can and must enhance the level of financial literacy, and the involvement of the relevant "ambassadors" can lead to more importance given to this topic.

The fourth measure allowing for a better interaction between banks and customers via automation and digital technologies has the role of giving momentum to economic growth and to labour productivity, while contributing to less fiscal evasion. The enhancement of adopting digital technologies will make the Romanian economy become more attractive for investors and will contribute to the shrinking of the "underground economy", consolidating the efforts of Romanian authorities in this field. In addition, digitalization is an unprecedented opportunity to enhance the financial autonomy of millions of vulnerable people. Implemented with care, digitalization could bring about huge benefits for the entire community and for vulnerable groups particularly.

The measures proposed would bring about benefits for the Romania's population and economy, on medium and long term. The Romanian authorities and politicians must turn into a priority the promotion - via legal measures and not only legal for that matter - of the tactics which could give momentum to lending, to bank intermediation and to financial literacy.

Lending - strategic pillar for the development of Romania's economy

Lending gives momentum to investing in any economy. The macroeconomic framework - including here the policies adopted - has impact upon lending. An economic environment perceived as very risky influences negatively financial intermediation, while the adopting of certain policies that boost economic growth has a positive effect.

The challenges associated to lending include asset taxation measures starting with 2019, the legal initiatives which do not observe constitutional principles and the private sector's capacity to access loans. In order to enhance the financial intermediation level, banks need capital, liquidity, legal predictability and bankable customers.

Although the impact of introducing a tax on financial assets seems to be only on banking institutions, the final cost will be paid by society in general, due to the shrinking of lending with a strong negative impact upon consumption, output and investments and, implicitly, upon the state budget, in the future. There is high risk that this tax on banks' financial assets produces negative chain effects across the economy, with a direct impact pertaining to the shrinking of economic growth or even entering recession. And the solution is to give up this tax.

The Romanian Association of Banks has been deeply worried about the negative impact which could ripple upon credit institutions and upon the process of lending to the national economy, if the Law to amend Law no. 77/2016 on *datio in solutum* is passed. This law establishes fundamentally wrong solutions which breach the decisions already ruled by the Constitutional Court of Romania, being susceptible to harm financial stability and affect banks as part of the National Critical Infrastructure, lending and investors' trust in the Romanian State.

This law promotes explicitly and directly financial indiscipline among consumers and generalizes the lack of predictability on the lending market, since it encourages from the very start the consumers who either want to apply for a loan or to give up an outstanding loan to consider pro-actively that they could give up loans anytime, even if they get more indebted. And such a situation will generate more NPLs, will affect banks' results with direct impact upon their capitalization capacity and upon lending to the Romanian economy, will reduce the population's access to loans and will increase banks' costs with managing recovered assets, with effects on the real estate market; all these issues generate a negative impact all across the economy.

The rejection by the Constitutional Court of the law set which establishes capping interest rates on loans, removing the writ of execution feature of loan contracts and putting a ceiling to the amounts which can be recovered by receivable collectors, only 2 months after its passing, confirms the volatility of the Romanian legal system and the highest risk perceived by investors.

The act of taking some initiatives to court produces only a number of unwanted effects and contradicts the actions performed at European Union level related to solving the high levels of NPLs, contemplating the fact that these loans are considered as representing high risk to financial stability and to economic growth.

The major differences when it comes to the regulatory standards adopted by Member States contribute to the fragmentation of the single market which, at its turn, affects the free circulation of capitals and services in the EU, leads to insufficient competition and slows down the development of a functional secondary market for bank loans.

We are of the opinion that is in the authorities' interest to adopt measures leading to the mitigating of social disparities, with a view to enhance economic welfare, reduce migration and improve demographics.

We appreciate that these measures are necessary in order to provide a level playing field on the internal market, so that all economic players benefit from uniform regulations and similar profitability conditions while maintaining payment discipline.

Lending development

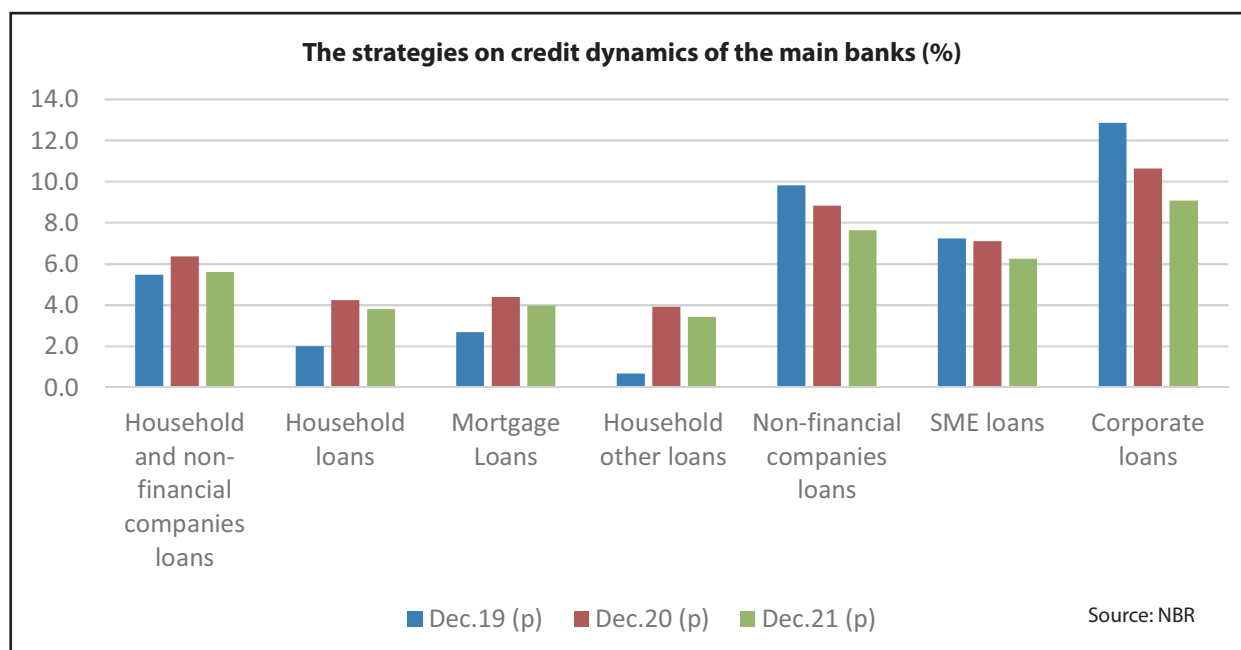
Non-government credit advanced by 7.9% in 2018, to 251 billion lei (€54 billion), at a growth pace of the lei-denominated loans of 13.4%. The loans/deposits ratio went down to 74.5%. The non-government credit structure per segment is divided as follows: 53% are household loans and 47% are corporate loans. 2018 meant changes in the structure of the loans granted to the private sector. Thus, the weight of lei-denominated loans represented 66% of total loans - the highest level post 1996.

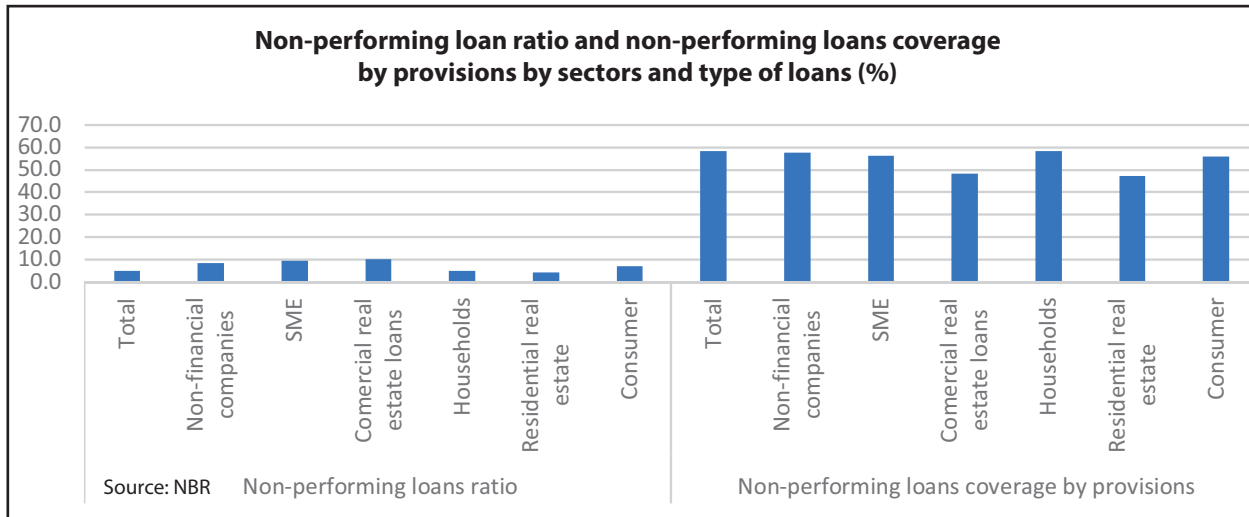
The credit granted to non-financial companies and to the population is to go up annually on average by 5.8% during 2019-2021, according to the NBR Report.

Banks' strategies show us that in the next 3 years, corporate lending is to have the highest annual growth pace, i.e. 10.9% (with growth of almost 13% in 2019). As for SMEs, lending is to grow at an annual pace of 6.9%, while household lending is to grow at an annual pace of merely 3.4%.

As for the segment of the population, here we have the growth of new loans granted with a fixed interest rate; 25.5% of mortgage loans and 80% of consumer loans granted during March 2018-March 2019 are fixed-interest loans.

The statistics of the National Bank of Romania show that the mortgage loans granted via the "Prima casă" government programme kept standing at an important level, representing 31% of the new mortgage loans (3.8 billion lei – annualised data in March 2019), respectively 45 % of the mortgage loans stock (34 billion lei).

Corporate lending

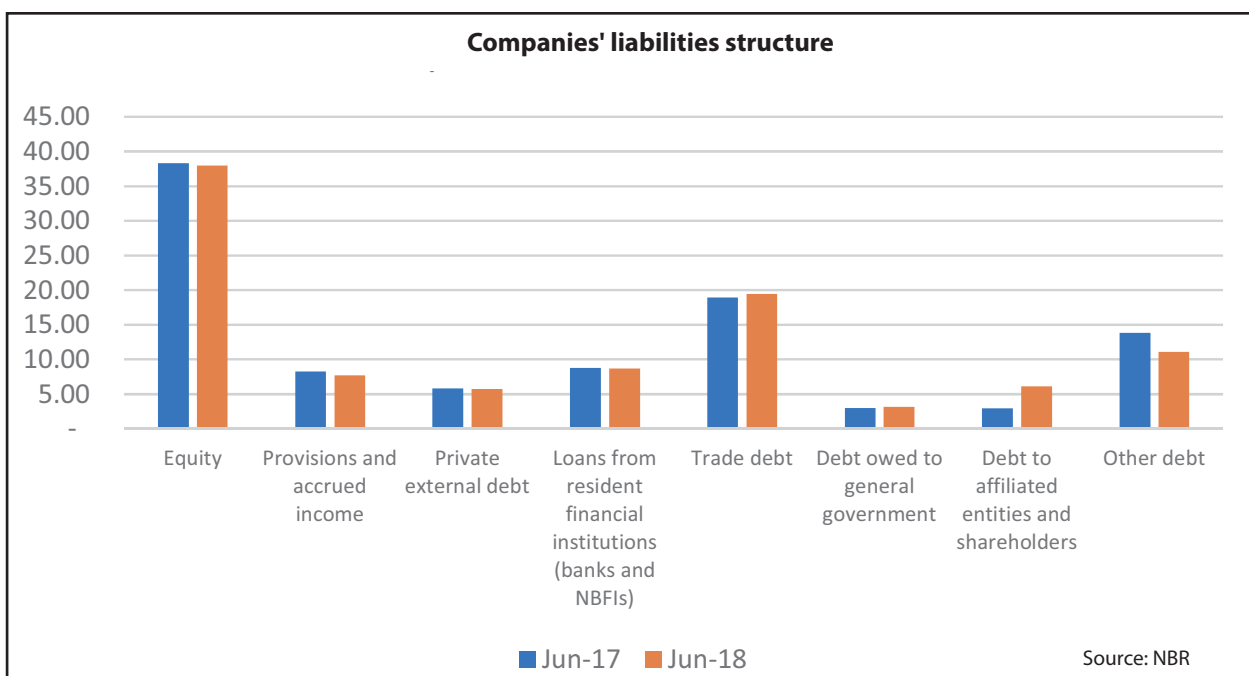
When it comes to access funding, surveys show that companies have been facing problems such as not enough eligible guarantees, the lack of know-how to structure projects viable from a financial point of view, the undercapitalization of companies (in Romania, 40% of companies have what is termed as 'negative capital'), bureaucracy, excessive procedures to be granted EU funds and a low level of financial literacy.

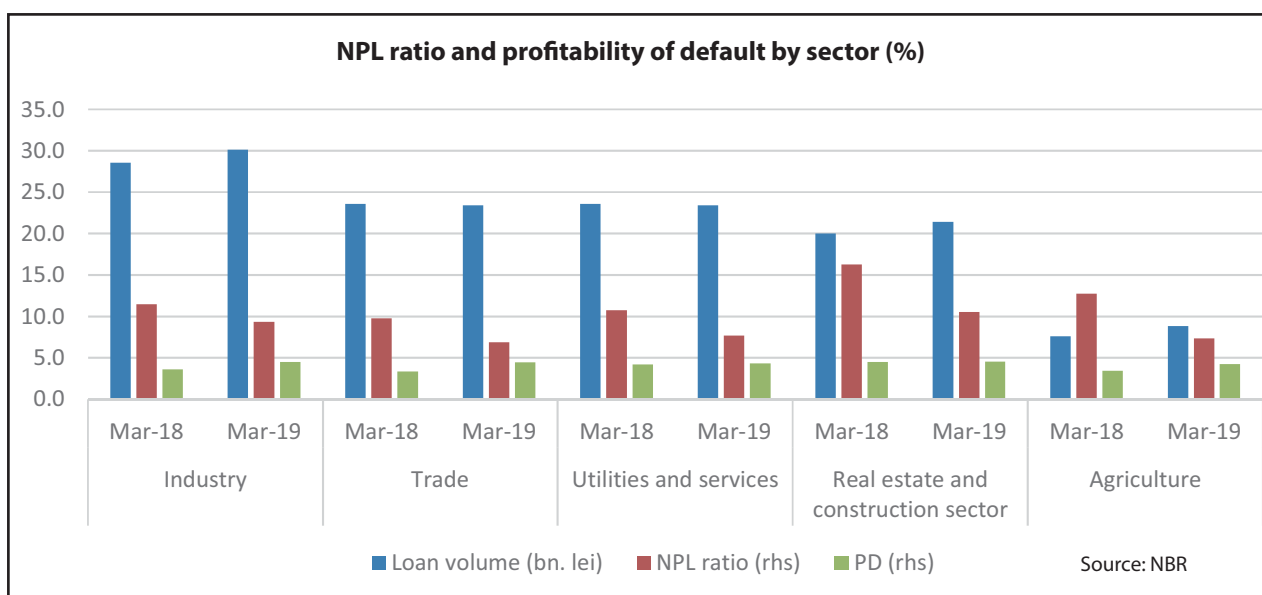
If we analyse the economic and financial performance of non-financial companies, we notice that in the case of ROE, the advance was 0.5%, i.e. to 17.1%, while ROA reached 6.9% (compared to 6.5% in June 2017). The ratio between commercial credit and financial credit is about 3:1, a situation which increases the risk of

financial blockage, namely of insolvency. Actually, the companies under insolvency proceedings are accountable for 43% of the NPL portfolio found in credit institutions' balance sheets, NBR data show.

The NPL rate for non-financial companies adjusted by 3.6% to 8.5%, in December 2018. The NPL rate for the loans granted to SMEs reached 10%. Surveys show that, in Romania, an SME culture is still not rooted, more than half of the start-ups disappearing in at most 10 years since their registration date.

In Romania, the SMEs weight is 99.7% against total companies, compared to an average of 99.8% in the EU; they cover 65.8% of total labour, compared to 66.4% the European average, according to Eurostat data.

Taking into account the crucial role that SMEs play in employment - contemplating that at national level, 2 of 3 employees work in SMEs - it is essential to provide access to viable funding that would support expansion, innovation and development projects for SMEs.

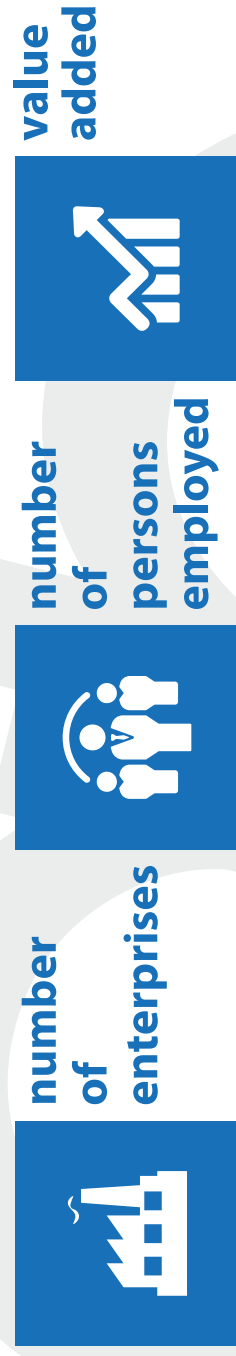
Credit institutions have the resources needed to support lending with solvency and liquidity ratios at high levels but, for an adequate expansion of corporate lending, companies must be bankable. There are a number of vulnerabilities such as the high level of indebtedness or the long period of time needed to

recover receivables, a situation which burdens banks' lending effort. The enhancing of corporate lending can be performed via an adequate capitalization of companies and via strengthening payment discipline.

We are open to initiate an on-going dialogue with the Romanian authorities in order to identify the most efficient programmes for supporting lending. In this respect, RAB supports the setting up of a Working Group having as target to enhance financial intermediation in Romania.

SMEs Small Business Act - Romania 2018

	Romania		EU-28		Romania		EU-28	
	Number	Share	Share	Share	Number	Share	Share	Share
Micro	426629	88.4%	93.1%	22.4%	917449	29.4%	16.7%	20.7%
Small	45731	9.5%	5.8%	22.2%	912188	20.0%	16.7%	17.8%
Medium-sized	8431	1.7%	0.9%	21.2%	870977	17.0%	17.9%	18.3%
SMEs	480791	99.7%	98.8%	65.8%	2700614	66.4%	51.3%	56.8%
Large	1.664	0.3%	0.2%	34.2%	1402445	33.6%	48.7%	43.2%
Total	482.455	100.0%	100.0%	100.0%	4.103.059	100.0%	100.0%	100.0%
							Billion €	
							11.0	20.7%
							11.0	17.8%
							11.8	18.3%
							33.9	56.8%
							32.1	43.2%
							66.0	100.0%

SMEs in Romania continue to provide about two thirds of total jobs in the non-financial economy. They generated 51.3% of the added value in 2018, down from 52.8% in the previous year and below the European average of 56.8%. The main lines of business of Romanian SMEs are wholesale and retail commerce and manufacturing which, together, make almost half of the added value all SMEs generate, while these three fields employ more than half of SMEs staff.

BĂNCI MEMBRE ARB / RAB MEMBER BANKS

ALIOR BANK S.A. VARȘOVIA - SUCURSALA BUCUREȘTI

Înmatricularea în registrul bancar / Registration with the Bank Register

Număr / Number: RB-PJS-40-071

Data / Date: 14.01.2016

Înmatricularea în registrul comerțului / Registration with Trade Register

Număr / Number: J40/14725/03.12.2015

Sediul social / Headquarters: București, Str. Menuetului, nr. 12,

Bucharest Business Park, Clădirea D, et. 4, sector 1

Website: www.telekombanking.ro

ALPHA BANK ROMÂNIA

Înmatricularea în registrul bancar / Registration with the Bank Register

Număr / Number: RB-PJR-40-022

Data / Date: 18.02.1999

Înmatricularea în registrul comerțului / Registration with Trade Register

Număr / Number: J40/28415/1993

Sediul social / Headquarters: București, Calea Dorobanților 237 B, sector 1

Website: www.alphabank.ro

Tel: 08008 25742 ; (+4) 021 455.99.99; Fax: (+4) 021 231.65.70;

Email: info@alphabank.ro

BLOM BANK FRANCE PARIS - SUCURSALA ROMÂNIA

Înmatricularea în registrul bancar / Registration with the Bank Register

Număr / Number: RB-PJS-40-058

Data / Date: 18.10.2007

Înmatricularea în registrul comerțului / Registration with Trade Register

Număr / Number: J40/16930/2007

Sediul social / Headquarters: București,

Bd. Unirii, nr. 66, bl. K3, Mezanin, sector 3,

Website: www.blomfrance.com

Tel: (+4) 021 302.72.00; Fax: (+4) 021 302.72.75

BANCA CENTRALĂ COOPERATISTĂ - CREDITCOOP

Înmatricularea în registrul bancar / Registration with the Bank Register

Număr / Number: ROCC-CC-01-40-0001

Data / Date: 11.11.2002

Înmatricularea în registrul comerțului / Registration with Trade Register

Număr / Number: J40/8830/1996

Sediul social / Headquarters: București, Calea Plevnei nr. 200, sector 6

Website: www.creditcoop.ro;

Tel: (+4) 021 317.74.05; Fax: (+4) 021 317.74.86

BANCA COMERCIALĂ ROMÂNĂ

Înmatricularea în registrul bancar / Registration with the Bank Register

Număr / Number: RB-PJR-40-008

Data / Date: 18.02.1999

Înmatricularea în registrul comerțului / Registration with Trade Register

Număr / Number: J40/90/1991

Sediul social / Headquarters: București, Calea Victoriei nr.15, sector 3

Website: www.bcr.ro

Tel: (+4) 0373.51.01.25

BCR BANCA PENTRU LOCUINȚE

Înmatricularea în registrul bancar / Registration with the Bank Register

Număr / Number: RB-PJR-40-064

Data / Date: 03.07.2008

Înmatricularea în registrul comerțului / Registration with Trade Register

Număr / Number: J40/6985/2008

Sediul social / Headquarters: București,

Calea Victoriei, nr. 15, parter Turn, sector 3, 030023

Tel: (+4) 021 312.00.05; Fax: (+4) 021 312.00.06

BANCA COMERCIALĂ FERROVIARA

Înmatricularea în registrul bancar / Registration with the Bank Register

Număr / Number: RB-PJR-40-067

Data / Date: 17.08.2009

Înmatricularea în registrul comerțului / Registration with Trade Register

Număr / Number: J40/3215/2009

Sediul social / Headquarters: București, Str. Popa Tatu,

nr. 62 A, tronson A, sector 1

Website: www.bancaferoviara.ro

Tel: (+4) 021 303.40.00, (+4) 037 411.10.00; Fax: (+4) 021 311.37.91

BANCA COMERCIALĂ INTESA SANPAOLO ROMÂNIA

Înmatricularea în registrul bancar / Registration with the Bank Register

Număr / Number: RB-PJR-02-032

Data / Date: 18.02.1999

Înmatricularea în registrul comerțului /

Registration with Trade Register

Număr / Number: J40/2449/2015

Sediul social / Headquarters:

București, Str. Nicolae Caramfil, nr. 85A, Art Business Center, et. 4, sector 1

Website: www.intesasanpaolobank.ro

Tel: (+4) 021 40.53.600; Fax: (+4) 021 40.53.606; Tel. Verde: 0800 800 888

Email: headoffice@intesasanpaolo.ro

BANCA DE EXPORT-IMPORT A ROMÂNIEI EXIMBANK

Înmatricularea în registrul bancar / Registration with the Bank Register

Număr / Number: RB-PJR-40-015

Data / Date: 18.02.1999

Înmatricularea în registrul comerțului / Registration with Trade Register

Număr / Number: J40/8799/1992

Sediul social / Headquarters: București, Barbu Delavrancea, nr. 6A, sector 1

Website: www.eximbank.ro

Tel: (+4) 021 405.30.96; Fax: (+4) 021 405.34.06

Email: informatii@eximbank.ro

BANK LEUMI ROMÂNIA

Înmatricularea în registrul bancar / Registration with the Bank Register

Număr / Number: RB-PJR-12-012

Data / Date: 19.02.1999

Înmatricularea în registrul comerțului / Registration with Trade Register

Număr / Number: J40/2496/2002

Sediul social / Headquarters: București, Bd Aviatorilor nr. 45, sector 1

Website: www.leumi.ro

Tel: (+4) 021 206.70.53; Fax: (+4) 021 206.70.50

BANCA ROMÂNĂ DE CREDITE ȘI INVESTIȚII

Înmatricularea în registrul bancar / Registration with the Bank Register
Număr / Number: RB-PJR-40-004
Data / Date: 18.02.1999
Înmatricularea în registrul comerțului / Registration with Trade Register
Număr / Number: J40/456/1991
Sediul social / Headquarters: București, Str. Ștefan cel Mare nr. 3,
parter și etajul 1, sector 1
Website: www.brci.ro
Tel: (+4) 021 303.07.00; (+4) 021 200.61.11; Fax: (+4) 021 303.07.32
Email: brci@brci.ro

BRD - GROUPE SOCIÉTÉ GÉNÉRALÉ

Înmatricularea în registrul bancar / Registration with the Bank Register
Număr / Number: RB-PJR-40-007
Data / Date: 18.02.1999
Înmatricularea în registrul comerțului / Registration with Trade Register
Număr / Number: J40/608/1991
Sediul social / Headquarters: București, Turn BRD - Bd. Ion Mihalache
nr. 1-7, sector 1, 011171
Website: www.brd.ro
Tel: (+4) 021 301.61.00; Fax: (+4) 021 301.66.36

BANCA ROMÂNEASCĂ - MEMBRĂ A GRUPULUI NATIONAL BANK OF GREECE

Înmatricularea în registrul bancar / Registration with the Bank Register
Număr / Number: RB-PJR-40-017
Data / Date: 18.02.1999
Înmatricularea în registrul comerțului / Registration with Trade Register
Număr / Number: J40/29196/1992
Sediul social / Headquarters: București, Str. George Constantinescu, nr. 3,
Clădirea BoC, etaj 1, 2 și 3, sector 2
Website: www.banca-romaneasca.ro
Tel: (+4) 021 305. 90.00; Fax: (+4) 021 305. 91.91

BANCA TRANSILVANIA

Înmatricularea în registrul bancar / Registration with the Bank Register
Număr / Number: RB-PJR-12-019
Data / Date: 18.02.1999
Înmatricularea în registrul comerțului / Registration with Trade Register
Număr / Number: J12/4155/1993
Sediul social / Headquarters: Cluj-Napoca,
Str. George Barițiu, nr. 8, județul Cluj
Website: www.bancatransilvania.ro
Tel: (+4) 0264 407.150; Fax: (+4) 0264 407.179

BNP PARIBAS SA PARIS SUCURSALA BUCUREȘTI

BNP PARIBAS

The bank for a changing world

Înmatricularea în registrul bancar / Registration with the Bank Register
Număr / Number: RB-PJS-40-072
Data / Date: 27.07.2017
Înmatricularea în registrul comerțului / Registration with Trade Register
Număr/Number: J40/11832/2017
Sediul social / Headquarters: București,
Str. Banul Antonache nr. 40-44, etaj 5, sector 1
Website: www.bnpparibas.com
Tel: (+4) 021 401.17.00; Fax: (+4) 021 401.17.18

BNP PARIBAS PERSONAL FINANCE SA PARIS, SUCURSALA BUCUREȘTI

Înmatricularea în registrul bancar / Registration with Trade Register

Număr / Number: RB-PJS-40-074

Data / Date :15.01.2018

Înmatricularea în registrul comerțului / Registration with Trade Register

Număr / Number: J40/20815/2017

Sediul social / Headquarters: București, Str. Clucerului nr. 78-80, sector 1

Website: www.cetelem.ro

Tel: (+4) 021 312.02.20; (+4) 021.312.02.19

BNP PARIBAS
PERSONAL FINANCE

CEC BANK

Înmatricularea în registrul bancar / Registration with the Bank Register

Număr / Number: RB-PJR-40-046

Data / Date: 17.09.1999

Înmatricularea în registrul comerțului / Registration with Trade Register

Număr / Number: J40/155/1997

Sediul social / Headquarters: București, Calea Victoriei nr.13, sector 3

Website: www.cec.ro

Tel: (+4) 021 311.11.19; Fax: (+4) 021 312.54.25

CITIBANK EUROPE PLC, DUBLIN - SUCURSALA ROMÂNIA

Înmatricularea în registrul bancar / Registration with the Bank Register

Număr / Number: RB-PJS-40-065

Data / Date: 22.12.2008

Înmatricularea în registrul comerțului / Registration with Trade Register

Număr / Number: J40/21058/2008

Sediul social / Headquarters: București, Calea Victoriei, nr. 145, Sector 1, 010072

Website: www.citibank.ro

Tel: (+4) 021 203.55.50; Fax: (+4) 021 203.55.65

CREDIT EUROPE BANK ROMÂNIA

Înmatricularea în registrul bancar / Registration with the Bank Register

Număr / Number: RB-PJR-40-018

Data / Date: 18.02.1999

Înmatricularea în registrul comerțului / Registration with Trade Register

Număr / Number: J40/18074/1993

Sediul social / Headquarters: București,

Bd. Timișoara nr. 26Z, Clădirea Anchor Plaza, sector 6

Website: www.crediteurope.ro

Tel: (+4) 021 406.40.01; Fax: (+4) 021 317.21.82

CREDIT AGRICOLE BANK ROMANIA

Înmatricularea în registrul bancar / Registration with the Bank Register

Număr / Number: RB-PJR-40-033

Data / Date: 18.02.1999

Înmatricularea în registrul comerțului / Registration with Trade Register

Număr / Number: J40/3797/1996

Sediul social / Headquarters: București, Str. Berzei nr.19, sector 1

Website: www.credit-agricole.ro/ E-mail: conect@credit-agricole.ro

Tel.: (+4) 021 304.03.00; Fax: (+4) 021 311.72.43

FIRST BANK

Înmatricularea în registrul bancar / Registration with the Bank Register
Număr / Number: RB-PJR- 40-026
Data / Date: 18.02.1999
Înmatricularea în registrul comerțului / Registration with Trade Register
Număr / Number: J40/1441/1995
Sediul social / Headquarters: București, Șos. Nicolae Titulescu, nr.29-31 sector 1
Website: firstbank.ro
Tel: (+4) 021 303.69.69; Fax: (+4) 021 303.69.68

GARANTI BANK

Înmatricularea în registrul bancar / Registration with the Bank Register:
Număr / Number: RB-PJR-40-066
Data / Date: 17.08.2009
Înmatricularea în registrul comerțului / Registration with Trade Register
Număr / Number: J40/4429/2009
Cod unic de înregistrare / sole registration code 25394008
Sediul social / Headquarters: București, Șos. Fabrica de Glucoză nr. 5,
Business Center, Novo Park 3, Clădirea F, Et. 5 si 6, Sector 2
Website: www.garantibank.ro / www.bonuscard.ro
Tel: (+4) 021 208.92.60; Fax: (+4) 021 208.92.86

IDEA BANK

Înmatricularea în registrul bancar / Registration with the Bank Register
Număr / Number: RB-PJR-40-043
Data / Date: 18.02.1999
Înmatricularea în registrul comerțului / Registration with Trade Register
Număr / Number: J40/2416/1998
Sediul social / Headquarters: București, Bd. Dimitrie Pompei nr. 5-7,
et. 6, sector 2
Website: www.idea-bank.ro
Tel: (+4) 021 318.95.15; Fax: (+4) 021 318.95.16

ING BANK AMSTERDAM NV - BUCHAREST BRANCH

Înmatricularea în registrul bancar / Registration with the Bank Register
Număr / Number: RB-PJS-40-024
Data / Date: 18.02.1999
Sediul social / Headquarters: București, Expo Business Park,
Str. Aviator Popișteanu, nr. 54 A, Clădirea nr. 3, sector 1
Website: www.ing.ro
Tel: (+4) 021 222.16.00; Fax: (+4) 021 222.14.01

LIBRA INTERNET BANK

Înmatricularea în registrul bancar / Registration with the Bank Register
Număr / Number: RB-PJR-40-037
Data / Date: 18.02.1999
Înmatricularea în registrul comerțului / Registration with Trade Register
Număr / Number: J40/334/1996
Sediul social / Headquarters: București, Calea Vitan nr. 6-6A,
Clădirea Phoenix Tower, sector 3
Website: www.librabank.ro
Tel: (+4) 021 208.80.00; Fax: (+4) 021 230.65.65

OTP BANK ROMÂNIA

Înmatricularea în registrul bancar / Registration with the Bank Register

Număr / Number: RB-PJR-40-028

Data / Date: 18.02.1999

Înmatricularea în registrul comerțului / Registration with Trade Register

Număr / Number: J40/10296/1995

Sediul social / Headquarters: București, Str. Buzești nr. 66-68,
sector 1, 011017

Website: www.otpbank.ro

Tel: (+4) 021 307.57.00; Fax: (+4) 021 308.51.80

office@otpbank.ro

PATRIA BANK

Înmatricularea în registrul bancar / Registration with the Bank Register

Număr / Number: RB-PJR-32-045

Data / Date: 15.07.1999

Înmatricularea în registrul comerțului / Registration with Trade Register

Număr / Number: J40/9252/2016

Sediul social / Headquarters: București, Șos. Pipera, nr. 42,
Clădirea Globalworth Plaza, et. 7, 8 și 10

Website: www.patriabank.ro

Tel: 0800 410.310

PORSCHE BANK ROMÂNIA

Înmatricularea în registrul bancar / Registration with the Bank Register

Număr / Number: RB-PJR-23-052

Data / Date: 27.09.2004

Înmatricularea în registrul comerțului / Registration with Trade Register

Număr / Number: J23/812/2004

Sediul social / Headquarters: Voluntari, Bd. Pipera nr. 2,
clădirea Porsche Bank, județul Ilfov

Website: www.porschebank.ro

Tel: (+4) 021 208.26.00; Fax: (+4) 021 208.26.05

PROCREDIT BANK

Înmatricularea în registrul bancar / Registration with the Bank Register

Număr / Number: RB-PJR-40-050

Data / Date: 20.05.2002

Înmatricularea în registrul comerțului / Registration with Trade Register

Număr / Number: J40/3762/2002

Sediul social / Headquarters: București,
Str. Buzești nr. 62-64, et.1,2, și 4, sector 1

Website: www.procreditbank.ro

Tel: (+4) 021 201.60.00; Fax: (+4) 021 305.56.63

RAIFFEISEN BANK S.A

Înmatricularea în registrul bancar / Registration with the Bank Register

Număr / Number: RB-PJR-40-009

Data / Date: 18.02.1999

Înmatricularea în registrul comerțului / Registration with Trade Register

Număr / Number: J40/44/1991

Sediul social / Headquarters: București, Calea Floreasca 246C, sector 1, Cod 014476

Website: www.raiffeisen.ro

Tel: (+4) 021 306.10.00; Fax: (+4) 021 230.07.00

**Raiffeisen
Banca pentru Locuințe**

RAIFFEISEN - BANCA PENTRU LOCUINȚE

Înmatricularea în registrul bancar / Registration with the Bank Register

Număr / Number: RB-PJR-40-051

Data / Date: 31.05.2004

Înmatricularea în registrul comerțului / Registration with Trade Register

Număr / Number: J40/5871/2004

Sediul social / Headquarters: București, Calea Floreasca, nr 246 D

et 6, zona A, sector 1, cod 014476

Website: www.rbl.ro

Tel: (+4) 021 233.30.00

TBI BANK EAD SOFIA - SUCURSALA BUCUREȘTI

Înmatricularea în registrul bancar / Registration with the Bank Register

Număr / Number: RB-PJS-40-068

Data / Date: 30.08.2012

Sediul social / Headquarters: București,

Str. Puțul lui Zamfir, nr. 8-12, etaj 4, sector 1

Website: www.tbibank.ro

Tel: (+4) 021 529. 86. 00

UNICREDIT BANK

Înmatricularea în registrul bancar / Registration with the Bank Register

Număr / Number: RB-PJR-40-011

Data / Date: 18.02.1999

Înmatricularea în registrul comerțului / Registration with Trade Register

Număr / Number: J40/7706/1991

Sediul social / Headquarters: Bd. Expoziției Nr.1 F, Sect 1, București,

Cod Poștal 012101, România

Website: www.unicredit.ro

Tel: (+4) 021 200 20 20

Fax: (+4) 021 200 20 22

VISTA BANK (ROMÂNIA)

Înmatricularea în registrul bancar / Registration with the Bank Register

Număr / Number: RB-PJR-40-044

Data / Date: 18.02.1999

Înmatricularea în registrul comerțului / Registration with Trade Register

Număr / Number: J40/4436/1998

Sediul social / Headquarters: București,

Str. Emanoil Porumbaru nr. 90-92, et. 3-6, sector 1

Website: www.vistabank.ro

Tel: (+4) 021 206.42.00; Fax: (+4) 021 206.42.82

VISTA BANK

MEMBRI AFILIAȚI

CABINET DE AVOCAT AVRAM MARIETA

Înregistrarea în Baroul București / Registration with Bucharest Bar
Număr / Number: 981/1
Data / Date: 13.03.2008
Sediul social / Headquarters: București, Str. Grigore Ionescu, nr. 36, sector 2
Website: www.avram.law; Email: office@avram.law
Tel. : (+4) 031 426.15.18; Fax: (+4) 031 426.15.19

DELOITTE AUDIT SRL

Înmatricularea în registrul comerțului / Registration with Trade Register
Număr / Number: J40/6775/1995
Sediul social / Headquarters: București, Calea Griviței nr. 84-98, și 100 -102, Clădirea The Mark Tower, et. 8 și 9, sector 1
Website: www.deloitte.ro;
Tel. : (+4) 021 222.16.61; Fax: (+4) 021 222.16. 60
Email: romania@deloittece.com

ERNST & YOUNG SRL

Înmatricularea în registrul comerțului / Registration with Trade Register
Număr / Number: J40/10259/1992
Sediul social / Headquarters: București, Bd. Ion Mihalache, nr 15-17, 011171, Clădirea Bucharest Tower Center, Sector 1
Website: www.ey.com; www.eyromania.ro
Tel. : (+4) 021 402.40.00; Fax: (+4) 021 310.72.19
Email: office@ro.ey.com

MAZARS ROMÂNIA

Înmatricularea în registrul comerțului / Registration with Trade Register
Număr / Number: J40/756/1995
Sediul social / Headquarters: București, Str. Ing. George Constantinescu, nr. 4B și 2-4, Globalworth Campus, Clădirea B, et. 5, sector 2,
Website: www.mazars.ro; Email: contact@mazars.ro
Tel: (+4) 031 229.26.00; Fax: (+4) 031 229.26.01

ORANGE MONEY IFN SA

Înmatricularea în registrul comerțului / Registration with Trade Register
Număr / Number: J40/13883/2014
Sediul social / Headquarters: București, Bd. Lascăr Catargiu nr. 47-53, Europe House, camera E3.27 și E3.01, et.3, sectorul 1
Website: www.orange.ro/money;
Tel. : (+4) 037 449.01.11
Email: backoffice.om@orange.com

STOICA & ASOCIAȚII SCA

Înregistrarea în Baroul București / Registration with Bucharest Bar
Număr / Number: 46
Data / Date: 29.11.1995
Sediul social / Headquarters: București, Opera Center II, str. Dr. N. Staicovici nr. 2, etaj 2, sector 5, 050558
Website: www.stoica-asociatii.ro;
Tel: (+4) 021 402.09.30; Fax: (+4) 021 402.09.31
Email: sca@stoica-asociatii.ro

STOICA & Asociații
SOCIETATE CIVILĂ DE AVOCAȚI - ATTORNEYS AT LAW

PILONII SISTEMULUI BANCAR

BANKING SYSTEM PILARS

1991 IBR	Contribuie la perfecționarea profesională, pregătirea și specializarea personalului bancar Contributes to vocational training, the training and specialization of bank employees
1994 ROMCARD	Monitorizează activitatea de emiter și acceptare a cardurilor Monitors card issuance and acceptance
1996 FGDB	Garantează depozitele constituite la bănci Guarantees the deposits established by banks
1997 CIP	Monitorizează incidentele de plăți produse de agenții economici Monitors the payment incidents generated by economic agents
2000 CRC	Contorizează expunerea din credite bancare a agenților economici Quantifies economic agents' exposure to bank loans
2001 TRANSFOND	Efectuează operațiuni de compensare a încasărilor și plăților la nivelul sistemului bancar Performs clearing operations for the collections and payments in the banking sector
2004 BIROUL DE CREDIT	Monitorizează expunerea și incidentele de plăți din credite angajate de persoane fizice Monitors exposure and payment incidents related to household loans
2005 SEP	Efectuează electronic operațiunile de încasări și plăți la nivelul sistemului bancar Performs electronic operations of collections and payments in the banking sector
2015 CSALB	Soluționează gratuit litigiul dintre client și bancă Solves free of charge any litigation between customers and banks

FONDUL DE GARANTARE A DEPOZITELOR BANCARE

Fondul de Garantare a Depozitelor Bancare a fost înființat în anul 1996, fiind constituit ca persoană juridică de drept public. Obiectivul principal al Fondului este garantarea rambursării depozitelor constituite la instituțiile de credit potrivit condițiilor și limitelor stabilite prin legea de funcționare a Fondului, precum și desfășurarea activității ca administrator special, administrator interimar ori ca lichidator al instituțiilor de credit, în cazul desemnării sale în una din aceste calități.

Încă de la înființarea Fondului de Garantare a Depozitelor Bancare, reprezentanții Asociației Române a Băncilor au avut un rol activ în elaborarea și punerea în aplicare a reglementărilor privind mecanismul de garantare a depozitelor și de plată a compensațiilor către depunători, în situații de faliment a unor bănci. Băncile au contribuit și contribuie exclusiv la finanțarea ex-ante a Fondului.

În prezent, plafonul de garantare per deponent garantat și per instituție de credit este stabilit la echivalentul în lei al sumei de 100.000 de euro.

CENTRUL DE SOLUȚIONARE ALTERNATIVĂ A LITIGIILOR DIN SISTEMUL BANCAR

Asociația Română a Băncilor invită consumatorii care au un litigiu financiar bancar să se adreseze Centrului de Soluționare Alternativă a Litigiilor din sistemul bancar (CSALB), entitate înființată prin efectul legii care soluționează gratuit și în cel mult 90 de zile litigiul dintre client și bancă.

Un obiectiv al strategiei pe termen lung asigurat de industria bancară este îmbunătățirea reputației și creșterea încrederii consumatorilor în sistemul bancar românesc. Contribuția la restabilirea încrederii se poate face prin intensificarea comunicării, programe de educație financiară, creșterea transparenței și prin metode alternative de soluționare a litigiilor.

THE BANK DEPOSIT GUARANTEE FUND

The Bank Deposit Guarantee Fund was set up in 1996, as a legal entity of public law. The Fund's purpose is to guarantee the reimbursement of deposits with credit institutions, according to the terms and limits established by the law on the Fund's operating. The Bank Deposit Guarantee Fund conducts activities as special administrator, interim administrator or liquidator of credit institutions, if appointed to act in such a capacity.

Since its setting up, the Bank Deposit Guarantee Fund together with the Romanian Association of Banks representatives have had an active role in the drawing up and enforcement of regulations on the mechanism that guarantees deposits and payment of compensations to depositors, if a bank goes bankrupt.

Currently, the threshold per secured depositor and per credit institution is set at the lei equivalent of the amount of 100,000 Euros.

ALTERNATIVE BANKING DISPUTE RESOLUTION CENTRE

The Romanian Association of Banks kindly invites the consumers who have a banking dispute to go to the Alternative Banking Dispute Resolution Centre (ABDRC), an entity set up via the effect of the law which solves, free of charge and in a period of time no longer than 90 days, any litigation between customers and banks.

An objective of the long-term strategy determined by the banking industry pertains to improving its reputation and enhancing customers' trust in the Romanian banking system. The contribution to restoring trust can be done by intensifying communication, by programmes of financial education, by enhancing transparency and by alternative methods for dispute resolution.

BIROUL DE CREDIT

Înființat la inițiativa sectorului bancar românesc, Biroul de Credit își propune să sprijine participanții la sistem prin furnizarea de informații reale, actualizate și consistente referitoare la persoanele fizice care au contractat credite de la bănci sau societățile financiare, au achiziționat un produs în sistem leasing sau au fost asigurate împotriva riscului de neplată de o societate de asigurări. Biroul de Credit este o societate pe acțiuni care are ca acționari 25 de bănci.

Biroul de Credit este operațional din august 2004 și, în prezent, gestionează informații negative și pozitive, date referitoare la fraudulenți și inadvertențe, provenite din surse bancare și non-bancare. Obiectul de activitate al Biroului de Credit include:

- colectarea / prelucrarea datelor privind portofoliul de credite acordate clienților - persoane fizice;
- informații și analize oferite participanților în scopul identificării și cuantificării riscului de credit, creșterii calității creditelor, diminuării riscului de fraudă și protejării creditorilor;
- stabilirea criteriilor uniforme de apreciere a clientelei (scoring);
- consultanță financiar-bancară.

THE CREDIT BUREAU

Established following the initiative of the Romanian banking community, the Credit Bureau aims to support the participants to the banking system by providing them real, updated, aggregated and consistent information regarding individuals who have outstanding loans with banks or financial companies, have purchased an asset via leasing or have been insured against default risk with an insurer. The Credit Bureau is a joint stock company having as shareholders 25 banks.

The Credit Bureau has been operational since August 2004 and, currently, manages negative and positive data and data regarding fraudulent customers and irregularities, coming from banks and non-banks. The business of the Credit Bureau includes:

- collecting / processing data on customer portfolios - individual customers;
- information and analyses offered to participants in order to identify and measure credit risk, better quality loans, fraud risk mitigation and loan protection;
- establishing uniform criteria for scoring;
- financial and banking consulting.

TRANSFOND

Ca urmare a eforturilor deosebite depuse atât de banca centrală, cât și de comunitatea bancară pentru o reformă structurală a sistemelor de plăți și decontări din România, în prezent România dispune de un sistem de plăți modern, la nivelul celor existente în Uniunea Europeană.

Operatorul Sistemului Electronic de Plăți din România este TRANSFOND – Societatea de Transfer de Fonduri și Decontări, o companie privată fondată de comunitatea bancară din România, având ca acționari Banca Națională a României și 23 bănci comerciale.

Domeniul principal de activitate al TRANSFOND este furnizarea de servicii de compensare și decontare a plăților fără numerar în monedă națională, pentru instituțiile de credit, Banca Națională a României, Trezoreria Statului și alte instituții financiare.

Principalele atribuții ale TRANSFOND sunt:

- administrarea și operarea sistemului SENT (casa automată de compensare);
- administrarea tehnică și operarea sistemului ReGIS (sistemul de decontare pe bază brută în timp real), conform mandatului acordat de către Banca Națională a României;
- operarea tehnică a sistemului SaFIR (sistemul de depozitare și decontare a operațiunilor cu titluri de stat);
- asigurarea de servicii de suport pentru participanții la cele trei sisteme.

TRANSFOND

Following the special efforts of the central bank and the banking community to conduct a structural reform of the payment and settlement systems in Romania, currently, Romania has a modern payment system, compatible with those of the European Union.

The operator of the Electronic Payment System of Romania is TRANSFOND – the Company for Fund Transfer and Settlement, a private firm established by the banking community of Romania, having as shareholders the National Bank of Romania and 23 commercial banks. The main line of business of TRANSFOND is to provide clearing and settlement services of cashless payments in national currency for credit institutions, the National Bank of Romania, the State Treasury and other financial institutions.

The main tasks of TRANSFOND are:

- to manage and operate the SENT (automated clearing house) system;
- the technical administration and the operating of the ReGIS (real-time gross settlement system) system, according to the mandate given by the National Bank of Romania;
- the technical operating of the SaFIR (system for deposit and settlement of government securities) system;
- to provide support services for the participants in the three systems.

INSTITUTUL BANCAR ROMÂN

Înființat în anul 1991, Institutul Bancar Român are ca principal obiectiv perfecționarea profesională, pregătirea și specializarea personalului bancar, în conformitate cu cerințele stabilite de instituțiile de credit și Banca Națională a României, în cooperare cu Asociația Română a Băncilor și cu programele aprobate de Consiliul de Administrație al Institutului Bancar Român.

Relația și colaborarea Asociației Române a Băncilor cu Institutul Bancar Român se realizează de pe poziția ARB de membră fondatoare și de membră a Consiliului de Administrație.

În ultimii ani, colaborarea cu Institutul Bancar Român s-a intensificat, prin legătura directă permanentă a reprezentanților institutului cu specialiștii comisiilor de specialitate ale Asociației Române a Băncilor, la nivelul cărora se dezbate problemele de actualitate pe fiecare segment al activității bancare, din care a rezultat și necesitatea organizării unor cursuri, seminarii, ateliere de lucru ce au fost organizate de IBR pentru angajații sistemului bancar.

CENTRALA INCIDENTELOR DE PLĂȚI

Înființată în anul 1997 în cadrul Băncii Naționale a României, Centrala Incidentelor de Plăți este un centru de intermediere care gestionează informația specifică incidentelor cu instrumente de plată (cecuri, cambii, bilete la ordin), atât din punct de vedere bancar (tragerea în descoperit de cont, neonorarea angajamentelor asumate prin aceste instrumente), cât și din punct de vedere social (pierdere / furt / distrugere).

Transmiterea informației la Centrala Incidentelor de Plăți se face pe cale electronică, prin utilizarea Rețelei de Comunicații Interbancare ce leagă centrala BNR cu centralele tuturor băncilor.

THE ROMANIAN BANKING INSTITUTE

Set up in 1991, the Romanian Banking Institute (RBI) has as main target vocational training, by specializing the staff working in banks, according to the requirements established by credit institutions and the National Bank of Romania, in cooperation with the Romanian Association of Banks and the programmes endorsed by its Board.

Principalele atribuții ale TRANSFOND sunt:

The relationship and the collaboration of the Romanian Association of Banks with the Romanian Banking Institute are conducted considering that the RAB is a founding member and a Board member of the RBI.

Lately, the collaboration with the Romanian Banking Institute has become stronger, due to the ongoing direct link of the Institute representatives with the experts of the specialised commissions of the Romanian Association of Banks, where current topics are being debated for each segment of banking, out of which course, seminar and workshop requirements are being devised, subsequently organized by the Romanian Banking Institute for the employees working in the banking sector.

THE PAYMENTS INCIDENTS REGISTER

Set up in 1997 inside the National Bank of Romania, the Payments Incidents Register is an intermediation centre managing information specific to incidents with payments instruments (cheques, promissory notes, bills of exchange), both from the bank's point of view (overdraft, not honouring the obligations undertaken via these instruments) and from the social point of view (lost / stolen / damaged).

The information to Payments Incidents Register is conveyed by computer system through the Interbank Communication Network, which links the head office of the National Bank of Romania to the head offices of all banks.

CENTRALA RISCOLUI DE CREDIT

Centrala Riscului de Credit - CRC (fostă Centrala Riscurilor Bancare) reprezintă o structură specializată în colectarea, stocarea și centralizarea informațiilor privind expunerea fiecărei persoane declarante din România față de acei debitori care au beneficiat de credite și/sau angajamente al căror nivel cumulativ depășește suma minimă de raportare (20.000 lei), precum și a informațiilor referitoare la fraudele cu carduri produse de către posesori.

Persoanele declarante sunt constituite de instituțiile de credit, instituțiile financiare nebankare înscrise în Registrul special, instituțiile de plată care înregistrează un nivel semnificativ al activității de creditare sau instituțiile emitente de monedă electronică care înregistrează un nivel semnificativ al activității de creditare. Utilizatorii informațiilor existente în baza de date a CRC sunt persoanele declarante și Banca Națională a României. Schimbul de informații de risc de credit se realizează electronic prin Rețeaua de Comunicații Interbancară.

ROMCARD

Înființată în anul 1994 de cinci bănci din România, ROMCARD este o societate comercială care are ca obiect de activitate procesarea tranzacțiilor cu carduri bancare.

ROMCARD furnizează servicii privind tranzacțiile cu carduri bancare, domeniul său de activitate incluzând autorizarea tranzacțiilor cu carduri, administrarea bazelor de date, switching național și internațional, decontarea și procesarea tranzacțiilor cu carduri, soluții de securitate pentru băncile acceptatoare și emitente pentru servicii de e-commerce.

Sistemul de procesare al ROMCARD este realizat și certificat conform standardelor internaționale.

CENTRAL CREDIT REGISTER

The Central Credit Register - CCR (former Banking Risk Register) represents a specialised structure for collecting, storing and centralising the information on the exposure of each declarant person from Romania before the debtors who benefitted from loans and/or commitments whose cumulated level exceeds the reporting limit (20,000 lei), as well as information on card frauds committed by card holders.

Declarant persons are credit institutions, non-bank financial institutions registered with the special Register, payment institutions that have as significant business lending or the institutions issuers of electronic cash that have a significant level of lending business. The users of the information existing in the data base of CCR are declarant persons and the National Bank of Romania. The exchange of credit risk information is made electronically, via the Interbank Communication Network.

ROMCARD

ROMCARD is joint company, set up in 1994 by the five Romanian banks, having as objective the processing of cards transactions.

ROMCARD provides services regarding bank card transactions, its domain of activity including card transactions authorization, databases administration, national and international switching, card transactions processing and settlement, security solutions for acquiring and issuing banks for e-commerce services.

ROMCARD processing system is built and certified in conformity with international standards.

CUPRINS / CONTENT

MESAJUL PREȘEDINTELUI / <i>MESSAGE OF THE PRESIDENT</i>	2
PREZENTARE ARB / <i>RAB PRESENTATION</i>	6
STRUCTURA ORGANIZATORICĂ / <i>ORGANIZATIONAL STRUCTURE</i>	10
COMISII - PUNCTE DE REPER - OBIECTIVE / <i>COMMISSIONS - HIGHLIGHTS - OBJECTIVES</i>	13
PERSPECTIVELE MACROECONOMICE ALE ROMÂNIEI / <i>MACROECONOMIC OUTLOOK FOR ROMANIA</i>	22
EVOLUȚIA SECTORULUI BANCAR / <i>DEVELOPMENTS IN THE BANKING SECTOR</i>	26
EDUCAȚIA FINANCIARĂ, ÎNTRE REALITATE ȘI PERSPECTIVĂ / <i>FINANCIAL EDUCATION, BETWEEN CURRENT SITUATION AND OUTLOOK</i>	36
PLATFORMA PENTRU AGENDA DIGITALĂ / <i>DIGITAL AGENDA PLATFORM</i>	44
ROMÂNIA ARE NEVOIE DE O STRATEGIE DE CREȘTERE A INTERMEDIERII FINANCIARE ȘI A INCLUZIUNII FINANCIARE / <i>ROMANIA NEEDS A STRATEGY TO ENHANCE BOTH FINANCIAL INTERMEDIATION AND FINANCIAL INCLUSION</i>	50
BĂNCI MEMBRE ARB / <i>RAB MEMBER BANKS</i>	64
PILONII SISTEMULUI BANCAR / <i>THE BANKING SYSTEM PILARS</i>	72

ASOCIAȚIA ROMÂNĂ A BĂNCILOR

Str. Aleea Negru Vodă nr. 4-6, Bloc C3, Sector 3, București

Tel: (+4)021 321 20 78/80; Fax: (+4)021 321 20 95

E-mail: arb@arb.ro; office@arb.ro

www.arb.ro

www.educatiefinanciara.info